

KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM YÖNETİMİ, DENETİMİ, EKONOMİSİ VE PLANLAMASI
ANABİLİM DALI

KKTC’DEKİ ÖZEL OKULLARDA KARAR VERME (ALMA)
SÜRECİNE VELİLERİN KATILIMI KONUSUNDA ÖĞRETMEN
VE YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ

EMİNE YAĞCI

LEFKOŞA

Ocak, 2015

**KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**EĞİTİM YÖNETİMİ, DENETİMİ, EKONOMİSİ VE PLANLAMASI
ANABİLİM DALI**

**KKTC’DEKİ ÖZEL OKULLARDA KARAR VERME (ALMA)
SÜRECİNE VELİLERİN KATILIMI KONUSUNDA ÖĞRETMEN
VE YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EMİNE YAĞCI

Danışman: Doç. Dr. Gökmen DAĞLI

Lefkoşa

Ocak, 2015

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi
Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan (İmza)

Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Üye (İmza)

Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Üye (İmza)

Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../20..

(-----) Akademik Unvanı, Adı-Soyadı Enstitü Müdürü

ÖZET

KKTC'DEKİ ÖZEL OKULLARDA KARAR VERME (ALMA) SÜRECİNE VELİLERİN KATILIMI KONUSUNDA ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ

Yağcı, Emine

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması Ve Ekonomisi A.B.D.

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Gökmen Dağlı

Şubat 2015, 151 sayfa

Okullarımızda var olan geleneksel okul anlayışının aksine demokratik okul kültüründe var olan ve okul yönetimlerinde kararlara katılım yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli ile gerçekleşmelidir. Bu konuda okullarımız yetersiz kalmakla birlikte sadece yöneticinin idaresinde bir yönetim anlayışı olduğu sergilenmektedir. Daha katılımcı bir yönetim anlayışıyla okulların başarılarının arttığı bilinmektedir. Yapılan bu araştırmada, KKTC'deki özel okullarda karar verme sürecine velilerin katılımı konusunda öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşlerinin ne olduğunun saptanması amaçlanmıştır.

Araştırmada öğretimsel ve yönetsel kararlara velilerin katılımıyla ilgili öğretmen ve yönetici görüşleri araştırılmıştır. Araştırma Lefkoşa'nın en eski ve en büyük özel okulunda yaşları 35-40 arasında değişen 10 öğretmen ve yaşları 45-60 yaşları arasında değişen 4 yöneticinin katılımıyla nitel araştırma tekniği uygulanarak tamamlanmıştır. Katılımcılara açık uçlu ve yarı yapılandırılmış sorularla görüşme tekniği uygulanmıştır. Elde edilen veriler nitel veri analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. İçerik analizi ve tematik analiz yöntemleri kullanılarak çözümlenen

bulgular tablolar şeklinde yorumlanmıştır. Velilerin okul yönetimine öğretimsel ve yönetsel katılımları hem öğretmenler, hem de yöneticiler tarafından olumlu bulunmuş ve bu konuda desteklenmiştir. Okul yönetimine velinin katılımıyla öğrencilerin okula devamlılığı olumlu etkilenmiş, disiplinle ilgili konularda okuldaki kararlara katılımlarını ise öğretmen ve yöneticiler olumsuz sonuç bildirerek desteklememişlerdir. Okuldaki güvenlik sistemiyle ilgili veli katılımını da reddetmişlerdir. Öğretmen ve yöneticiler öğrencilerin kıyafet ve sosyal faaliyetlerin seçimlerinde demokratik davranış sergileyerek öğrencilerle işbirliği içerisinde olduklarını ifade etmişlerdir. Derslerde kullanılan araç-gereç seçimiyle ilgili olarak velilerin katılımlarını desteklemeyen öğretmen ve yöneticiler bu konunun uzmanlık gerektirdiği görüşünde buluşmuşlardır. Ayrıca öğretmen ve yöneticiler velilerin okula katılımlarının, yapılan toplantılara katılımların çok az olduğunu ifade etmişlerdir. Velilerle işbirliğini sağlıklı yürütebilmek adına okulda çeşitli yöntemler kullanılmakta en etkili yöntemin ise okul aile toplantılarının, velilerle yapılan yazışmaların ve velilerle telefon aracılığı ile iletişim olduğu ifade edilmiştir. Tüm bu sonuçlardan yola çıkarak araştırma yapılan okulda demokratik okul anlayışının var olduğunu söylemek doğru bir ifade olmaktadır.

Anahtar sözcükler: Karar verme, veli katılımı, nitel çalışma, özel okul.

ABSTRACT

TEACHERS' AND ADMINISTRATORS' VIEWS ON THE PARTICIPATION OF PARENTS IN DECISION-MAKING PROCESSES AT PRIVATE SCHOOLS IN TRNC

Yağcı, Emine

MA, Educational Management, Inspection, Planning and Economy

Supervisor: Doç. Dr. Gökmen Dağlı

February 2015, 151 pages

As opposed to the existing traditional understanding of school administration in our schools, according to the democratic school culture, decision-making processes should involve administrators, teachers, students and parents. Not only are our schools inadequate in meeting this requirement but also it is observed that they are administered by an understanding that decisions should be produced by administrators only. It is known that with a more participatory approach, schools' success in general increases. In the current study, the aim was to investigate the views of teachers and administrators towards inclusion of parents in decision-making processes at private schools in the Turkish Republic of Northern Cyprus.

In this study, the focus was on teachers' and administrators' views on the participation of parents in instructional and administrative decision-making. The study was conducted qualitatively at the oldest and the largest private school in Nicosia with the participation of 10 teachers, who were aged between 35-40, and 4 administrators, whose ages ranged from 45 to 60. Semi-structured interviews with open-ended questions were used to collect the data. Qualitative data analysis was employed using both content and thematic analysis. Findings were tabulated.

Participation of parents in both instructional and administrative decisions was perceived positively and supported both by the teachers and the administrators. While the participants believed that student attendance could be improved with the participation of parents in decision-making, they were rather negative about including parents when making decisions about disciplinary issues. In addition, they were negative about including parents in decisions regarding the schools' security system. The participants claimed that their approach to decision-making on students' uniforms and social activities was rather democratic as they cooperated with the students when making decisions about these issues. The participants also claimed that decisions about materials to be used in the classrooms required a certain degree of professional knowledge and therefore rejected the idea of inclusion of parents in decision-making processes regarding instructional materials. Moreover, the participants pointed out that the parents' level of attendance in parent-teacher meetings was very low. In order to better cooperate with the parents, the school is currently employing a number of strategies and the best of these strategies were named as parent-school meetings, written communications between the school and parents and phone calls. As a result, it can be said that the school in which the study was carried out currently appear to adopt a somewhat democratic school approach to decision-making.

Keywords: Decision-making, parent participation, qualitative study, private school

İÇİNDEKİLER

Jüri üyelerinin imza sayfası.....	iii
Özet.....	iv-v
Abstract.....	1-2

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	10
1.2. Problem Cümlesi.....	14
1.3. Alt Problemler.....	14
1.4. Araştırmanın Amacı.....	15
1.5. Araştırmanın Önemi.....	16
1.6. Varsayımlar.....	16
1.7. Sınırlılıklar.....	17
1.8. Terimler.....	17

BÖLÜM 2

LİTERATÜR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. LİTERATÜR

2.1.1 Karar Verme.....	18
2.1.2. Yönetimde Karar Verme Süreci.....	21
2.1.3. Karar Verme Sürecini Etkileyen Faktörler.....	25
2.1.3.a. Kararın Önemi.....	25
2.1.3.b. Zaman Sıkıntısı.....	26
2.1.3.c. Yöneticinin Sahip Olduğu Değerler.....	26
2.1.3.d. Bireyler ve Gruplar.....	26
2.1.3.e. Örgütün Yapısı.....	26

2.1.3.f. Örgütün Bulunduğu Çevre.....	27
2.1.4. İyi Bir Kararda Bulunması Gereken	
Nitelikler.....	27
2.1.5. Karar Verme Stilleri.....	29
2.1.6. Okul Yönetimi ve Eğitimle İlgili	
Teoriler.....	31
2.1.7. Eğitim Yönetiminde Kuramsal Paradigmalar.....	32
2.1.8. Örgüt ve Yönetimlerde Geliştirilen	
Paradigmalar.....	32
2.1.8.a. Pozitivizm.....	33
2.1.8.b. Yapısalcılık.....	34
2.1.8.c. Takas Kuramı.....	34
2.1.8.d. İşlevselcilik.....	34
2.1.9. Pozitivist Paradigmaya Göre Okul Yönetimi	
Nasıl Olmalı.....	35
2.1.10. Fenomenolojik Görüşe Göre Okul Yönetimi	
Nasıl Olmalı.....	36
2.1.11. Etnometodolojik Görüşe Göre Okul Yönetimi	
Nasıl Olmalı.....	38
2.1.12. Eleştirel Kurama Göre Okul Yönetimi	
Nasıl Olmalı.....	39
2.1.13. Sembolik Etkileşimci Kurama Göre Okul Yönetimi	
Nasıl Olmalı.....	40
2.1.14. Örgüt Yapılarıyla İlgili Okullar ve Modeller.....	40
2.1.14.a. Dikey Örgüt Modeli.....	41
2.1.14.b. Yatay Örgüt Modeli.....	41
2.1.14.c. Bürokratik Örgüt Modeli.....	41
2.1.14.d. Gevşek Yapı Modeli.....	42

2.1.14.e. Mekanik ve Organik örgüt Modeli.....	43
2.1.15. Okul ve Eğitime Ailelerin Katılımı.....	43
2.1.16. Okula Aile Katılımının Önemi.....	44
2.1.17. Velilerin Okul Yönetimine Katılımı.....	47
2.1.18. Veli ve Öğretmenlerle İlgili Yaklaşım	
Modelleri.....	48
2.1.18.a. Korumacı Model.....	48
2.1.18.b. Uzman Model Yaklaşımı.....	48
2.1.18.c. Geçiş Model Yaklaşımı.....	49
2.1.18.d. Zenginleştirilmiş Program	
Modeli Yaklaşımı.....	49
2.1.18.e. Müşteri Model Yaklaşımı.....	49
2.1.18.f. Eşli Yaklaşım Modeli.....	50
2.1.19. Okula Aile Katılımını Engelleyici	
Sebepler.....	51
2.1.20. Öğretmenlerin Velilerle İletişimlerini	
Artırma Yolları.....	54
2.1.21. Okul Yönetiminde kararlara Katılım.....	55
2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	57

BÖLÜM 3

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Deseni.....	64
3.2. Çalışma Grubu.....	65
3.3. Veri Toplama Süreci.....	65
3.4. Veri Toplama Aracı.....	66
3.4.a. Verilerin Kodlanması.....	67

3.4.b. Temaların Bulunması.....	67
3.4.c. Verilerin Kodlara ve Temalara Göre Düzenlenmesi.....	68
3.4.d. Bulguların Yorumlanması.....	68

BÖLÜM 4

BULGULAR

Bölüm A: Yönetmelik Kararlarla ilgili Sorular

- 4.1.1.Soru: Öğrencilerin okula devamlılığını artırmak amacıyla velilerle işbirliği yapılması konusunda düşünceleriniz nelerdir? Sizce velilerin okula katılımları artarsa öğrencilerin okula devamı nasıl etkilenir?..... 69
- 4.1.2.Soru: Okulda uygulanan disiplin kuralları hakkında velilerin görüşlerine başvurulması hakkında görüşleriniz nelerdir? Toplanan disiplin kurulunda velileri temsil eden bir kişinin olması konusundaki görüşlerinizi açıklayabilir misiniz?..... 74
- 4.1.3.Soru: Okulunuzun üniforma seçiminde işbirliği içerisinde olmanız gerek velileri gerekse öğrencileri olumlu yönde etkileyip etkilememesi konusundaki görüşleriniz nelerdir?..... 79
- 4.1.4.Soru: Okulunuzda çıkan yemek ve kantinlerde satılan yiyeceklerle ilgili velilerin görüşleri alınıyor mu? Bu konudaki görüşlerinizi açıklayabilir misiniz?..... 83
- 4.1.5.Soru: Okulunuzda var olan güvenlik sistemi ile ilgili velilerin görüşlerini alıyor musunuz? Daha etkili bir güvenlik sistemi oluşturulurken velilerin bu konuya ne gibi katkı koyabileceklerini düşünüyorsunuz?..... 89

Bölüm B: Öğretimsel Kararlarla ilgili Sorular

4.2.1.Soru: Sınıf içerisinde kullanılan araç-gereçlerin seçimi yapılırken velilerin görüşlerine başvurulması konusundaki görüşleriniz nelerdir?..... 93

4.2.2.Soru: Okulda öğrencilere sunulan sosyal faaliyetlerin planlanması ve seçimi ile ilgili velilerin görüşlerinin alınması konusundaki görüşlerinizi açıklayabilir misiniz?..... 97

4.2.3.Soru: Derslerde kullanılacak olan öğretim metotları ile ilgili olarak velilerin görüşlerinin alınması konusundaki düşünceleriniz nelerdir? Bu konuda velilerin bilgilendirilmesi hakkında neler düşünüyorsunuz?..... 101

4.2.4.Soru: Öğrencilerin okuldaki başarı/başarısızlıkları değerlendirilirken velilerin bilgilendirilmesi hakkında görüşleriniz nelerdir? Ve bu konuda alınabilecek önlemlere velilerin katılımı konusundaki görüşlerinizi açıklayabilir misiniz?..... 105

Bölüm C: Okul-Aile Arasındaki İletişimle ilgili Sorular

4.3.1.Soru: Okul-aile işbirliğinin etkin bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla okul ve ailelerin iletişim kurabilmesi için sizce aşağıda belirtilen yöntemlerden hangisi veya hangilerinin kullanılması gerektiğini düşünüyorsunuz? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz?..... 108

BÖLÜM 5

YORUM VE TARTIŞMA

5.1. YORUM

5.1.1. Birinci alt probleme ait bulguların yorumlanması..... 113

5.1.1.a. Öğrencilerin okula devam durumu..... 113

5.1.1.b. Disiplin ile ilgili konular..... 114

5.1.1.c. Okul üniformalarının seçimi.....	115
5.1.1.d. Kantin ve yemek uygulamaları.....	116
5.1.1.e. Güvenlik.....	118
5.1.2. İkinci alt probleme ait bulguların yorumlanması.....	119
5.1.2.a. Araç-gereç seçimi.....	119
5.1.2.b. Sosyal faaliyetler.....	120
5.1.2.c. Öğretim metotları.....	121
5.1.2.d. Öğrenci başarı/başarısızlığı.....	122
5.1.3. Üçüncü alt probleme ait bulguların yorumlanması.....	124
5.2. TARTIŞMA.....	127

BÖLÜM 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. SONUÇ.....	131
6.2. ÖNERİLER.....	135
6.2.1. Araştırmanın sonuçlarına ilişkin öneriler.....	135
6.2.2. Bu alanda araştırma yapacak olan araştırmacılara Öneriler.....	136
KAYNAKÇA.....	137
EKLER.....	151
Görüşme Soruları.....	151

TABLÖLAR

Tablo 1.....	69
Tablo 2.....	74
Tablo 3.....	79
Tablo 4.....	83
Tablo 5.....	89
Tablo 6.....	93
Tablo 7.....	97
Tablo 8.....	101
Tablo 9.....	105
Tablo 10.....	108

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu:

Eğitimin en önemli işlevlerinden olan insanları kültürleştirmenin, toplumsallaştırmanın en iyi biçimde ve hedeflerine uygun bir şekilde gelişebilmesi, eğitim faaliyetlerinin gerçekleştiği okullarda öğretmen, yönetici, öğrenci ve velilerin okul yönetim sürecine aktif katılımlarıyla olabilmektedir. Yönetim sürecine katılım arttıkça demokratik uygulamalar da artmaktadır. Okul yönetimlerinin demokratik olmasını okul yönetiminde, yöneticilerin yönetim anlayışları belirlemektedir. Bundan dolayıdır ki okuldaki yönetime katılmak, alınacak karar sürecine katılmakla anlam kazanmaktadır (Yavuz, 2004).

Yönetim sürecinin en önemli noktası olan karar verme okul yönetiminde de yöneticinin yetkisiyle gerçekleşen bir davranıştır. Demokratik okul kültüründe ise yöneticilerin en iyi ve sağlıklı kararları verebilmeleri için etrafında bulunan ve kendisiyle çalışan kişilerin de fikirlerini almaları gerekmektedir. Bugünkü okul yönetimlerinde bu duruma rastlanmamakla birlikte, alınan kararlar sadece yöneticiler tarafından gerçekleşmektedir. Bu durumun böyle olmasıyla okulu oluşturan paydaşların da olumsuz etkilendiği görülmektedir. Velilerin okul yönetimine olan güven duyguları, öğretmenlerin çalışma istekleri ve de öğrencilerin okula katılımlarıyla, çalışma istekleri azalmaktadır. Bu da okul adına peşpeşe başarısızlıkları

getirmektedir. Bunun ortadan kalkabilmesi için yöneticilerin bu durum karşısında daha dikkatli ve hassas davranmaları gerekmektedir.

Diğer örgüt yönetimlerinde de olduğu gibi eğitimde de demokrasinin olması istenilen verimliliğin gerçekleşmesini sağlamaktadır. Öğrenci, öğretmen ve velinin okulda karar alma sürecine katılmaları, okul yönetimine katılma anlamına gelmektedir (Karakütük, 2001).

Okul yönetiminde alınan kararlardan etkilenen kişi, karar vermede iyi olan kişi ve alınan kararları uygulayanların demokratik okul anlayışına göre kararlara katılmaları gerekmektedir. Yetiyecek bireylerin demokratik davranışlarını kazanmaları aile eğitimi ile başlayıp, örgün okul eğitiminin de zeminini oluşturarak devam etmektedir. Aile ve okulda verilen eğitim bireylerin kendilerini ifade etmelerini, başkaları tarafından doğru anlaşılmasını sağlayarak sağlıklı bireyler olarak yetişmelerine imkân vermelidir (Yılman, 2006). Aile ve okul arasındaki işbirliğinin uyumlu olması bundan dolayı büyük önem taşımaktadır.

Öğretmenlerin okulu geliştirmek adına yapılan faaliyetlere zaman ayırmaları, velilerin de okulla ilgili etkinliklere aktif katılımları etkili okulun en önemli özellikleri arasında yer almaktadır (Balcı, 2001).

Okulun gelişiminde velilerin katılımı eğitici bir unsur olarak büyük önem taşımaktadır. Bunun yanında veliler öğrencileri okulun dışında kontrol eden en önemli kişilerdir (Vincent, 1996).

Adams, Forsyth ve Mitchell'in (2009) de ifade ettikleri gibi okullarımızın gerçek ve doğal yapıları, güvenilir bir okul-aile işbirliğine ve iletişimine dayanmaktadır. Aileler ile okul yönetimi arasındaki güvenin

sağlam olması öğrencilerin başarılı olmaları yanında okulun tüm faaliyetlerinde de etkili olduğu görülmektedir. Ailenin de kendi içerisinde demokratik davranışlara sahip olması çocuklarının da okul yaşamlarında büyük önem taşımaktadır.

Okul ile aileler arasındaki ilişkilerin 3 temel unsuru vardır. Bunlar veli, öğretmen ve yöneticilerdir. Bu üç unsur arasındaki iletişim ve ilişki ne kadar sağlıklı ve düzenli olursa çocukların eğitimleri de o kadar başarılı ve nitelikli olur. Velilerin okul ile ilişkileri okula veli katılımı olarak ifade edilmektedir. Genel olarak velilerin okula katılımı evde çocuklarıyla ilgilenmeli ve de okul ile aralarındaki ilişkilerin düzenli olması anlamında değerlendirilmektedir. Veliler çocuklarıyla sadece eğitimleriyle ilgilenmemeli. Onlarla geçirecek vakitlerinde birçok etkinlik yapabilmelidirler. Bu etkinliklerin de veli katılımı olduğu ifade edilmektedir. Bu açıdan bakıldığı zaman velinin katılımı çok geniş bir kavramdır. Özet olarak bu açıdan bakıldığı zaman velilerin çocuklarıyla gerçekleştirdikleri her türlü etkinlik onların bugün dahil gelecekte de eğitimlerini etkileyecek her türlü davranış veli katılımını ifade etmektedir. (Souto-Manning ve Swick, 2006).

Bu sebeptendir ki velilerin okul yönetiminin aldığı kararlara katılımları, okul etkinliklerinde yer almaları, yöneticilerle ve öğretmenlerle iletişimlerinin güçlü olmaları, demokratik okul kültüründe ailelerin en önemli görevleri olmaktadır.

Okullarda eğitimin demokratik olması adına birçok çalışma yapılsa da tam anlamıyla bunun sağlandığı bir okul modeline rastlanmamaktadır. Okullarımızda yönetim anlayışı öğretmen, öğrenci ve velileri de içerisinde barındırması gerekirken maalesef sadece okul yöneticilerinin isteğine bağlı olarak yapılmaktadır. Geleneksel okul anlayışının aksine yöneticilerin okul yönetiminde demokratik davranarak eğitime katkı koyan öğretmen ve velileri de okulun yönetimine katması gerekmektedir.

Tüm bu belirtilen düşünceler doğrultusunda bu araştırmanın problem cümlesi oluşmaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

KKTC'deki özel okullarda karar alma (verme) sürecine katılımı konusunda yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

1.3. Alt Problemler

1. KKTC'deki özel okullarda velilerin yönetsel kararlara;
 - a. Öğrencilerin okula devam durumu
 - b. Disiplin ile ilgili konular
 - c. Okul üniformalarının seçimi
 - d. Kantin uygulamaları
 - e. Güvenlik konularında yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?
2. KKTC'deki özel okullarda velilerin öğretimsel kararlara;
 - a. Araç-gereç seçimi
 - b. Sosyal faaliyetler
 - c. Öğretim metotları
 - d. Öğrenci başarı/başarısızlık durumlarının değerlendirilmesi konularında yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?
3. Okul-veli iletişiminin etkin biçimde sağlanabilmesi için en uygun yöntem konusunda yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Demokratik okul kültüründe okulla ilgili alınan kararlara öğretmenler kadar velilerin de katılımları büyük ölçüde önem taşıtmaktadır. Okullarımızda var olan ve sadece yönetici etrafında dönen yönetim anlayışının artık ortadan kalkarak, okul yönetimlerinin daha katılımcı olmaları hedeflenmiştir. Demokratik olan okul yapılarında yönetimlerin kararları katılımcılarla ğretmen, ğrenci ve veli ile gerçekleştirdikleri görülmektedir. Bu amaçla okullarımızda demokratik okul anlayışının var olup olmadığının ve buna bağlı olarak velilerimizin okul içerisinde öğretimsel ve yönetsel kararlara katılım düzeylerinin ne olduğunu belirlemek için bir araştırma yapılmıştır.

Yapılan bu araştırmada KKTC'deki özel okullarda karar verme sürecine velilerin öğretimsel ve yönetsel kararlara katılımları ile ilgili yönetici ve ğretmen görüşlerinin ne olduğunun saptanması amaçlanmıştır.

1.5. Araştırmanın nemi

Eğitimde esas olan öğrencinin nitelikli, kaliteli bir eğitim olarak yetiştirilmesi ve hayata hazırlanmasıdır. Bu bağlamda çocuklarının başarılı olmaları için emek harcayan ailelerin de bu sürecin dışında tutulması düşünülemez. O yüzden okul aile işbirliğini bu sürecin her aşamasına katmanın, hem okulun ulaşmak istediği amaçlarına hem de öğrencilerin davranışlarını ve başarılarını olumlu yönde etkileyerek hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olacaktır (Gökçe, 2000).

Yapılan bu araştırma ile okul yönetimlerinde var olan yukarıdan aşağıya idare şeklinin değişerek demokratik bir okul yönetimi yapısına sahip olmaları gerektiği konusunda önem taşıdığı görülmektedir. Okullarımızda var olan yönetici odaklı idarelerin artık daha katılımcı olarak yapılması gerektiği görüşü büyük önem taşımaktadır. Okula katılım ne kadar artarsa öğrenci ve de doğal olarak okulun başarısının arttığı bilinmektedir. Öğretmen ve veli işbirliğine dayalı yönetimin daha başarılı olduğu görülürken öğrencilerin gerek akademik başarıları, gerekse sosyal davranışlarındaki gelişimin olumlu etkilenmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamdan yola çıkarak yapılan bu araştırma sonuçlarıyla KKTC'deki özel okullarda velilerin okul yönetimine ne kadar katıldıkları, nasıl katıldıkları ve bu katılımı öğrencilere ve okula hangi konularda, nasıl katkı koydukları hakkında farkındalık yaratacağı ve özel okullardaki karar verme süreçlerine demokratik bir anlayış katacağı düşünüldüğü için önem taşımaktadır. Ayrıca bu araştırmanın demokratik okul anlayışını da destekleyeceği düşünülmektedir.

1.6. Varsayımlar

- 1.Yönetici ve öğretmenlerinin, görüşme sorularını samimi bir şekilde cevapladığı kabul edilmektedir.
2. Bu konuda yapılan literatür taraması araştırmanın geçerliliğini desteklediği için yeterlidir.

1.7. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

KKTC'nin Lefkoşa Bölgesinden seçilecek olan bir özel okul ile sınırlıdır.

2013-2014 öğretim yılı bahar dönemi ile sınırlıdır.

Seçilen özel okullardaki müdür, müdür muavinleri ve öğretmenlerle sınırlıdır.

Velilerin kararlara katılımları ile sınırlıdır.

1.8. Terimler

Özel okul: Devlet yönetiminden ayrı, mülkiyeti kişiye ve bir özel kuruluşa ait eğitim-öğretim yeri.

Müdür: Herhangi bir okula müdür olarak atanan bir öğretmen.

Müdür Muavini: Herhangi bir okula müdür muavini olarak atanan öğretmen.

Öğretmen: Bakanlığın ve Bakanlığa bağlı eğitim ve öğretim kurum ve kuruluşlarının yürütmekle yükümlü olduğu eğitim ve öğretim hizmetlerinin gerektirdiği asıl ve sürekli görevleri yerine getiren sürekli personeli anlatır.

Eğitimde karara katılma: Eğitim yönetimi sürecinde karardan etkilenecek kişilerin daha geçerli ve uygulanabilir sonuçlar elde etmek için kararlara katılımıdır (Alıç, 1996).

BÖLÜM 2

LİTERATÜR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. LİTERATÜR

2.1.1. Karar Verme:

Karar, sözlükte var olan anlamıyla bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı demektir (Türk Dil Kurumu, [TDK], 2010). Bir örgütün işlevlerinin özü almış olduğu kararlarıdır (Harrison, 2000). Karar vermeyi var olan soruna göre farklılık gösteren seçenekler arasında en uygun seçimin yapılması oluşturmaktadır. Birden çok yönü olan bir olayın içinden seçim yapma işi karar vermeyi ifade etmektedir (Demir-Gümüšoğlu, 1988). Bir başka deyişle karar verme, var olan bir problemi çözme ve mevcut olan fırsatları değerlendirmektir (Daft, 1991).

Başaran (1996), yönetim sürecini var olan bir problemi çözme süreci olarak kabul etmektedir. Bunun yanında karar verme işleminde birçok farklı yazar farklı görüşler ortaya koymuş olsalar bile, verilebilecek en iyi ve doğru kararın yönetimde olduğunu kabul ederek aynı fikir etrafında toplanmışlardır (Johnson ve Powell, 1994). Büyük ölçüde karar verme eylemi, yöneticilerin yaptıkları davranışları ifade eden ve yönetimde olan, bu görevi yapan kişileri toplumdaki diğer mesleklerden ayırt eden bir özelliğe sahiptir (Harrison, 1996). Bu yönden bakıldığı zaman, Cosgrave (1996) karar verme davranışının yöneticilerin en önemli görevi olduğunu ifade etmektedir. Yönetim faaliyeti bu yönüyle bir karar verme eylemi olarak kabul edilebilir (Laroche, 1995). Fakat karar verme yönetim faaliyetlerinin içerisinde bir seçenek değil, bu faaliyetlerin bir parçasıdır (Cosgrave, 1996).

Yönetimde gerçekleşecek olan faaliyetlerde hangi amaçların tercih edileceği, nasıl imkanlar sağlanacağı, alınacak olan kararları kimlerin yürüteceği ve seçilecek olan kaynakların nasıl yaratılacağı konuları da karar niteliği taşımaktadır (Varoğlu, 2000). Üstün ve Bozkurt da (2003), Johnson ve Powel (1994) gibi karar verme davranışının yönetimin içinde olduğunu ve bunu yönetimin kalbi olarak görmemiz gerektiğini dile getirmektedir. Bu bağlamda kendine güveni olmayan yöneticiler verilecek olan kararın sürecini geciktirerek başarısızlık elde edebilirler. Bu nedenledir ki bu süreci geciktirmeyen gereken zamanda en uygun kararı verebilen yöneticiler verdikleri kararlarla başarıyı elde edebileceklerdir.

Daha önce de belirtildiği gibi karar verme işlevi yöneticilerin en başta gelen temel görevlerindendir. Yöneticiler bir işi yapmak, yönetmek ve o işin yürümesini sağlamak için bir takım kararlar vermek zorundadırlar. Birçok alternatif arasından bir seçim yapma karar vermedir. Bu karar verme faaliyeti bir takım olumlu ya da olumsuz sonuçları beraberinde getireceği için son derece güç ve ciddi bir iştir. Tabi ki verilen her kararın sonucunda hata yapma olasılığı da vardır. Ancak yapılacak olan her hata kolay düzeltilemez. Bundan dolayıdır ki birçok kişi karar verme işinin çok zor bir iş olduğunu düşünmektedir (Gournay, Kesler ve Pouydesseau, 1967). Yöneticiler veya herhangi bir konuda karar veren kişiler birçok seçeneği, bilgileri göz önünde bulundurarak inceler ve en iyi olanı seçer. Bu seçimi yaparken vermiş olduğu kararın her zaman en doğru karar olduğu söylenemez (Tortop,1990).

Örgütsel olarak bakıldığı zaman ise, örgüt ortamı birçok kararın alındığı ve uygulandığı yer, örgütlerde yönetici ise karar veren kişidir. Karar verme hem yönetime ait bir işlev, hem de örgüte ait bir süreçtir. Yöneticinin en önemli

sorumluluğu karar vermedir. Bu sebepten dolayı yönetseldir. Bir kişinin iyi bir yönetici olduğunu anlamanın en iyi yolu ona herhangi bir konuda karar verme yetkisini vermek gerekir. Yöneticinin böyle bir sorumluluğu alıp almadığına bakmak lazım (Can, Tuncer ve Ayhan, 2003). Diğer bir taraftan karar verme örgütsel bir süreç olarak kabul edilebilir. Bazı örgütlerde karar verme bir kişi veya yönetici değil de bir grup veya oluşturulan bir ekip tarafından da gerçekleştirilen bir süreç olabilmektedir. Yöneticilerin tek başlarına yani etraflarındaki kişilerin varlıklarından, görüşlerinden etkilenmeden karar vermeleri mümkün değildir. Bunun tam tersi yönetici hem yönetime ait hem de örgüte ait faaliyetlerin odak noktasındadır. Bu nedenle yöneticilerin almış oldukları kararlar ait oldukları örgütün faaliyetlerine de yön vermektedir (Tuncer, Ayhan ve Varoğlu, 2007).

Folino'ya (1999) göre, karar verme yöneticilere ait bir davranış olup, verilen kararlarda pasif olan yöneticiler mesleklerinde ilerleyememektedir. Başarılı, doğru kararlar ancak karar verme sürecinde var olan önyargılardan uzak durup sadece karar verme işlevinin üzerine yoğunlaşmayla gerçekleştirilebilmektedir (Dawson, 1995). Birçok bilim adamı tarafından etkili örgütlerle yöneticilerin karar alma yöntemleri arasındaki ilişki araştırılmıştır. English ve Hill'e (1990) göre eğitim alanında da okul müdürleri üstlerine ve de yardımcılarına, ekip arkadaşlarına alacakları kararlarda danışılırsa, aldıkları kararların başarı oranları artmaktadır. Etkili örgütlerde alınan kararlar hakkında Drucker'ın (1994) görüşü, English ve Hill'in (1990) görüşüyle uyumludur. Yöneticinin en önemli görevi karar vermedir ve en doğru, etkili kararı verebilmek için de özel bir çaba harcamak durumundadır. Olması gerekenden çok

fazla önem verip doğru kararı vermelidir (Drucker, 1996). Drucker'a (1996) göre bir örgütün başarılı olup olmaması yöneticinin almış olduğu kararlarla doğru orantılıdır.

Eğitim öğretim kurumlarında ise yöneticiler okulda kimin hangi sınıfları okutacağı, kimin yardımcıları olacağı, örgütün üstleri ve altlarıyla nasıl ilişkilerinin olacağı konularında düşünerek karar vermelidir. Bu bağlamda yöneticiler basitten zora doğru birçok karar vermek durumundadırlar. Örgütlerin etkili ve başarılı olabilmesi için karar verme yeteneğine sahip olmaları gerektiğini savunan Aydın (1994), verilen kararların kimin tarafından nasıl verildiğinin önemli değil de kararın uygulanıp uygulanmadığının büyük önem taşıdığını ifade ederken, alınan bir kararın doğru bile olsa onu uygulamaya koyan kişilerin takip edilmesi, işin doğru yapılp yapılmadığının kontrol edilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Ancak bunun sonucunda örgütler etkili ve başarılı olabilirler.

Tüm bu bilgiler doğrultusunda karar verme, karşılaşılan herhangi bir problem karşısında istenilen sonuçlara ulaşabilmek için toplanan bilgiler doğrultusunda akıl yürüterek, mantıklı ve doğru seçenekler oluşturarak, bu seçenekler arasından probleme en uygun olanını seçip uygulamaya koymak ve sorunu ortadan kaldırmaktır.

2.1.2. Yönetimde Karar Verme Süreci

Karar verme, bir anda gelişen bir olay gibi olsa da gerçek anlamda uzun bir sürecin sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu süreç belirli bir sonuca ulaştıran bir takım

faaliyetlerden, çalışmalardan oluşmaktadır. Karar verilirken böyle bir süreçten geçmek gereklidir. Var olan bir sorunu ozmek için yapılan her türlü faaliyetler karar verme sürecini oluşturmaktadır.

Belirli bir karar verme süreci yoktur. Her konuya, her yöneticinin tutumuna, şahsi fikirlerine, çevreden gelebilecek tepkilere göre değişen karar verme süreçleri vardır (Akaytay, 2004). Bu süreç karşılaşılan sorunun zorluk derecesine göre de değişebilmektedir (Fahey, 1981). Bazı durumlarda karar verme süreci bitmeyip devam edebilmektedir. Bu durumlarda verilen kararları takip eden yeni kararlar verilmesi gerekebilir (Rowe, 1989). Karar verme süreci örgütlerin oluşum yapılarına göre de değişiklik gösterebilmekte; aynı zamanda bu süreç örgütün yapısına göre değişebilmektedir. Karar verme sürecini önemli kararlar vermeyi, strateji belirlemeyi örgütün yapısı büyük ölçüde etkilemektedir (Fahey, 1981). Tüm bunlar düşünüldüğü zaman karar verme süreci hareketli ve sürekli değişen bir süreçtir.

Karar verme sürecinin sıralaması ile ilgili kesin bir bilgi olmamakla birlikte genel olarak kabul edilen süreç şekli şöyledir:

1. Var olan sorunun (amacın) tespit edilmesi
2. Birden çok seçenek geliştirilmesi
3. Sorunun çözümüne en uygun seçeneğin seçilmesi
4. Alınan kararın uygulamaya konulması ve bunun sonucunda gelişmelerin izlenmesi

1. Var olan sorunun (amacın) tespit edilmesi:

Var olan sorun belirlenmeli, kişi veya kişilerin sorumlulukları açıkça belirtilmeli ve sorunla alakalı tüm konuların tespit edilebilmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Sorunun tam olarak ne olduğu tespit edilemeyen durumlarda karar verme süreci için herhangi bir çalışma yapılamaz. Bu durumda herhangi bir çalışma yapılırsa alınan kararın rasyonel bir karar olması mümkün değildir. (Lippitt, 1969). Bundan dolayı sorunun iyi ve doğru anlaşılması karar verme sürecinde büyük önem taşımaktadır.

2. Birden çok seçenek geliştirilmesi:

Uygun olan en iyi seçenek tespit edilirken bakılması gereken birtakım özellikler vardır. Bu özellikler tercih edilen seçeneğin risk derecesine, ekonomiklik derecesine, süre ve kullanılacak olan en uygun kaynaklara dikkat edilerek sınırlandırılmalıdır (Drucker, 1996).

Risk etkeni:

Karar alma pozisyonunda olan kişiler, verecekleri kararlarda bekledikleri getirilerin yanında işin götürülerinin de olabileceğini düşünerek hareket etmelidirler. Bu nedenle istenmeyen sonuçlar elde etmemek adına tercih edilecek olan seçeneğin risk derecesine dikkatli bir şekilde bakılmalıdır.

Ekonomik olması:

Tercih edilen seçeneğin en az maliyet ve emekle yapılabilmesi gerekmektedir. bu konu her yönetim için en önemli hususlardan bir tanesidir.

Zamanlamanın önemi:

Verilecek olan kararın doğru zamanda verilmesi büyük önem taşımaktadır. Zamanında verilen doğru kararlar başarıyı da beraberinde getirmektedir. Erken alınan kararın da, geç alınan kararın da büyük hatalara yol açabileceği göz önünde bulundurularak zamanlamanın doğru yapılması büyük önem taşımaktadır.

Kullanılacak kaynakların sınırlı olması:

Verilen her kararda kullanılan kaynak insandır. Kararlar verilirken uygulamaya başlanıldığı zaman az insana ihtiyaç duyulmasına dikkat edilmelidir. Kararın yerine getirilmesi konusunda az sayıda ancak işe uygun kalifiye kişilerin seçilerek yapılması büyük önem taşımaktadır.

3.Sorunun Çözümüne En Uygun Seçeneğin Seçilmesi:

Var olan problem tespit edildikten, seçenekler belirlendikten sonra ve her seçeneğin sonuçları düşünüldükten tahmin edildikten sonra seçimin kolay olacağı düşünülmektedir. Gerçekte alınan kararlar böyle alınmamaktadır. Sorunun çözümüyle ilgili ortaya bir dizi alternatif seçenek çıkacaktır. Karar verme işleminde kararı verecek olan kişinin ortaya çıkan bir dizi sonucun başka bir sonuca karşı tercih edilmesi yönünde karar vermesidir (Newhman, 1979).

4. Alınan kararın Uygulanmaya konulup ve Sonuçlarının İzlenmesi:

Bu süreç karar verme işleminin dışında kalır. Fakat kararın olumlu olup olmadığının takibi ve uygulanması ile yakından ilgisi olduğu için ayırım yapmak zordur.

Uygulamada en önemli olan şey kararı uygulayıp işi yapacak kişilerdir. Bu kişilere yapılması gerekeni düzgün bir dille iletmek ve işi yapacak olan kişilere bunu kabul ettirebilmek gerekmektedir. Bu sağlanamazsa verilen emirler yerine getirilemez. Yukardan inme emir şeklinde bir özellikle yaptırılmaya çalışılan kararlar ne kadar iyi ve doğru olursa olsun başarılı bir sonuç elde edilemez. Alınmış bir kararın uygulamaya konulduktan sonra takibinin yapılıp sonuçlarının değerlendirilmesi gerekmektedir. Kararın uygulama sonucunda çıktılarını değerlendiren yönetici çözüm olup olmadığını takip eder. Ortaya çıkan sonuç ile beklenen sonuç arasında farklar çıktıysa yönetici hatalı bir seçeneği seçtiğini yanlış karar verdiğini anlar ve kararı düzeltme yoluna gider (Erdoğan, 2000).

2.1.3. Karar Verme Sürecini Etkileyen Faktörler

Karar verme süreci, kararın önemi, kararda zaman, yöneticinin sahip olduğu nitelikler, birey ve gruplar, örgütün yapısı ve bulunduğu çevre olarak sıralanabilir (Sucu, 2000).

a) Kararın Önemi:

Karar verme sürecinde hangi durum nasıl olursa olsun geçilen aşamalar aynı bile olsa, zaman ve kullanılan teknikler bakımından farklılıklar vardır. Kararın önemini ölçmenin bir takım yolları vardır. Bunlar kararın yol açacağı sorunlar, kararın alınması için gerekli zaman ve alınan kararın etkileyeceği insan grubu şeklinde sıralanabilir.

b) Zaman Sıkıntısı:

Kararın niteliğini kalitesini etkileyen en önemli etken kararın alınma sürecinde yöneticilerin sahip oldukları zamandır. Birçok yönetici başkalarının belirlediği zaman aralığı içinde karar vermek durumunda kalmaktadır. Bu durum ise zaman baskısı nedeniyle yöneticilerin problemle ilgili yeteri kadar bilgi sahibi olmalarına engel olmakta ve geliştirilecek olan seçenekleri oluşturamadan karar vermelerine neden olacaktır.

c) Yöneticinin Sahip Olduğu Değerler:

İnsan bir konuda karar verirken birçok şeyin etkisinde kalabilir. Verilen kararı karar verenin kişilik özellikleri etkilemektedir. Bazı yönetimlerde yöneticiler işini iyi yapmakta, bazı yöneticiler ise sürekli sorun çıkarmaktadırlar. Bu açıdan yönetimde olacak yöneticini çok iyi seçilmesi gerekmektedir. Karar veren kimsenin kararı verirken eski yaşamışlıkları, tecrübeleri tüm kişisel özellikleri etkili olmaktadır.

d) Bireyler ve Gruplar:

Karar verme işlemini, kişilerin algıları, psikolojik özellikleri etkilemektedir. şahıslardan ve var olan grup bireylerinde kaynaklanan beklentiler sonucu karar verme süreci etkilenmektedir.

e) Örgütün Yapısı:

Örgütün yapısıyla ilgili oluşan engeller, hiyerarşik yapı, iletişim ve yönetsel ilişkiler karar verme sürecinde etkin bir yere sahiptir. Örgütün amaçları, büyüklüğü ve örgütün özellikleri de bunun etkeni sayılabilir.

f) Örgütün Bulunduğu Çevre:

Örgütün içerisinde bulunduğu çevre koşulları verilen kararın niteliğini etkilemektedir. Örgütün çevresi örgüt içi ve örgüt dışı olmak üzere ikiye ayrılabilir. İç çevre ile anlatılmak istenen örgütün yapısı, örgüt içerisindeki görev ve yetki dağılımı, davranış biçimleri, iletişim özellikleri gibi özelliklerdir. Dış çevre ile anlatılmak istenen ise örgütün faaliyetlerini etkileyen çevresel dış değişkenlerdir.

2.1.4. İyi Bir Kararda Bulunması Gereken Özellikler

Kişiler ve toplum için karar verme önemli bir olay olduğu için, kararların iyi olup olmaması ve kararın değerlendirilmesi büyük ölçüde önem taşımaktadır. Bir amaca ulaşmak, iyi bir iş yapmak, bir çalışmada etkili olarak bulunmak için karar alınır. Verilen kararlar bu amaçla verildiği zaman sorunları ne ölçüde çözebildiğine bağlı olur. Fakat gerçek sonuçlara ulaşmak kararı uygulamaya koyduktan sonra ortaya çıkmaktadır. Kararın iyi olması bazı yöneticilere göre maliyetinin düşük olmasına bazı yöneticilere göre de hızlı sonuç alınmasına bağlı olarak iyi olma yönünde değerlendirilebilir. İyi kavramı yere, zaman ve konuya göre değişebilmektedir. Tüm bunların dışında gerçek anlamda iyi bir karar ulaşmak istenen amaca ulaştıran karardır. Kararlar her zaman iyi sonuçlar getirmemektedir. Kararların uygulanması sonucunda beklenmeyen sonuçlar da oluşabilmektedir. Alınmış olan her karar bireysel ve toplumsal olarak önem taşıdığı için alınan her kararın büyük önem taşımaktadır.

Yöneticiler açısından iyi bir kararda şu özellikler bulunmalıdır.

a. Karar etkili olmalıdır:

Verilmiş olan her kararın iyi ve etkili olması büyük önem taşımaktadır. Etkili olması beklenen bir karar sorunu ortadan kaldırmış bir karar olmalıdır. Bundan dolayı çözüm istenilen şeyin doğru tespit edilip doğru karar verilmesi gerekmektedir. (Kıvrak, 2001).

b. Karar verimli ve ekonomik olmalıdır:

Karar alınıp uygulanırken maliyetinin düşük olması en uygun seviyede tutulması anlamına gelmektedir (İmrek, 2003). İyi bir karar az harcama yapılarak en iyi sonucu veren karardır.

c. Kararın uygulanabilirliği ve geçerliliği olmalıdır:

Alınmış olan kararın değerini ne kadar uygulandığı belirlemektedir. Alınmış olunana kararın gerçekliği onun içinde bulunan duruma uygunluğu da kararın ne kadar kabul gördüğünü göstermektedir. Ve uygulanabilirliğini ortaya çıkarmaktadır.

d. Karar zamanında alınmış olmalıdır:

Alınacak olan karar geciktirilmemeli ele geçme fırsatların kaçmasına izin verilmemelidir. Aynı zamanda acele edilip iyi bir araştırma ve inceleme yapılmadan da verilmemelidir. Bundan dolayı alınan kararların zamanında

alınması büyük önem taşımaktadır. İyi karar zamanında alınmış ve uygulanmış karardır (İmrek, 2003).

e. Karar iyi bir etki bırakmalı ve karar veren kişinin amaçlarına ulaşmasını sağlamalıdır.

Alınacak olan kararlarla ilgili olacak olan kişiler iyi tanınmalı ve daha önce verilmiş olan benzer kararlarda vermiş oldukları tepkilerin ne olduğunun bilinmesi verilen kararın etkinliğini başarısını artırmaktadır. Verilen karardan etkilenecek kişilerin psikolojik ve sosyal yapılarının bilinmesi iyi bir karar vermek için yeterli olabilmektedir (Tekarslan, 1980).

2.1.5. Karar Verme Stilleri

Her kişi karar verme işine farklı yollardan ulaşmaktadır. Bazı kişiler daha çok araştırma ve analiz yaparak bazıları ise sezgilerine güvenerek karar verirler. Bazı kişiler de başkalarının yön vermesiyle bazıları da bağımsız kimseden etkilenmeden karar vermeyi tercih ederler. Bazı kişiler de hemen karar verme işlemine başlarken bazıları da karar verme sürecini geciktirirler. Bu kişilik özelliklerinin farklılığı zekadan çok kişilik özelliklerinin farklılıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir (Galotti ve diğerleri, 2006).

Verilen her karar aynı verimlilikte olmasa da karar verilirken birçok stil bulunmaktadır (Beach ve Mitchell, 1978). Bu konuda yapılan birçok araştırmada birbirleriyle içerik olarak benzeşen fakat detaylarda farklılaşan birçok karar verme

stili tanımı bulunmaktadır. Karar verme kişilerin karşı karşıya kaldıkları an ifade ettikleri öğrenilmiş davranışlarıdır (Scott ve Bruce, 1995). Karar verme stili karar veren kişilerin karakteristik özelliklerini gösteren bir davranıştır (Hulderman, 2003).

Scott ve Bruce (1995), daha önce yapılmış tüm çalışmaları birleştirmeye çalışmışlardır. Ayrıca da karar verme stilleri üzerine oluşturulmuş olan kavramsal durumun yeteri kadar açık ve anlaşılır olmadığı üzerinde durmuşlardır. (Thunholm, 2004).

Tüm bunların ardından Scott ve Bruce kendilerine ait yaklaşımları oluşturmaya başlamışlardır. bu oluşum sonrasında ‘Genel Karar Verme Stili’ ortaya (GKVS) çıkmıştır.

Scott ve Bruce (1995) karar verme sürecinde çevrenin etkisinden çok karar verme davranışındaki kişilerin farklılıklarıyla ilgilenmiştir. Bu açıdan 5 farklı karar verme stili ortaya koymuştur. Bunlar:

1. Rasyonel Stil:

Karar verme sürecinde mantıksal yaklaşımın ve yapının olması olayıdır.

2. Sezgisel Stil :

Karar verme sürecinde duygu gibi soyut faktörlerin egemen olduğu karar verme stilidir.

3. Birine Bağımlı Stil:

Karar verme sürecinde bir başka kişinin veya kişilerin etkisi ve desteğinin olduğu stildir.

4. Kaçınma Stili:

Karar verenin bu süreci yani karar verme sürecini uzatması ertelemeesi yani bu olaydan kaçınmasıdır.

5. Kendiliğinden-Anlık Stil:

Fazla düşünmeden bir anda karar verme stilidir (Scott ve Bruce, 1995).

Scott ve Bruce, (1995) Karar verme stilini kişilerin davranış özelliklerine göre şekillendirmiştir. Bu bağlamda, “rasyonel karar verme stili” kişinin var olan alternatifleri iyi değerlendirerek gözden geçirmesi, “sezgisel karar verme” kişinin sadece duygu ve hislerini değerlendirerek hareket etmesi, “bağımlı karar verme stili” karar veren kişinin başkaları tarafından yönlendirirken görüş ve düşüncelerine başvurarak yapması, “kaçınma stili karar verenin bu süreçten kaçması, “kendiliğinden karar verme stili ” ise kişilerin bir anda acil olarak vermiş oldukları kararları ifade etmektedir (Hulderman, 2003).

2.1.6. Okul Yönetimi ve Eğitimle İlgili Teoriler

Eğitim ve okul yönetimiyle ilgili problemler ve bu problemlerin çözümün ilişkin farklı araştırmacılar, farklı teorilerle problemler farklı çözümler üretmek adına birçok öneri geliştirmektedirler. Eğitim alanında ise en önemli akım “teori hareketi”dir. Bu hareketin esas amacı, eğitim yönetimiyle ilgili araştırmacılara ve uygulamacılara teorik bir temel oluşturarak yol göstermektir. Teori hareketi, eğitim

yönetimi alanında oldukça etkili olmuştur. Bu akım gerçekte doğa bilimlerinde uygulanan ve de böylece insan ve toplum bilimlerinde de uygulanabileceği gerçeğini kabul eden pozitivizm paradigmasıyla beslenmektedir.

Eğitim ve okul yönetimi sahasında yapılmış olan araştırmaların sonuçlarına göre var olan teori ve modellerin eğitim örgütlerine ve okullar ayol gösterici olması ve uygulanabilir nitelikte olması gerekmektedir (Şişman ve Turan, 2004).

2.1.7. Eğitim Yönetiminde Kuramsal Paradigmalar

Paradigma ile ilgili netleşmiş bir tanım söz konusu değildir. Bu kavramın bilim felsefesinde kullanılmasına Thomas Kuhn (1970) öncülük etmiştir. Kuhn (1970) her bilim adamının benimsediği bir paradigma olduğunu savunurken, farklı paradigmalar doğada var olan kanunlara farklı bakış açıları arar, ve eski paradigma ile karşılaştırılmaz ve birleştirilemez görüşünü savunmaktadır. Var olan her paradigma bilimde aynı olaya karşı farklı bakış açılarını gösterebilmektedir (Jackson ve Carter, 1993).

2.1.8. Örgüt ve Yönetimlerde Geliştirilen Paradigmalar

Farklı bir bakış açısına göre örgütler paradigmayı doğal oluşum ortamları hakkında temel inanışlar ve birtakım sayıtlıları ifade eden genel bir bakış açısı veya şekli olarak görebilmektedir (Gioia ve Pitre, 1990).

Örgüt ve yönetim sahasında geliştirilen paradigmaların uzantısı esas olarak sosyoloji, ekonomi, psikoloji ve antropoloji gibi bilimlere dayanmaktadır. Eskiden beri örgütsel ve yönetsel bilimlere hakim olan paradigma pozitivizm olup, insan davranışlarının açıklanması gözlem ve deneyler temel alınarak bulgular belirlenerek açıklanmaya çalışılmıştır (Şişman, 1996).

2.1.8.a. Pozitivizm

Auguste Comte pozitivizmin yaratıcısı olarak bilinmektedir. Ancak daha sonra pozitivizmin içinde birkaç çeşidi gelişmiştir. Comte'ye göre doğa bilimlerine uygulanabilen ve kanıtlanabilen bu yöntemin sosyal bilimlere de uygulanarak toplumu açıklayabilmektedir. Pozitivizm özünde gözlem ve deneylere, kanıtlara dayalı olduğundan diğer bilimler de bu paradigmayı temel alarak şekillenmişlerdir (Arslan, 1995). Pozitivist paradigmaya göre toplumla ilgili olanların doğal olanlardan farklı olmadığıdır. Doğa bilimlerinde uygulanan açıklayıcı yöntemin sosyal bilimlerde de kullanılarak başarıyla uygulanabileceğini savunmaktadır. Bu görüşle yola çıkarsak pozitivizm gerek doğa bilimleri olsun gerekse sosyal bilimlerde gözlenebilen, kanıtlanabilen ilke ve yasalar üretmektir. Pozitivizm bu yönden gerçeğin nasıl araştırılıp, incelenip tespit edilebileceğini gösteren bir takım kurallar bütünüdür (Greenfield, 1988).

Pozitivist paradigma yönetim alanında uygulanırsa temel hedefi yönetime ait davranışları açıklamak olacaktır. Bu paradigmaya bağlı kalan bir yönetici ise yapılan faaliyet ve davranışları inceleyecektir. Bu paradigmayla genelleme de yapabilme

özelliğine sahiptir. Yani herhangi bir örgütte başarılı olan bir yönetsel faaliyet başka bir örgütte de uygulanabilir (Peca, 1991).

Tüm bunlardan yola çıkarsak, pozitivist paradigmaya bağlı olarak ele alabileceğimiz bakış açıları şunlardır: yapısalcılık, takas kuramları ve işlevselciliktir.

2.1.8.b. Yapısalcılık:

Yapısalcılık mecazi olarak makine mantığına dayanmaktadır. Sosyal davranışları bir makine faaliyeti olarak düşünerek açıklamalarda bulunmaktır. Bu bakış açısına göre de her kişi ve örgüt değiştirilebilir parçaların yerini tutmaktadır. Buna göre de toplum ve örgüt bir mekanik makine gibi görülmektedir.

Toplumsal sosyal düzenin sağlanabilmesi için birçok güç ile değişik ilgi grupları arasındaki dengenin iyi ve doğru sağlanabilmesiyle gerçekleşebileceğini savunmaktadır (Mitchell,1989).

2.1.8.c. Takas Kuramı:

Bu kuram “piyasa” kavramına dayalı bir kuramdır. Para ekonomisinin oluşması, toplu sözleşme ve iş sözleşmelerinin uygulanması gibi faaliyetler bu kuramın temelini oluşturmaktadır (Mitchell,1989).

2.1.8.d. İşlevselcilik:

Bu kuram “organizma” terimine dayalı olarak gelişmiştir. Bu kurama göre yaşayan her canlı organizma kendi yaşantısını düzenlemektedir. Sosyal düzene ve hiyerarşiye bağlı olarak kimlerin daha üstte olduğunu onaylamaktadır (Mitchell,1989).

İşlevselcilik sosyal yaşam düzeni sağlama ve onu sürdürebilme konularına bağlı kalmıştır.

2.1.9. Pozitivist Paradigmaya Göre Okul Yönetimi Nasıl Olmalı

Pozitivist paradigmaya göre okul bir örgüt tipi olarak görülmeli, okulun yönetimi de genel bir yönetim şekli olarak görülmektedir. Okulun içinde olan kişilerin davranışları ve yaptıkları faaliyetleri de yine okulun amaçları belirlemektedir. Okul yöneticisinin bir aracı olduğunu düşünürsek, görevi de okuldaki tüm imkanların kaynaklarını birleştirip iyi koordine ederek okulun amaçlarını gerçekleştirmektir. Okul yönetimiyle ilgili bu kuramın amacı ise yönetsel faaliyetleri tespit etmek ve bu faaliyetleri kontrol edecek yasalar kurallar üretmektir.

Bu açıdan bu paradigmaya göre okul yönetimi kuralları bütün okullarda uygulanabilir genel kurallar olmalıdır (Peca, 1991).

Bu paradigmayı kabul eden yönetici okul, toplum, dünya ve insan davranışını içine alan bir düzen sağlayarak görevini yerine getirecektir. Buna bağlı olarak da okulda sağlayacağı düzenin temelini insanların davranışlarına bağlı olduğunu kabul edecektir. Okuldaki düzeni sağlamak ve bu düzenin devamlılığını sağlamak, okulun amaçlarının dışında yapılan davranışları bulup tespit etmek, okulu oluşturan bireylerin rasyonel olmayan davranışlarını düzeltmek ve de okul üyelerini çalışmaları karşılığı ödüllendirmek okul yöneticisinin en önemli görevlerindendir. Bu nedenle okulun amaçları yöneticinin alacağı her türlü karar, davranış, personel değerlendirme

ve yönetsel işlerde temel ölçüt oluşturmaktadır. Bunun yanında okulun yapısı durağan olmadığı ve değişimlere açık olması gerektiği için okulun amaçları her zaman aynı olmayabilir. Tüm bu bilgiler ışığında bir okul yöneticisi gelebilecek olan her etkiyi iyi değerlendirmeli ve bu etkinin okulun olası değerim sürecinde kullanılıp kullanılmayacağına karar vermelidir (Peca,1991).

2.1.10. Fenomenolojik Görüşe Göre Okul Yönetimi Nasıl Olmalı

Fenomenoloji, pozitivizme karşı gelişen, bilgi kuramı olup onun tam zıt görüşü olarak belirtilmiştir. Fenomenoloji znel olmayı savunması ile pozitivizmin deneye yönelik ispatlamacı, kanıtlara dayalı olmasına karşı durmasıyla belirmiştir (Peca, 1991).

Bu görüşe göre okullar sosyal bir grup değil, içerisindeki grup üyeleriyle bir takım oluşturmaktadır. Okullar kendi ilerinde sınıflandırma yapılarak incelenemez. Varlık bilimine göre her okulun kendine özgü var olma, yaradılış sebebi vardır.

Bu yüzden her okul ayrı ayrı araştırılıp incelenmelidir. Herhangi bir okul içinde yapılan bir araştırmanın sonucu diğer okullarla ilgili araştırmalara ve eğitimcilere herhangi bir ışık tutmaz (Peca, 1991).

Bu görüşü benimseyen araştırmacı kişi, okulu eğitimin sosyal yönlerini gerçekleştirmek için var olan yapı olarak görür. Bu sebeple bir kişi, okulları sadece o okul için yer alan üyelerin kişisel algılarına bağlı olarak değerlendirip tanımlayabilir.

Fenomenolojik görüŖe göre okul yöneticisinin en başta gelen görevi kendi de dahil olmak üzere okul üyelerine her konuda yardım etmek ve onların kişisel görüşlerinin, önceliklerinin farkında olmaktır. Okulun kendi içindeki bireyleri en doğru ve uygun amaçları paylaşmaktadırlar. Eğer ki okul üyelerinin arasında algı, görüş farklılığı doğarsa işte burada yöneticinin rolü bu anlaşmazlığı iletişim yoluyla gidermeye çalışmalı ve sorunu ortadan kaldırma yolunda çaba göstermektir (Peca, 1991).

Fenomenolojik bakımdan okul grupları düzeni ve belirli bir kalıbı olmayan topluluklardır. Okullardaki sistem tam anlamıyla tek tip değildir. Okulun tüm üyeleri aynı ölçüde aynı durumları kabul ettiği görülmemektedir. Okulda var olan çatışmaların yönetici, kendi fikirlerini kabul ettirmek için zorlama yapamaz. Ancak bireyler arasındaki algılamaların farklılıklarını giderme konusunda yardım etmeye çalışır. Bu bağlamdan yola çıkarsak okul yöneticilerinin görevi bireyler arasındaki algısal farklılıkları gidermek için iletişimi sağlamak ve bu farklılıkları tartışarak, görüşerek ortadan kaldırmaktır. Yöneticiler okul içerisinde meydana gelen çatışmaları, algı farklılıklarını değişim için bir fırsat olarak görebilirler. Bu değişim okullar için faydalı kabul edilebilir. Ancak söz konusu değişim, okulu oluşturan üyelerin kabul gördüğü zaman uygulanabilir. Okulu yöneten kişi ise bu değişimi kabul ettirmeyi iletişim yoluyla araştırmalıdır. Tüm bunların sonucunda okulu oluşturan üyeler öngörülen değişimi kabul edip etmeme konusunda özgür olabilmelidir (Peca, 1991).

2.1.11. Etnometodolojik Görüşe Göre Okul Yönetimi Nasıl Olmalı

Etnometodolojik çalışmaların kökü antropoloji alanında yapılmış olan araştırmalara dayanmaktadır. Bu araştırmalar bireyleri ve bu bireylerin toplum içindeki etkileşimlerini, iletişimlerini incelemektedir. Bu konuda yapılan araştırmalarda etnometodoloji herhangi bir yöntem önermez, araştırmada nereye dikkat edilmesi gerektiği konusunda yönlendirme yapmaktadır. Bu bağlamda etnometodolojik araştırmalar insanların günlük yaşantılarını, davranışlarını, bu yaşantıların nasıl oluştuğunu anlamlandırmaya çalışır (Bagdan ve Biklen, 1992).

Bu görüşe göre araştırma yapılan okullarda insan davranışlarıyla ilgili soyut bilgiler elde etmek amaçlanmamaktadır. Okullarda yer alan insanların davranışlarının oluşturduğu sosyal kuralları tespit etmek amaçlanmaktadır. Yapılan araştırmalarda elde edilen sonuçlar insan ve durumla sınırlı kalmalıdır. Elde edilen sonuçlar karşılaşılan her yeni durumla tekrardan yorumlanabilir. Bu açıdan amaç problemleri ve çözümlerini tespit etmektir (Peca, 1991).

Bu bakımdan okul, sosyal bir gerçek olarak kabul edilmektedir. Okulu oluşturan üyeler ve bu üyelerin algılamaları, görüşleri de o okula ait bir özelliktir. Okul içerisindeki üyelerin sosyal iletişimi, paylaşımı da o okulun kurallarını ifade etmektedir.

Okullar için genelleme yapılabilmesi, benzer okullarda öğrenci, öğretmen ve yönetici davranışlarının araştırılması gerekmektedir.

Bu görüŖe göre yapılan araştırmalarda iletişim önemli bir yer tutmaktadır. Bir okulda ise yöneticinin en temel görevi iletişimi sağlamaktır. Dil, bir okul yöneticisinin en önemli iletişim aracıdır. Ancak yönetici dil sayesinde okulun sosyal algılarını keşfedebilmektedir. Okulda paylaşılan değerler iletişim ile dil aracılığıyla sağlanmaktadır. Okulu yöneten kişi, okulda olan biteni ve bunların sebeplerini araştırırken okuldaki üyelerden yararlanır. Bu iletişim de dil ile sağlanmaktadır. Kısaca yönetici okulda bireyler arasındaki algı çatışmalarını gidermeye çalışan arabulucu konumundadır (Peca, 1991).

2.1.12. Eleştirel Kurama Göre Okul Yönetimi Nasıl Olmalı

Bu kurama göre gerçekliğin esası değişmedir ve bu kuram değişmenin yaratılmasıyla ilgilenir (Copper ve Jameson, 1993).

Bu kurama göre okullar toplumsal fikirlerini yaşatmak için insanlar tarafından oluşturulmuş kurumlar olarak görölmektedir. Okullar varlıklarını sosyal sınırlamalar içinde sürdürmektedir (Peca, 1991).

Eleştirel kurama göre yönetici gücü elinde tutan biri olarak kabul edilmektedir. Fakat okul yöneticisinin esas görevi okulu oluşturan üyelerin iletişimlerinde eşitlik sağlama adına tüm gerekli ortam ve koşulları sağlamaktır. Bu kuram, kurumlarda kullanılan dili, fikirleri somutlaştırmak için kullanılan en önemli sosyal araç olarak kabul eder. Bu bakımdan okul yöneticisi ve o okulu oluşturan üyeler toplumun kullandığı dili kullanmalıdır (Peca, 1991).

2.1.13. Sembolik Etkileşimci Kurama Göre Okul Yönetimi Nasıl Olmalı

Okul örgütleri açısından kültür ve semboller büyük önem taşımaktadır. Çünkü okul kültürü aktaran, taşıyan kurum olarak görülür. Okulda gerçekleşen günlük yaşantılarda semboller ve kültür önemli bir yere sahiptir. Okuldaki kişilerin duygu, düşünce, davranış, inanç, hedef ve değerlerini etkileyen her türlü faaliyet, toplantı, konuşma sembol olarak nitelendirilir. Okullardaki yöneticinin esas görevi anlam ifade eden semboller oluşturmak ve bu sembollerin okulu oluşturan üyeler tarafından paylaşımını sağlamaktır.

Dil örgütsel bir semboldür. Okullarda dile ait faaliyetler önemli bir yer tutmaktadır. Dildeki her türlü mecazi ifadeler, benzetmeler yönetsel davranışları gözlem ve verileri sınıflandırmada önemli bir noktada durmaktadır. Bu nedenle dil ve yapılan söylemler üzerinde iyi durulup anlamları iyi belirlenirse o okulda var olan değerler hakkında bilgiye ulaşılabilir (Bredeson, 1989).

2.1.14. Örgüt Yapılarıyla İlgili Okullar ve Modeller

Örgüt yapıları oluşturulurken bazı modeller seçilmektedir. Genel olarak 2 model üzerinde durulmaktadır. Bunlar merkeziyetçi (dik) ve merkeziyetçi olmayan (yatay) örgüt modelleridir. Tabii ki bunların yanında daha farklı modeller de vardır.

Bu modelleri şöyle sıralamak mümkündür.

2.1.14.a. Dikey Örgüt Modeli:

Bu modele göre örgütler belirli bir kişinin yönetiminde yukarıdan aşağıya doğru kademeli bir şekilde idare edilen yönetim modelidir. Bu modele “hiyerarşik örgütlenme” de denilmektedir. Çok fazla çalışanın olduğu yerlerde belli bir disiplinin sağlanabilmesi için otoritenin belli kişilerde olması gerekmektedir. Bu durumda dikey örgüt modeli uygun bir model olarak seçilebilmektedir. Bu modele en iyi örnek kamu kurumlarıdır.

2.1.14.b. Yatay Örgüt Modeli:

Bu modele göre çok katı bir hiyerarşi yoktur. Bu tür örgütlenme modelinde emirler üstten asta doğru değil işlerin özelliğine göre farklı kişilerden de emirler alınabilir. Grup çalışmalarında, ekiplerde ve takımlarda kullanılabilecek bir modeldir. Bu örgütlenme bireylere daha fazla özerklik vermektedir. Bu bakımdan karar verme süreci daha hızlı gerçekleşmektedir. Son yıllarda tercih edilen hiyerarşinin az olduğu bir örgüt modelidir.

2.1.14.c. Bürokratik Örgüt Modeli:

Bürokrasi örgütlerde alınan kararların daha rasyonel olmasını sağlayarak yönetsel etkinliklerin gerçekleşmesini amaçlamıştır. Bürokrasinin tüm ilke ve kurallarının her örgütte aynı olduğunu söyleyemeyiz. Örgütlerde bürokrasi farklı düzeyde uygulanmaktadır. Bürokrasiye göre yönetilenler yönetenlere göre daha az beceriye sahiptirler. Ancak bu varsayımın okullar için ne derece geçerli olduğu tartışma konusu olabilir. Çünkü kendi işlerini yapan öğretmenler yöneticilerden daha

fazla teknik bilgiye sahip olabilmektedirler. Bürokrasi modelinin okullara uygulandığı zaman şu sonuçlar ortaya çıkabilmektedir (Hoy ve Miskel, 1996).

- Okullardaki her iş belli bölümlere ayrılmıştır. Fakat hepsinin özünde eğitim ve öğretim işleri olduğu için diğer işler bunu gerçekleştirmek için yapılmaktadır.
- Okulda kişisel tercihler olmamalı ve insan davranışları okulun amaçlarına uygun olarak yönlendirilmelidir.
- Okulu oluşturan paydaşlar belli bir hiyerarşik düzene göre sınıflanmıştır.
- Okul yapısında belli kurallar vardır ve bu kurallar gösterilen davranışlarla benzerlik göstererek desteklenmektedir.
- Okullarda mevcut olan yasa ve yönetmelikler yazılı veya yazılı olmayan her türlü kuralı tanımlar.
- Okullarda yapılan arşivcilik yani dosya tutma, belge, kayıt saklama işleri önemli bir işlem olarak yer almaktadır.

2.1.14.d. Gevşek yapı modeli:

Okullar katı bürokratik yapılarından dolayı eleştirilmişlerdir. Bir başka açıdan okullar özerkliğe ihtiyaç duyulan yerler olarak görülmektedirler. Okullarda öğretmenler görevlerini birine bağlı olarak değil bağımsız bir şekilde yerine getirmektedirler. Okulların bürokratik yapıları ilkokuldan üniversiteye doğru ilerlerken yerini gevşek yapıya bırakmaktadır. Bu bağlamda bürokratik yapı ile gevşek yapı arasında bir çatışmanın olduğunun gözlemlendiğini söylemek mümkün

olur. Okullardaki örgütsel yapılar bürokrasinin ilke ve kurallarına göre şekillenmektedir. Bu görüş doğrultusunda okulları “profesyonel bürokrasiler” olarak değerlendirmek doğru olacaktır (Hoy ve Miskel, 1996).

2.1.14.e. Mekanik ve Organik Örgüt Modeli:

Örgüt modelleri içerisinde yaygın olarak mekanik ve organik örgüt modelleri şeklinde yer almaktadır. Mekanik yapıda kurallar hakimdir. Kararlara alt kademedен herhangi biri katılamaz. Bu örgüt yapılarında ilişkiler kurallar çerçevesinde oluşmaktadır. Herkesin görevleri önceden belirlenmiştir. Üstten alta doğru tek yönlü bir idare şekli ve iletişim vardır. Organik örgüt yapılarında ise karar sürecine herkesin katılımı vardır. Örgüt içerisinde ilişkiler ve iletişim sert kurallar çerçevesinde yapılmamaktadır. Bu modelde yatay ve yukarıya doğru iletişim mevcuttur. Bu örgüt yapılarının örgütün stratejisine, örgütün büyüklüğüne ve bulunduğu çevreye göre tercih edilmesini sağlayan değişkenleri mevcuttur (Lunenburg ve Ornstein, 1991).

2.1.15. Okul ve Eğitime Ailelerin Katılımı

Okul ve eğitim için velilerin katılımı sadece okulda yapılan toplantılara katılımı olarak düşünülmemelidir. Velilerin okula katılımları çeşitli şekillerde gerçekleşebilmektedir. Okuldaki etkinliklerde gönüllülükle görev alma, iletişim ile velilerin katılımı, okulun yönetimle ilgili kararlarında yer alma gibi birçok faaliyet sayılabilir. Bugüne kadar yapılan araştırmalara göre velilerin ilkokuldan ortaokula kadar ilerlerken okula olan ilgilerinin gitgide azaldığını göstermektedir (Şişman ve Yücel, 2007).

Velilerin okula katılımını okul, öğretmen, öğrenci ve toplumu olumlu yönde etkilemektedir. Bu katılım sonucunda elde edilen olumlu sonuç ve tavırların velilere gösterilmesi onların okula katılımlarını olumlu yönde artıracaktır. Bu sonuçlar gösterilmediği zaman veli katılımlarının gereksiz olduğunu düşünebilmektedir. Bunu sonucunda da okuldan geri durabilmektedir. Yapılmış olan tüm çalışmalarda velilerin okula katılımları çocukların akademik başarıları yanında sosyal davranışlarını da olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. En etkili veli katılımı ise velilerin okulda ve evde çocukların eğitimleriyle yakından ilgilenmelerinin olduğu sonucudur. Evde çocuklarının ödevleriyle ilgilenen okulda öğretmenlerle sürekli iletişim içerisinde olan ailelerin çocuklarının akademik başarılarının daha fazla olduğu yapılan araştırmalarda da görülmektedir. Bu bağlamda velilerin katılımı ne kadar erken yaşlarda başlarsa çocukların eğitimlerine o kadar olumlu sonuçlar getirmektedir. Tabii ki tüm katılımcı velilerin yeterlilik düzeylerinin de aynı olmadığı gerçeği unutulmamalıdır (Şişman ve Yücel, 2007).

Yapılan araştırmalara göre, velilerin okulda kendilerine yönelik uzun soluklu çalışmalar yerine daha kısa programlara katılımı tercih ettikleri görülmektedir. Ailelerin uzun süreli eğitim kurslarına katılım yerine okulda öğretmenlere yardımcı olma, eğitime katılma, işbirliği yapma, çocukları gerekli konularda gerekli yerlere yönlendirme gibi çalışmalarda daha etkili oldukları görülmüştür (Şişman ve Yücel, 2007).

2.1.16. Okula Aile Katılımının Önemi

Aile katılımı, aileleri destekleyerek, eğiterek, ev ile okul arasındaki iletişimin artışı sağlama ve velilerin okula katılımı, katkıları ile zenginleşmesine yönelik bir yaklaşımdır. Ailelerin okula katılımı, bilgi paylaşımı ve ilişkilendirme anlamı

taşımaktadır. Veliler, öğretmenlere yardımcı olabilecek bilgi ve yeteneğe sahiptirler. Evle okul arasındaki bu paylaşım ve katılımları planlı bir şekilde yapılırsa çocuğun gelişimine ait hem öğretmenlerin hem de velilerin isteklerinin gerçekleşmesine yardımcı olacaktır (Ensari-Zembat, 1999).

Velilerin okula katılımları ile hem veliler, hem de öğretmenler evde ve okulda ne olduğuna dair bilgi sahibi olmuş olacaklardır ve bilgiyi pekiştirmiş olacaklar. Okul ile aile arasındaki iletişim sürekliliği, çocukların eğitimlerinde başarıyı getirecektir. Tüm bunların yanında velilerin okul programlarına katılımları ile çocuk yetiştirme konusundaki bilgi ve deneyimleri gelişecek ve daha etkili olacaklardır (Şahin ve Ünver, 2005).

Çocukların sosyal davranışlarının gelişimlerinde ve akademik başarılarını artırmak maksadıyla ihtiyaçlarını karşılamak, sağlıklı iyi bir eğitim ortamı sunarak ailelerin de eğitime katılmaları sağlanmaktadır (Lopez ve diğerleri, 2006).

Okula aile katılımının amaçlarını şöyle sıralayabiliriz;

- Öğretimi etkili ve başarılı bir hale getirmek;
- Aile ve okul hayatında yenilikçi değişiklikler meydana getirmek;
- Çocukların gelişimiyle ilgili velileri bilgilendirmek, desteklemek;
- Çocukların ev ortamında öğrenimlerini zenginleştirmek;
- Herhangi bir problem durumunda ya da çözümünde velileri yönlendirmek ve çeşitli disiplin yöntemleri önermek;
- Velileri çocuklarına evde kazandırabilecekleri davranış ve deneyimler hakkında bilgilendirme;

- Velilerin çocuklarını daha yakından ve iyi tanımlarına yardımcı olmaktadır (Aksoy ve Turla, 1999).

Bütün bu amaçlara ulaşabilmek için velilerin okula katılımlarını sağlayabilmek için bir takım yöntemler bulunmaktadır;

- Sürekliliği ve düzenliliği olan karşılıklı iletişim.
- Anne -babaların sahip oldukları yeteneklerden yararlanma.
- Çocukların eğitimlerinde ailelerin de katılımlarının olmasını sağlama.
- Ailelerden gönüllülük yardımı alma.
- Okulda alınacak kararlara velileri de katarak, söz hakkının tanınması.
- Toplum ve aile arasında iletişim sağlamak sayılabilir (Faust- Hornk, 2003).

Velilerle yapılan işbirliği sayesinde eğitimin tek yönlü olmaktan çıkıp karşılıklı iletişim ve paylaşımcılıkla yönetilmesi devamlılığı sağlamıştır.

Okul –aile arasındaki çalışmaların yararları şöyle özetlenebilir:

- Velilerin okula olan güven duygusu güçlenir.
- Çocuğun gelişimi ile ilgili bilgi edinilebilir.
- Veliler okulda öğrenilen bilgilerin evde devamlılığını sağlar ve evde de çocuğa öğrenme ortamı hazırlarlar.
- Velilerin okuldaki eğitime katıldıkları zaman çocuklarının hayatlarında eğitim alanında önemli bir role sahip olduklarını fark ederler.
- Karşılaştıkları problemlerle okul yönetimiyle hareket etmeyi öğrenirler.
- Çocuklarının deneyimlerini paylaşma olanağı bulurlar.

- Veliler çocuklarının gelişim ve eğitimlerine birçok pencereden bakmayı ve geliştirmeyi öğrenmektedirler (Poyraz, 2003; Oktay, 1999).

2.1.17. Velilerin Okul Yönetimine Katılımı

Aileler okula eğitim öğretille ilgili birçok konuda katılabilir. Ancak ilk adımın okuldan gelmesi beklenir. Veliler okula gelmiyorlarsa okul olarak onların velilere gitmesi gerekmektedir. Fakat okullar velilerin okullardaki karar süreçlerine katılımlarından çok, onları okulun paydaşları olarak görmeyip, onlardan yararlanılabilecek kişiler olarak görmektedir. Bu durum zaman zaman öğretmenlerin de işlerine karışıldığını düşünmelerine sebep olabilmektedir.

Velileri sadece okula kaynak sağlayan kişiler olarak görmeyip, onların okul yönetiminde olmalarının sağlanması gerekmektedir. Bu durum tarafları olumlu yönde etkilemektedir. Birbirlerine karşı olumlu tavırlar sergilemelerine ve güven duymalarına neden olmaktadır. Eğitim sistemimizde veli katılımı önceden planlanmış, yasal bir alt yapısı olan bir konu değildir. Son yıllarda okullara velilerin katılımlarının sağlanılmaya çalışılması olsa da velilerin katılımlarının yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir.

Velilerin sosyal ve ekonomik açıdan çeşitliliği okula katılımlarını anlamlı bir oranda etkilemektedir. Bu nedenle velilerin okula katılımlarını engelleyen çeşitli nedenler olduğu görülmektedir. Okulların gerekli özeni göstermemesi, zamanlama planlamalarının hatalı yapılması, karşılıklı iletişim eksikliği,

çekimserlik ve güven duygusunun yetersizliği sayılabilmektedir. Bu konuda okullardan beklenen kapılarını velilere ve topluma açmaları, bu konuda iletişimlerini güçlendirmeleri karşılıklı güven duygusunu geliştirmeye çalışmalarıdır. Bu bağlamda her ailenin çocuğunun kıymetli olduğunu ve ailelerin çocuklarıyla ilgili birçok beklenti ve hayallerin olduğunu unutmamalıyız (Şişman, 2013).

2.1.18. Veli ve Öğretmenlerle İlgili Yaklaşım Modelleri

Her okulda aile katılımı farklı yöntemlerle gerçekleşmektedir. Swap’a (1993) göre, öğretmen- veli ilişkilerinde velilerin okula katılım yöntemleri şöyledir:

2.1.18.a. Korumacı Model:

Swap’a göre bu model öğretmenle velilerin arasında oluşabilecek çatışmaları önlemek amaçlanmıştır. Bu yaklaşıma göre çocukların eğitimi okulda öğretmenler tarafından verilmelidir. Velilerin görevi ise çocuklarının ihtiyaçlarını gidermek ve okula zamanında katılımlarını ve devamlılıklarını sağlamaktır. Velilerin okul içerisindeki eğitime katılımlarının gereksiz ve zarar verici olduğu düşünülmektedir (Swap, 1993).

2.1.18.b. Uzman Model Yaklaşımı

Bu yaklaşıma göre çocuğun eğitimi ve yetiştirilmesiyle tüm görevleri öğretmenler üstlenmektedir. Veliler ise az bir bölüm eğitime katılmaktadırlar. Öğretmen çocuklarla ilgili tüm kararları alır, velileri ise kararlar hakkında sadece

bilgilendirirler. Bu yaklaşımın en ters yönü velilerin öğretmenlerin kararlarına bağlı olmalarıdır (Akt. Swap, 1993).

2.1.18.c. Geçiş Model Yaklaşımı

Bu model yaklaşımı velilerden okulun gerçekleştirdiği ve de gerçekleştireceği tüm davranış ve amaçları desteklemeleri beklenir. Yine bu yaklaşıma göre çocuğun tüm gelişimi ile ilgili kararları öğretmenler alır. Bu kararları verirken velilerin fikirlerinden yararlanır, onların desteğini alır. Bu modele göre veli öğretmenlerden öğrendiklerini evde çocuklarına uygulayabilmektedir (Swap, 1993).

2.1.18.d. Zenginleştirilmiş Program Modeli Yaklaşımı

Bu model yaklaşımında veliler okulun programı konusunda bilgilendirilirler ve velilerin sahip olduğu önemli bilgilerle, velilerle öğretmenler arasındaki ilişkilerin gelişmesi için okul programının velilere açıklanması planlanır. Velilerin okula katılımı sadece uygulanacak programlar ve yönetime ait bilgilerle ilgili onları bilgilendirmektir. Bu yaklaşım kültür seviyesi yüksek okullarda uygulanabilmektedir (Swap, 1993).

2.1.18.e. Müşteri Model Yaklaşımı

Bu yaklaşım modeline göre veli okulda eğitim hizmetlerinin müşterisi rolündedir. Öğretmen velileri bilgilendiren pozisyonudur. Veliler ise yapılabilecekler hakkında kararlar veren ve de öneriler, seçenekler sunan konumundadır. Bu yaklaşıma göre öğretmenin görevi çocuklarla ilgili gerekli

bilgileri vermek ve çeşitli seçenekler sunmaktır. Tüm bunların yanında velilerin fikirlerini dinleyip, öneriler sunmaktır. Velilerin görevi ise öğretmenlerin vermiş oldukları fikirler doğrultusunda karar vermektir. Velilerin eğitim hizmetlerinden memnun olmaları bu yaklaşımın anlamını ifade etmektedir (Akt. Swap, 1993).

2.1.18.f. Eşli Yaklaşım Modeli

Çocuklarla ilgili olarak uzman veliler, eğitim ile ilgili uzman ise öğretmenler kabul edilmektedir. Öğrencilerin eğitiminin en yüksek seviyede olabilmesi için uzman olarak kabul edilen veli ve öğretmenlerin paylaşımları kabul edilmektedir. Velilerin çocuklarıyla duygusal yönden olan bağlılıkları onların çocuklarının eğitimlerinde tarafsız olmalarına engel olmaktadır. Bu modelde karşılıklı dinleme iki taraf içinde saygı vardır. Her iki taraftan da süreklilik gösteren sağlıklı bir iletişim beklenmektedir. Bir şeyi planlama ve karar verme ortak olarak yapılmaktadır (Swap, 1993). Merkezde olan çocuktur ve onun en iyi şekilde eğitilmesi hedef alınmaktadır.

Bu modelin başarılı olabilmesi için karşılıklı yapılması gereken davranışlar bulunmaktadır. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

İki taraflı iletişim: Taraflar arasında yoğun ve sağlıklı diyalog olması gerekmektedir. Öğretmenler velilere çocuklarının eğitimleri ve gereksinimleri hakkında bilgi verirken, veliler de öğretmenlere çocuklarının gelişimleri ile ilgili bilgilendirmelidirler.

Paylaşımıcı Destek: Velilerle öğretmenler birbirlerini desteklemelidirler. Yani öğretmenler velilere çocuklarını nasıl eğitecekleri konusunda bilgilendirirken veliler de gönüllülük ilkesine bağlı olarak okul içinde görev almalıdırlar.

Kararlara Katılım: Hem öğretmenler hem de veliler okul yönetiminde hem problem çözmede hem de karar vermede yer almalıdırlar.

Eğitimin Yükseltilmesi: Gerek öğretmenler gerekse veliler çocukların eğitimlerinin hem okulda hem de evde hızlandırmak için değişik seçenekler geliştirmelidirler.

2.1.19. Okula Aile Katılımını Engelleyici Sebepler

Aile katılımı bugüne kadar yanlış anlaşılmış ve velilerin katılımı gönüllülük, para yardımı olarak kabul görmüştür. Aile ile okul arasındaki iletişim okula dair konularda yapılmıştır. Çocuklarının akademik başarıları konusunda velileri bilgilendirme ve yönlendirme tarzında olmuştur (Christenson, 2002).

Gelişmekte olan çeşitli toplumların yaşam şartlarına bağlı olarak aileler uzun saatler çalışmak zorundadırlar. Bu çalışma şartlarının uzun olması velilerin okula katılımını engelleyici sebepler arasında kabul edilmektedir. Dil, din ve farklı kültürel özelliklere sahip aileleri okuldan uzaklaşma konusunda büyük risk taşımaktadırlar (Brondon, 2006).

Okul- aile işbirliğinin önemi gün geçtikçe artmakta ve önem kazanmaktadır. Bu nedenle okul ile ailelerin ilişkilerini etkileyen faktörleri Vural (2004)'a göre şöyle sıralamak mümkün olabilir:

- ***Anne ve babaların okul yaşamlarında yaşadıkları olumsuzluklar nedeniyle:***

Geçmişte okul yaşantılarında olumsuzlukları olan ailelerin okulla iletişiminin olmadığı gözlemlenmektedir. Okulu terk etmiş veya öğretmenlerle sorunları olmuş bireylerin okula katılımlarının olmadığı, sadece çocuklarıyla ilgili olumsuz bir problem karşısında okula gittikleri görülmektedir. Bu durum da ailelerle okul arasında olumsuz tutumları pekiştirmektedir.

- ***Ailelerin ekonomik durumları:***

Ailelerin okula çağırılma nedenleri pek çok zaman maddi olarak destek istenmesinden ibarettir. Bu tutum karşısında velilerin okula sağlayabilecekleri diğer katkıların da ortadan kalkmasına neden oldukları görülmektedir. Ekonomik sıkıntıları olan ailelerin okula katılımlarının gönülsüz ve az olduğu görülmektedir.

- ***Ailelerin zamanlarının kısıtlı olması:***

Ailelerin bir işte çalışma zorunlulukları, mesleki sorumlulukları nedeniyle okuldaki birçok etkinliğe katılamamaları görülmektedir. Veliler okuldaki etkinliklere katılmak için yeteri kadar zaman bulamamaktadır. Evde olan anneler ise ev işleri ve diğer çocukların bakımlarıyla ilgilendikleri için onlar da yeterli

zamanı bulamamaktadır. Bu da velilerin okula katılımlarını olumsuz yönde etkilemektedir.

- ***Ailelerin eğitim düzeylerinin düşük olması:***

Okula katılma yönünde olumlu görüşlere sahip olan ailelerin eğitim seviyelerinin düşük olması nedeniyle okuldaki birçok etkinliğe katılmaktan dolayı çekinmektedirler.

- ***Öğretmenlerin velilere karşı olumsuz tutumları:***

Öğretmenlerin velilerin okula katılımlarının olamadığı ve zaman bulamamalarından dolayı ters algılarının olması velilerin okula katılımlarının en önemli engellerindendir. Halbuki aileler bu konuda somut olarak öğretmenlerin yol gösterici olmalarını beklemektedir. Fakat bazı öğretmenler velilerin sınıf içerisine girmelerini ters algılayıp, kendi yaptıkları işe müdahale olarak görmektedirler. Ailelerin öğretmenler tarafından sınıf içerisindeki öğrenme sürecine katılmak istenmemelerine sebep ise sınıf içerisinde olan istenmeyen davranışlara tanık olabilecekleri içindir.

- ***Ev ve okul arasındaki kültür farklılıkları:***

Ailelerle öğretmenlerin farklı kültürlere ve sosyal yapıya sahip olmaları nedeniyle okul ile iletişimlerinin engellendiği görülmektedir. Okul ailelerin yaşam biçimlerine ve kişilerin sosyal ekonomik kültür yapılarına karşı duyarlı olmuyorsa veliler kendilerini güvensiz ve yabancı hissettikleri için işbirliğinde uzak durmaktadırlar (Vural, 2004).

2.1.20. Öğretmenlerin Velilerle İletişimlerini Artırma Yolları

Ailelerin okula katılımı sadece veli toplantılarına katılım olarak sınırlandırılmamalıdır. Okul aile ilişkisi iyi olan kişilerin, çocuklarının okula hazırlıklarını, okulla düzenli ve sürekli iletişim içerisinde olmalarını, okulda gerçekleşen her türlü faaliyete katılımlarını ve de okul yönetimi tarafından okulda alınan kararlarda söz hakkı olmalarını, kararlara katılımlarını kapsamalıdır (Çalık, 2007). Kısaca özetlemek gerekirse okul aile iletişimi sadece yüz yüze görüşme dışında telefon konuşması, öğrenciyle ailelere mektup ve not gönderilmesi, velilerle sosyal etkinlikler düzenlenmesi, konferans ve seminerler düzenlenmesi şeklinde de yapılabilmektedir.

Öğretmenler velilerle iletişim kurabilmek için birçok seçenek yaratabilmektedirler. (Burden, 1999)

- Okulun başladığı andan itibaren veliyi bilgilendiren mektuplar göndererek okul baloları düzenlemek,
- Öğrencilerin velileriyle telefon veya internet yani teknolojiyi kullanarak görüşmek,
- Velilere, öğrenci aracılığıyla not göndermek,
- İletişim sağlayabilmek için veli toplantıları yapmak
- Velilerle iletişimlerini güçlü tutmak için sosyal faaliyetler düzenlemek
- Gereken zamanda velilerin adreslerine mektup göndermek
- Belirli zamanlarda evlere ziyaretler gerçekleştirmek,
- Okul bülteni oluşturarak velilerin katılımını sağlamak.

2.1.21. Okul Yönetiminde Kararlara Katılım

Örgütlerde yapılan her faaliyetin öncesinde bir karar bulunmaktadır. Örgütlerde var olan bireyler alınmış olan kararlar doğrultusunda faaliyetlerini gerçekleştirmektedirler. Ayrıca örgütte bulundukları konumlarına göre de birtakım sorumluluklar almaktadırlar. Karar sürecinde rol alan kişi için örgütte gerçekleştirdiği faaliyetlerdeki sorumlulukları daha anlamlı olmaktadır. Bu sorumluluklarını yerine getirirken daha etkin olacağı düşünülmektedir. Mc Gregor kararlara katılımı kararları etkileme süreci olarak görmekte ve şu şekilde açıklamaktadır (Açıkgöz, 1984).

Kişilerin kendilerine uygun fırsatlar yaratacak şartların sağlanmasıyla kendilerini etkileyecek kararlara katılımları etkili olacaktır. Bu etki zaman zaman azdan çoğa doğru artabilmektedir. Kararlara katılma üst yönetici konumundaki kişilerin aldıkları sorumluluklarını bir yerde kontrol etme durumudur. Örgütlerde var olan sorunun çözümünü tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen karar verme teknik bir konu gibi görünse de gerçekte bakıldığı zaman toplumsal bir süreçtir (Açıkalın, 1997).

Her örgütte olduğu gibi eğitim örgütlerinde de kararları etkileyen birtakım etkenler vardır. Özellikle okul yönetiminde alınacak olan kararları etkileyen iç ve dış faktörler bulunmaktadır. Açıkalın'a göre bu faktörler şöyle sıralanmaktadır:

İçte varolan faktörler

- Öğretmenler

- Öğrenciler
- Hizmetliler
- Fiziki durum ve donanım

Dışta var olan faktörler

- Veliler
- Baskıcı gruplar
- İş sektörü
- Genel alanda yönetim yapısı
- Eğitimin en üst yönetimi
- Okulun var olduğu bölgedeki sosyal ve coğrafi konumu
- Okula yakın olan çevreler
- Yerel yönetimler

Eğitim örgütlerinin dış çevreyle etkileşimleri ve kendilerine ait var olan özellikleri açısından okullardaki karar verme sürecine katılımların sağlanması büyük önem taşımaktadır. Aydın (1993), başta öğretmenler olmak üzere tüm personelin niteliklerinin kararlara katılımları açısından yeterli olduğu görüşünü savunmaktadır. Öğretmenler koşullar sağlandığı zaman kararlara katılmada istekli ve yeterlidirler (Bush,1995).

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Eğitim sürecini oluşturan en önemli yapı taşlarından biri velilerdir. Öğrenme kişinin dünyaya geldiği andan itibaren başlamaktadır. Bu nedenledir ki aileler çocuklarının eğitim yaşamlarında önemli rol oynamaktadırlar. Çocuklar ailelerinin toplumsal, kültürel birçok özelliklerini yansıtan ayna gibidirler. Öğrenciler aile kültürlerini okula yansıttıkları gibi okul yaşantılarındaki kazanımlarını da aileleriyle paylaşmaktadırlar. Öğrenciler okul ve aile arasında iletişim görevi üstlenmekte, köprü görevi yapmaktadırlar. Bu sayede gelişimleri aile ve okul kültürüyle birleşerek tamamlanmaktadır (Ada ve Akan, 2007; Aslanargun, 2007).

Epstein (1995) birçok eğitimcinin çocukları yalnızca öğrenci olarak gördükleri zaman aileleri okul hayatının dışında tuttuklarını, öğrencileri çocuk olarak kabul ettikleri zaman ise ailelerle iletişim içerisinde olduklarını dile getirmektedir. Eğitimcilerin bu noktada bakış açıları çok büyük önem taşımaktadır.

Akbaşlı ve Kavak'ın (2008) da ifade ettiği gibi okulda başarıyı yakalamak isteyen yönetici okul programına, eğitim-öğretim programına aileleri de katmalıdır. Okul başarısı sadece öğretmen katılımı ile değil ailelerin katılımı ile desteklenerek yapılmalıdır.

Hill ve Taylor (2004), okul ile aileler arasındaki işbirliğinin gelişmesinin velilerin sosyal birikimlerini geliştirmesi yanında eğitimcilerin de bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirdiğini belirterek, eğitimci-veli iletişiminin her iki taraf için ne kadar önemli olduğunu ifade etmektedir.

Crozier (2011) da yine ailelerle okul işbirliğinin çocukların gelişimini etkilediğini onların zihinsel bakımdan gelişimleri yanında sosyal gelişimlerini de gözlemlene imkanı verdiğini ifade etmektedir.

Fan ve Williams (2009) ve Fantuzzo ve diğerleri (2004), okul ve velilerin iletişiminin iyi olması öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilemektedir. Bu konuyla ilgili yapılmış birçok araştırmada, öğrencilerin okul başarılarının arkasında aile ve sosyal çevrelerinin etkisinin olduğu görülmektedir. Belli bir eğitime sahip ve belli bir kazancı olan ailelerin çocuklarının başarılarının yüksek olduğu görülmektedir (Walberg, 2004).

Epstein ve Sheldon'un (2002b) çalışmalarında, ailelerin okul yönetimine katılımları ile öğrencilerin okula devamlarının arttığı; Jeynes (2007), Show (2008) ve Sheldon'un (2003) araştırmalarında ise yine aile katılımının öğrencilerin okul başarılarını olumlu yönde etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Epstein ve Sheldon (2002a), okullardaki disiplin olayları ile ailelerin eğitim sürecine katılımları arasındaki bağı araştırırken, aileleri okuldaki faaliyetlerle eğitime kattıklarında öğrencilerin disiplin konularında suç işleme oranlarının düştüğü gözlemlenmiştir. Çelenk (2003) de okul başarısında ailelerin payını araştırdığı çalışmasında çocukların eğitimini destekleyen, onlarla ilgilenen ailelerin çocuklarının daha başarılı olduğunu ortaya koymuştur. Yazara göre okulun ve çocukların başarısının önde gelen sebebi okul ile ailelerin işbirliğinin olmasıdır.

Finders ve Lewis'e (1994) göre eğitimciler, velilerin okula karşı ilgisizliklerini dile getirmek yerine velilerin bunu neden göz ardı ettiklerini, okula neden gelmediklerini, çocuklarının eğitimleri ile neden ilgilenmediklerini bulmaya

çalışmalıdırlar. Barge ve Loges'un ailelerin okula katılımı hakkında öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerini incelediği çalışmasında, öğretmen, öğrenci ve velilerin okula katılımları ve iletişimin olması yönünde ortaya iki fikir çıkmıştır. Birincisi, öğretmenlerle iyi, uyumlu ilişki kurmak bir diğeri ise çocukların okulda ne yaptığının, başarılarının gelişimlerini izlemek olmuştur. Veliler okulda çocuklarının bir problemi olduğu zaman değil her zaman öğretmenlerle iletişim içinde olmalarını talep ettikleri görülmüştür. Ayrıca öğretmenler kendilerinin değil de velilerin kendileri ile sürekli diyalog içerisinde olmalarını istediklerini vurgulamışlardır (Barge ve Loges 2003).

Arslan ve Nural'a (2004) göre, okul ile ailelerin arasındaki iletişimi, işbirliğini daha verimli bir hale getirmek için onlarla beraber gezi, konferans, gösteri gibi etkinlikler yapılmalı, rehber öğretmenler çocuklarının meslek seçimlerinde velilerden de yararlanmalı, anne, babaların okulla ve çocuklarının eğitimleri ile ilgili fikirlerini, düşüncelerini anlamak için anket yapmalı ve onlara çocuklarının eğitimleri ile ilgili sürekli bilgi vermelidir.

Balkar'ın (2009), çalışmasını veliler ile yapılan işbirliği sürecine ait veli ve öğretmenlerin görüşlerini belirlemeye yönelik yapmıştır. Bunun sonucunda ise veliler okul-aile işbirliğinin sağlanması için yapılan toplantıları yetersiz buluyor.

Arslan'nın (2006), Hollandalı ailelerle Türkiye'deki ailelerin karşılaştırılmalı olarak araştırıldığı bu çalışmada okul-aile ilişkileri konusu irdelenmiştir. Hollandalı ailelerin okul ve öğretmenlerle çocuklarının sosyal etkinlikleri seçimi ve katılımları ile görüştükleri tespit edilirken Türkiye'deki ailelerin okula sadece çocuklarının okulda akademik başarısızlıklarının olduğu zaman katılımlarının olduğunu

görülmektedir. Hollandalı ailelerin Türk ailelere göre daha çok okula katıldıkları, öğretmenlerle görüştikleri gözlemlenmiştir.

Türnüklü ve Galton'un (2001), Türkiye ve İngiltere'de ilköğretim düzeyinde karşılaştırılmalı olarak yapılan bir çalışmada Türkiye'deki sınıf öğretmenleri, öğrencilerde karşılaştıkları olumsuz davranışların sebebinin çeşitli aile yapılarından kaynaklandığını ifade etmişlerdir.

Öğretmenler üzerine Sama ve Tarım (2007), tarafından yapılmış olan bir araştırmada öğrencilerin okuldaki akademik başarısızlığının sebebi olarak ailenin ilgisizliği olduğu görülmüştür. Ailelerin çocuklarının eğitimlerine karşı ilgisiz olmaları, aile içinde huzursuz ortamlarda olmalar, ailenin eğitim ve ekonomik seviyelerinin düşük olmasının etkili faktörler olduğu görülmüştür.

Yine Akbaba Altun (2009) tarafından yapılmış olan bir araştırmada öğretmen, öğrenci ve veliler, öğrencilerin okuldaki akademik başarısızlığının en büyük nedeni olarak ailelerin çocuklarının eğitimlerine karşı olan ilgisizlik olduğunu ifade etmişlerdir.

Çelikkaleli ve Diğerleri'nin (2009), yapmış oldukları bir çalışmada öğretmenler, öğrencilerin okulda göstermiş oldukları yanlış davranışların en önemli sebebinin aile ile ilgili olduğunu düşündüklerini göstermektedir.

Aynı konuda Seven (2007) tarafından yapılmış olan bir diğer araştırmada da öğrencilerin okulda göstermiş olduğu bozuk sosyal davranışların, kardeş sayısının, annenin çalışıp çalışmamasının ve ailenin ekonomik düzeyine ilişkin, aile içi faktörlerden kaynaklandığı görülmektedir.

Çayırılı'nın (1998), okul-aile işbirliği, iletişimi üzerine yapmış olduğu bir araştırmada öğretmen ve velilerin ilişkilerinin öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği gözlemlenirken bizim eğitim sistemimizde bu konuya yeteri kadar ilgi ve özen gösterilmediği görüşünü göstermektedir.

Yıldırım ve Dönmez'in (2008), yurt içinde yapmış olduğu araştırmalarda okul-aile işbirliğini engelleyen velilerin okula katılımının olmamasının engel olarak, okulun kendilerinden para isteyeceği korkusu ve de öğretmenlerle ilgili birtakım önyargılardan kaynaklandığı görülmektedir. Veliler, öğretmenlerin kendilerine karşı sert ve resmi tutum sergiledikleri görüşündedirler.

Tüm bu araştırmaların aksine velilerin okula katılımının çocukların akademik başarılarını olumlu yönde etkilediğinin görüldüğü gibi bunun tam ters durumunun olabileceği de saptanmıştır.

Coleman ve McNeese (2009), tarafından veli katılımının başarıya etkisi araştırılan bir çalışmada ABD'de veli katılımının 5.sınıf öğrencilerinin akademik performanslarını düşürdüğü gözlemlenmiştir. Bunun nedeni olarak ise o yaş grubunun ergenliğe geçiş dönemi olmasından dolayı velilerin katılımlarından olumsuz etkilendikleri yönündedir.

Genç (2005) yapmış olduğu araştırmasında öğretmen - veli ilişkisi ve yapılan veli toplantılarının verimliliğine dair görüşlerini ortaya koyarken veli ve öğretmenlerin, öğretmen-velilerin birbirleriyle yaptıkları görüşmelerinin etkili ve başarılı olarak devamlılığının olduğunu, okullarda yapılan veli ve okul-aile birliği

toplantılarına gereken özen ve ilgiyi göstererek katılımlarının yüksek bir düzeyde olduğunun ifade edildiği görülmektedir.

Erdoğan ve Demirkasımoğlu'nun (2010), yapmış olduğu araştırmada ailelerin eğitim sürecine katılmalarının gerektiği konusunda öğretmen ve yöneticilerin aynı görüşte olduğu görülmüştür. Fakat birçok yönetici ve öğretmen aynı hassasiyette davranmadığı görülerek velilerin de bu sürece katılımlarının çok az olduğu ve de bu konuda isteksiz oldukları görülmüştür. Velilerin ise sadece okula çağırıldıkları zaman, toplantılara geldiklerini veya herhangi bir konuda bilgi almak istedikleri zaman katılımlarının olduğu saptanmıştır.

Kartal (2008)'ın "İlk ve Ortaöğretim Kurumlarında Velinin Okul yönetimine Katılımı" konusundaki makalesinde velilerin okul yönetimine katılımını dört ana gruba ayırarak incelemiştir. Bunlar kurul üyeliği, komisyon üyeliği, yönetime görüş ve öneri belirleme ve yönetime yardımcı olma'dır. Bu araştırmanın sonucunda Anadolu Liselerinde öğrencilerin kontenjan tespitinde ve Anadolu öğretmen liseleri ile ilköğretim kurumlarında velilerin okul yönetimine katılımının olduğu görülmüştür.

Velilerin okul yönetimine katılımları konusunda yapılmış tüm bu araştırmaların sonuçlarına bakıldığı zaman, veli katılımının sadece eğitim sürecine katılımı ile sınırlı olduğunu göstermektedir. Bunun yanında, veliler okullarla ilgili eğitim sürecine okul aile işbirliği çerçevesinde katılmaktadırlar. Okullarda velilerin kararlara katılımlarıyla ilgili fazla sayıda araştırmaya rastlanılmamakla birlikte, bu konuda velilerin aktif katılımlarının da olmadığı ve bu konunun da araştırılmadığı görülmektedir. Yapılacak olan bu araştırma ile özel okul yönetiminde velilerin

kararlara katılımları incelenerek, uzun vadede demokratik okul anlayışının var olup olmadığı ve bu konuda karar alma süreçlerinin nasıl işlediği konularında alana katkı koyması beklenmektedir.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada nitel araştırma deseni uygulanmıştır. Nitel araştırma, tümevarımcı bir yaklaşımla, olayları ve olguları doğal ortamları içerisinde betimleme, katılımcıların bakış açılarını anlama ve yansıtma üzerine odaklanan araştırma yaklaşımıdır. Nitel araştırma yöntemlerinin doğal ortama duyarlı olması, araştırmacının katılımcı rolü olması, bütüncül bir yaklaşıma sahip olması, algıların ortaya konmasını sağlaması, araştırma deseninde esnekliği olması diğer önemli özellikleridir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Bu çalışmada elde edilen nitel veriler, tekrar tekrar gözden geçirildi ve aynı olan benzer temaları belirlendi, kodlandı ve ayrıştırılarak içerik analizi çalışması yapılmıştır. İçerik analizi yaparken esas amaç, veriler içerisinde birbirine benzeyen kavramları tespit edip, bir araya getirerek temaların oluşturulması ve bu temaların birbirleriyle ilişkilendirilerek uygun bir şekilde yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Veriler toplanırken nitel araştırmalarda kullanılan dört temel yöntem vardır. Bunlar, odak grup görüşmesi, gözlem, görüşme ve doküman incelemesidir. Bu çalışmada da görüşme yöntemi ve doküman incelenmesi kullanılmıştır. Görüşme tekniğini yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşmeler olarak sınıflandırmak mümkündür. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde sorulacak olan sorular önceden belirlenir ve bu sorular kullanılarak veriler elde edilmeye çalışılır (Karasar, 1998). Yarı yapılandırılmış yöntem ise ne tam

yapılandırılmış görüşmeler kadar katı, ne de yapılandırılmamış sorular kadar rahat ve esnektir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği bu iki zıt görüş arasında yer almaktadır. Araştırmaya esneklik kazandırdığı için bu çalışmada yarı yapılandırılmış ve açık uçlu sorular kullanılmasının yanında yapılandırılmış sorular da görüşme tekniği olarak kullanılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Lefkoşa Bölgesindeki en eski ve en kalabalık özel bir okuldan seçilmiştir. Seçilen okuldaki müdür, mevcut müdür muavinleri ile 10 öğretmen bu çalışma grubuna dahil edilmiştir. Öğretmenler 5-10 yıllık deneyime sahip, 35-40 yaş arası bir gruptan oluşmaktadır. Yöneticiler ise 15-25 yılları arasında mesleki deneyime sahip 45-60 yaş arası gruptan oluşmaktadırlar.

3.3. Veri Toplama Süreci

Araştırmanın verileri öğretmenlerle 1 Haziran- 8 Haziran tarihleri arasında uygun oldukları boş vakitlerde, yöneticilerle ise 20 Eylül-5 Ekim tarihleri arasında uygun oldukları zaman ve de kendi özel odalarında görüşmeler yapılarak veriler toplanmıştır. Özel okullarda velilerin öğretimsel ve yönetsel kararlara katılımlarının ne düzeyde olduğunun tespit edilmesi amacıyla yaklaşık olarak 40'ar dakikalık sürelerle katılımcılarla yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Öğretmen ve yöneticilerle rahat bir görüşme ortamı sağlanarak sohbet havası içerisinde veriler toplanmıştır.

3.4. Veri Toplama aracı

Verileri toplarken uygulanan görüşme formunda velilerin okul yönetiminde alınan kararlara katılımlarının ne düzeyde olduğunu ortaya koyabilecek yönetsel ve öğretimsel alanda öğretmen ve yöneticilerin görüşlerini tam anlamıyla ortaya koyabilecek sorular hazırlanmıştır. Yöneticiler ve 10 öğretmenle birebir görüşmeler yapılmıştır. Sorulmuş olan sorularla öğretmen ve yöneticilerin karar verme sürecinde velilerini bu sürece nasıl kattıkları konusuna odaklanılmıştır. Sorulmuş olan soruların katılımcılar tarafından kolay ve anlaşılır bir düzeyde olmasına dikkat edilmiştir. Görüşmeler ses kaydına alınarak bilgisayar ortamında oluşturulan görüşme döküm formu yazılı biçimine dönüştürülmüştür. Daha sonra bu dökümanlar içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir.

Yöneticilerle ses kaydı yapılmasına karşın çalışmaya katılan öğretmenler sorulara cevap verirken görüşmenin ses kaydı ile yapılması konusunda endişeli olduklarını belirterek, görüşmeyi reddetmişlerdir. Ancak öğretmenler mevcut sorulara yazılı olarak cevap verip çalışmaya katkı koymuşlardır. Dolayısıyla öğretmenler için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları yazılı bir anket formatına getirilerek, her öğretmenden bireysel olarak sorulara yanıt vermeleri istenmiştir. Yine elde edilen veriler içerik analizi yapılarak ayrıştırılmıştır. İçerik analizinde veriler dört aşamadan geçirilerek incelenmiştir (Yıldırım ve Şimşek,2001).

1. Verilerin Kodlanması:

İçerik analizinin ilk aşamasında her katılımcıya bir numara verilerek görüşme dökümanları hazırlanmıştır. Katılımcıların verileri anlamlı bir şekilde incelenerek araştırma içerisinde bölümlere ayrılmış ve her bölüm kavramsal olarak ifade ettiği şekliyle isimlendirilip kodlanmıştır. Tüm isimler kodlandıktan sonra bir isim listesi oluşturulmuş ve verilerin incelenmesinde ve de düzenlenmesinde bu kodlanmış liste anahtar liste olarak kullanılmıştır. Daha sonra kodlama anahtarları ve görüşme dökümanları tek tek okunarak “görüş birliği” veya “görüş farklılıkları” tespit edilip tartışıldıktan sonra gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Verilerin kodlanması ile ilgili yapılmış olan çalışmaların sonunda çalışmanın bulgularını oluşturacak olan temel temalar, ana kategoriler ve alt kategoriler belirlenmiştir.

2. Temaların Bulunması:

Bu aşamada önceden kodlanmış olan veriler belirli bölümler altında toplanmış ve temalar oluşturulmuştur. Bu temalar örneğin öğrencilerin okul devamlılığı gibi kodlarla velilerin okula katılımıyla devamlılığın artması gibi konular aynı kapsam içerisinde düşünülerek ortak yönleri tespit edilmeye çalışılmış ve temalar oluşturularak kodlama işlemi yapılmıştır. Bu araştırmada velilerin okul yönetiminde kararlara ne derece katıldıklarını tespit etmek amacıyla öğretimsel ve yönetsel kararlarda temalar oluşturularak araştırma yürütülmüştür.

3. Verilerin Kodlara ve Temalara Göre Düzenlenmesi:

Yapılmış olan bu aşamada katılımcıların görüşleri açık bir dille açıklanmıştır. Görüşme notlarının hangi katılımcıya ait olduğunu belirlemek amacıyla dipnot düşülmüş ve tırnak işareti içerisinde görüşme notları katılımcıların ağzından çıkan şekliyle verilmiştir. Parantez kullanılarak görüşmenin hangi katılımcıya ait olduğu da verilmiştir.

Örnek olarak:

“.....” (G:Y(1))

G:Görüşme;

Y: Özel Okul Yöneticisi

Ö: Özel okul Öğretmenleri

1: 1 Numaralı Katılımcı

.

4. Bulguların Yorumlanması:

Bulgular ayrıntılı bir biçimde yorumlanmıştır. Tespit edilen bulguların araştırmacılar tarafından yorumlanması ve sonuçların açıklanması bu bölümde yapılmıştır. Nitel araştırma tekniğinin gereğine uygun olarak toplanan veriler yorumlanmış ve ilgili araştırmalar kısmı ile yorumlanarak desteklenmiştir.

BÖLÜM 4

BULGULAR

Bu bölümde yapılan araştırmanın amaçlarına uygun olarak katılımcılardan elde edilen verilerin çözümlenmesi ve bulgularla yorumları yer almaktadır. Öğretmen ve yöneticilerden elde edilen verileri karşılaştırmalı olarak tablolaştırılarak değerlendirilmiştir.

Bölüm A: Yönetmel kararlarla ilgili sorular.

4.1.1.Soru: Öğrencilerin okula devamlılığını artırmak amacıyla velilerle işbirliği yapılması konusunda düşünceleriniz nelerdir? Sizce velilerin okula katılımları artarsa öğrencilerin okul devamı nasıl etkilenir?

Velilerin yönetmel okul kararlarına çeşitli alanlarda katılımı konusunda öğretmen ve yönetici görüşlerini tablo 1, 2, 3, 4, 5’de temalar ve yüzdelikler şeklinde verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin okula devamlılığını artırmak amacıyla veli katılımı hakkında Öğretmen ve yönetici Görüşleri

TEMALAR	ÖZEL OKUL YÖNETİCİLERİ					ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİ				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %		Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %	
				Belirten	Belirtmeyen				Belirten	Belirtmeyen
Velinin okula katılımı ile öğrencinin veli tarafından da denetlenmesi öğrencinin okula devamlılığını artırmaktadır.	4	-	4	%100	-	10	-	10	%100	-
Teknolojiyi de kullanarak okula gelmeyen öğrencinin velisine bilgi verilmelidir.	2	2	4	%50	%50	5	5	10	%50	%50
Öğrenci okula gelmediği zaman sebebi araştırılmalı ve önlem alınmalıdır.	2	2	4	%50	%50	4	6	10	%40	%60

Araştırmanın birinci sorusu öğrencilerin okula devamlılığını artırmak için veli katılımı hakkında yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesi kapsamından oluşmaktadır. Bu bağlamda özel okuldan 4 yöneticiye ve 10 özel okul öğretmenine velilerin okula katılımlarının öğrencilerin devamlılığını nasıl etkilediği sorularak görüşleri araştırılmıştır. Katılımcıların görüşleri Tablo 1’de belirtilen temalarla belirlenmiş ve verilen görüşler doğrultusunda oranlamalar yapılarak sunulmuştur.

4.1.1.1 Velinin okula katılımı ile öğrencinin okula devamlılığı artar.

Tablo 1’de de görüldüğü üzere yapılan araştırmada seçilen öğretmenlerin tümü öğrencilerin okula devamlılığını artırmak adına velilerle işbirliği içerisinde olmanın çok yararlı olacağı konusunda olumlu cevap vermiş, bu konuda yöneticilerle hem fikir olmuşlardır. Özel okul yöneticileri %100, özel okul öğretmenleri de velilerin okula katılımı ile öğrencilerin devamlılarının artacağı konusunda %100 oranında görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda öğretmenler ve yöneticiler öğrencilerin sadece okul tarafından değil, aileler tarafından da kontrol edildiklerini bilmelerinin olumlu sonuçlar doğuracağı görüşündedirler. Veli katılımı arttıkça öğrencilerin okula devamlılığı artırır görüşüyle ilgili olarak bir yönetici *“Olumlu etkilemektedir. Çünkü öğrencilerin bugün en çok çekindiği unsur anne babaların her şeyi bilmesidir. Anne babalar bir şeyleri bilmezse öğrenci arkadaşlarıyla yanlışlar yapabilir. Onun için aile, öğretmen, öğrenci paylaşımı çok önemlidir (G:Y(2)).”* diyerek görüşünü bildirmiştir. Bir diğer yönetici ise *“okul yanında velilerin de denetimi öğrencileri olumlu yöne etkilemektedir (G:Y(4)).”* Yönünde görüş bildirmiş, bir başka yönetici de *“Okulda devam konusunda velilerle işbirliğimiz vardır. Bu da öğrencileri olumlu*

yönde etkilemektedir (G:Y(3)).” görüşünü ifade ederken diğer bir yönetici de “okulla velilerin iletişimi çok önemli öğrenciler ve aileler sevdikleri sürece okula geliyorlar (G:Y(1)).” diyerek görüşünü ortaya koymuştur. Öğretmenlerden biri velilerin okula katılımı ile devamlılığın artması konusunda ise “velilerin dönemde bir kere toplantıya gelmelerinin bile faydası vardır. Veli okula daha sık gelirse öğrenci başıboş bırakılmadığını iki yönlü takip edildiğini bilir. Ailesinin yaptıklarından haberdar olacağını bilirse daha dikkatli davranır (G:Ö(9)).” Diyerek görüş bildirirken bir diğer öğretmen de “okula devamlılık konusunda en büyük etkenlerden biri öğrencilerin velileridir. Öğrenciler kimi zaman bahanelerle okula gelmemek için büyük çaba sarf ederler. Velilerin bu konuda bilinçli olmaları gereklidir. Eğitimin en büyük kısmının sınıfta gerçekleştiğini unutmamalıyız. Velilerin okula gelip bizlerle işbirliği içinde olması okula geliş gidişleri iyi yönde etkileyecektir (G:Ö(5)).” İfadeleriyle görüş bildirmiş, diğer bir öğretmen ise “öğrencilerin okula devamlılığını artırmak için kesinlikle velilerle işbirliği yapılmalı; çünkü veliler tarafından da denetlenen öğrenciler okula aksatmadan gelecektir (G:Ö(4)).” İfade ederek öğretmen ve yöneticiler birbirleriyle aynı görüşü paylaşmışlardır.

4.1.1.2. Okula gelmeyen öğrencilerin velilerine teknolojiyi de kullanarak bilgi verilmesi.

Okula gelmeyen öğrencilerin ailelerine bilgi verilmesi gerektiği konusunda görüşlerin tespit edilmesi için araştırmada yer alan katılımcılara bu konudaki düşünceleri sorulmuştur. Yöneticiler %50, öğretmenler de %50 oranında olumlu görüş ortaya koymuşlardır. Yöneticilerden biri “bir öğrencinin okula arka arkaya 2-

3 gün gelmemesi durumunda zaten veli muhakkak telefonla aranıp soruluyor. Ayrıca raporsuz olarak her öğrencinin okula devamsızlığı 5 günü her buluşunda veliye yazılı bir kağıt gönderiliyor. Çocuğunuz şu tarihlerde okula gelmedi diye. Ayrıca okulun var olan web sayfasında bir veli çocuğunun hangi günlerde okulda olmadığını, hangi günlerde raporlu olduğunu ve öğrencinin notlarını istediği zaman görebilmektedir (G:Y(4)).” diye ifade etmiştir. Diğer bir yönetici de “Meraklı veli okula çağırılıyor. Beş gün okula gelmeyen öğrencinin ailesine yazı yazıyor, telefonla arıyoruz (G:Y(1)).” Şeklinde ifade etmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler de teknolojiyi de kullanarak velilere bilgi verilmesi ile ilgili görüş belirtmiş olan yöneticilerle aynı görüşü paylaşmaktadırlar. Öğretmenlerden biri bu konuyla görüşünü şöyle ifade etmiştir:”Öğrencilerin devamsızlıkları velilere gün içerisinde SMS yoluyla gönderilip bilgilendirilebilir. Veli öğrencinin nerede olduğunu, ne yaptığını sorgular (G:Ö(3)).” Diğer bir öğretmen ise “ öğrencinin okula gelmemesi durumunda aynı gün velisine telefon açıp görüşülmeli (G:Ö(7))” ifade etmiştir. Öğretmenlerle yöneticiler velilere SMS veya telefonla ulaşım onları bilgilendirme konusunda aynı görüşü bildirmişlerdir.

4.1.1.3. Öğrenci okula gelmediği zaman sebebi araştırılmalı ve önlem alınmalıdır.

Öğrencini okula gelmediği zaman sebebinin araştırılıp bu konuda önlem alınması konusunda katılımcıların görüşlerini tespit etmek amacıyla düşüncelerinin ne olduğu sorulmuştur. Araştırmaya katılan yöneticilerin %50’si, öğretmenlerin ise %40’ı öğrencilerin okula gelmedikleri zaman nedenlerini anlayıp ona göre önlem alınmalıdır şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcı yöneticilerden biri bu

konuda “*öğrenci okula gelmediği zaman veli aranıyor ve çocuğunuz şu günlerde okula gelmedi bir rahatsızlık mı var, bir durum mu var diye soruluyor, araştırılıyor (G:Y(4))*” diye ifade ederken, bir başka yönetici ise “*okula gelmeyen öğrencinin velisi aranıyor haberiniz var mı çocuğunuz okula gelmedi sebebi nedir? Diye sorularak bilgi alınıyor (G:Y(3))*” şeklinde görüş bildirmiştir. Öğretmenlerden biri ise öğrencilerin okula gelmedikleri zaman sebeplerini araştırılıp, önlemler alınmalı görüşüne göre “*öğrencinin okula gelmemesi durumunda aynı gün velisiyle görüşülmeli ve devamsızlığın sebebi konusunda bilgi alınmalıdır. Bu bilgi doğrultusunda her iki taraf önlem almalıdır (G:Ö(7))*.”ifadesinde bulunmuştur. Bir başka öğretmen ise, “*velilere çocuğunuz okula gelmedi bilgisi gittikten sonra veli öğrencinin nerde olduğunu, ne yaptığını sorgular. Öğrenci bu durumda davranışlarını ona göre ayarlar (G:Ö(3))*” görüşünü bildirirken, diğer bir öğretmen de “*öğrenci okula gelmediği zaman gün içerisinde velisi aranıp okula gelmeme nedeni öğrenilmelidir. Ve bu bilgi doğrultusunda önlem alınmalıdır (G:Ö(6))*” demiştir. Bir başka öğretmen de “*öğrenci okula gelmediği zaman ailesi ile iletişime geçilmelidir. Bunu sonunda gerekli önlemler alınmalıdır (G:Ö(8))*” şeklinde görüşünü bildirmiştir.

4.1.2.Soru: Okulda uygulanan disiplin kuralları hakkında velilerin görüşlerine başvurulması hakkında görüşleriniz nelerdir? Toplanan disiplin kurulunda velileri temsil eden bir kişinin olması konusundaki görüşlerinizi açıklayabilir misiniz?

Velilerin yönetsel okul kararlarına çeşitli alanlarda katılımı konusunda öğretmen ve yönetici görüşlerini tablo 1, 2, 3, 4, 5’de temalar ve yüzdelikler şeklinde verilmiştir.

Tablo 2. Okuldaki disiplin uygulamalarına velilerin katılımı hakkında Öğretmen ve yönetici Görüşleri

TEMALAR	ÖZEL OKUL YÖNETİCİSİ					ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİ				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %		Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %	
				Belirten	Belirtmeyen				Belirten	Belirtmeyen
Veliler okuldaki disiplin kurulunda yer almamalı, gizlilik ilkesine aykırıdır. Sadece görüşleri alınmalı ve bilgilendirilmeliler.	2	2	4	%50	%50	7	3	10	%70	%30
Disiplin kuralları alınırken ve de disiplin kurulunda kimlerin olacağı konusunda MEB disiplin tüzüğü ile sınırlıyız.	3	1	4	%75	%25	-	-	-	-	-
Veli taraflı olabilir.	3	1	4	%75	%25	1	9	10	%10	%90
Disiplin kuruluna veli katılımı paylaşımcı ve demokratik olabilir.	1	3	4	%25	%75	2	8	10	%20	%80

Araştırmanın ikinci sorusunda okulda uygulanan disiplin kuralları hakkında velilerin görüşlerinin alınması ve bu oluşturulan disiplin kurulunda velileri temsil eden birinin olması konusunda yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu bağlamda özel okuldan 4 yöneticiye ve 10 özel okul öğretmenine

velilerin okuldaki disiplin kurallarına ve de oluşturulan disiplin kurulunda velilerin olmasının nasıl bir katkı koyacağı sorularak bu konuda görüşleri araştırılmıştır. Katılımcıların görüşleri Tablo 2’de belirtilen temalarla belirlenmiş ve verilen görüşler doğrultusunda oranlamalar yapılarak sunulmuştur.

4.1.2.1. Veliler okuldaki disiplin kurulunda yer almamalı, gizlilik ilkesine aykırıdır. Sadece görüşleri alınmalı ve bilgilendirilmeliler.

Velilerin disiplin kurulunda yer almaları veya alınan kararlara görüş bildirerek katılımlarının uygun olup olmadığı konusunda bilgi edinebilmek için yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin ne olduğu sorulmuştur.

Araştırmaya katılan yöneticiler %50, öğretmenler ise %70 oranında velilerin disiplin kurulunda yer almamalarını sadece görüşlerinin alınarak bilgilendirilmeleri gerektiği konusunda görüş bildirmişlerdir. Yöneticilerden biri “*veli kurulda yer almıyor sadece çocuğa ceza verilmeden önce haberdar edilmeli (G:Y(1))*” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir diğer yönetici ise, “*velilerin görüşlerinin alınması olumlu fakat her disiplin kurulunda velileri temsil eden birinin olması uygun olmayabilir (G:Y(2))*” görüşünü ifade etmiştir. Araştırmaya katkı koyan öğretmenlerden biri ise “*okulda uygulanan disiplin kurallarında veliler sadece bilgilendirilmelidir. Toplanan disiplin kurulunda velileri temsil eden herhangi biri de olmamalıdır (G:Ö(4))*” şeklinde görüş bildirmiştir. Diğer bir öğretmen, “*veliler disiplin kuralları hakkında bilgilendirilmelidirler (G:Ö(10))*” demiştir. Bir başka öğretmen, “*veliler disiplin kuralları konusunda bilgilendirilmelidir. Öğrencinin kurallara uymaması durumunda uygulanacak olan yaptırım önceden belirtilmelidir. Velilerden de bu kurallar hakkında fikir ve görüşleri alınırsa daha etkili kararlar verilebilir (G:Ö(7))*”

şeklinde görüşünü ifade ederken bir diğer öğretmen de “*veliler disiplin konusunda bilgilendirilmelidir. Disiplin kurallarına uyulmadığı zaman ne gibi sonuçlar çıkabileceği anlatılmalıdır. Disiplin kuralları hakkında velilerin görüşleri alınabilir (G:Ö6)*” görüşünü belirtmiştir. Öğretmenlerden biri ise “*disiplin kuralları velilerle işbirliği içerisinde oluşturulmalıdır. Alınan kararlar velilere bildirilmelidir (G:Ö8)*” bu konudaki görüşünü belirtmiştir. Okuldaki disiplin kuralları konusunda velileri bilgilendirmenin veya görüşlerinin alınmasının olumlu olabileceği, fakat velilerin oluşturula disiplin kurulunda olmalarının büyük sakıncalar doğuracağı yönünde araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenler ortak görüş bildirmişlerdir.

4.1.2.2. Disiplin kararları uygulanırken ve de disiplin kurulunda kimlerin olacağı konusunda Milli Eğitim Bakanlığı disiplin tüzüğü ile sınırlıyız.

Disiplin kararları uygulanırken ve de velilerin disiplin kurulunda yer almaları konusunda üç yönetici görüş bildirirken öğretmenlerden bazıları sadece gizlilik ilkesine aykırı olduğunu bildirmiştir. Yöneticilerden biri “*Disiplin kurulu, disiplin tüzüğü tamamen Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tüzük olarak bütün okullara gönderilmiştir. Tüm okullarda aynı tüzük uygulanıyor. Disiplin kurulunda kimlerin olacağı da bu tüzüğe göre bellidir. Diyelim ki disiplin kuruluna iki veli koyduk ve disiplin kurulu bir ceza verdi, müdür imzaladı. Kararı veliye verdi. Veli de disiplin kurulunun kuruluşunun uygun olmadığına kanaat getirerek Bakanlığa şikayet ettiği taktirde bakanlık o disiplin kurulunun aldığı kararı bozar. O yüzden disiplin kurulunun sınırları Bakanlığın tüzüğü tarafından belirlenmiştir. Velileri katabiliriz ama karar almada tüzükle sınırlıyız (G:Y(4))*” şeklinde ifade etmiştir. Bir diğer

yönetici de “okullarımızda disiplin kuralları çok eski bir tüzüğe dayanmaktadır. Velilerin görüşlerinin alınması zaman zaman olumlu olabilir ancak disiplin kurulunda olmaları tüzük tarafından engellenmektedir (G:Y(2))” diyerek görüşünü belirtirken diğer bir yönetici de “Milli Eğitim Bakanlığı disiplin tüzüğü ile sınırlıyız. Ancak velilerle temas çok önemlidir. Çocuğa ceza verilmeden önce veli haberdar edilmeli (G:Y(1))” şeklinde görüş bildirmiştir. Disiplin kurulunda velilerin de olması konusunda Milli eğitim Bakanlığı’nın disiplin tüzüğü ile sınırlı olduklarını belirtmişler, bu yüzden okullarında bu konuda velileri sadece bilgilendirmekle bu sürece katabildiklerini ifade etmişlerdir.

4.1.2.3. Veli taraflı olabilir.

Disiplin kurulunda velilerin olmasının objektif olunmayacağı ile ilgili düşünceleri tespit etmek amacıyla öğretmen ve yöneticilerin görüşleri araştırılmıştır. Bu konuda yöneticilerden biri, “velilerin görüşlerinin alınması zaman zaman olumludur. Fakat her disiplin kurulunda, disiplin kurulu karar vermeden önce velilerin görüşlerine başvurulması sakıncalıdır. Çünkü her veli için çocuğu çok önemlidir ve çocuğunun gözüyle olaya bakan çok veli vardır. Buna karşı tarafsız velilerin olmasına rağmen velilerin katılımı çok sıkıntılı olur (G:Y(2))” diyerek görüş bildirmiştir. Bir başka yönetici de “velilerin çocukları söz konusu olunca tarafsız davranacağını düşünmüyorum (G:Y(4))”diyerek görüşünü bildirmiştir. Diğer taraftan öğretmenlerden biri “toplanan disiplin kurulunda velileri temsil eden herhangi biri olmamalıdır. Farz edelim ki disiplin suçu işleyen bir öğrencinin velisi, velileri temsilen bu disiplin kurulunda yer alıyor kendi çocuğuna karşı daha vefalı

davranacağını düşünüyorum (G:Ö(4))” ifadesinde bulunarak görüşünü ortaya koymuştur.

4.1.2.4. Disiplin kuruluna veli katılımı paylaşımcı ve demokratik olabilir.

Disiplin kurulunda velilerin olması konusunda olumlu görüşlerin var olup olmadığını ortaya koymak için yönetici ve öğretmen görüşleri araştırılmıştır. Yöneticilerden biri *“Mevcut uygulamamızda herhangi bir veli disiplin kurallarına katılmıyor. Paylaşımcı olmak adına her zaman söylenildiği gibi öğrenci, veli ve öğretmenlerden oluşmaktadır. Velilerden birinin olması alınan kararları bence daha da kuvvetlendirebilir. Daha demokratik ve paylaşımcı kararlar alınabilir (G:Y(3))”* şeklinde ifade ederek görüşünü bildirmiştir. Öğretmenlerden biri ise bu konuda *“Kurumun kendi içerisinde aldığı kararlara veli ve öğrencilerin saygı duyması gereklidir. Disiplin kurulunda velilerin temsil edilmesi olumlu bir adım olabilir. İşbirliği karşılıklı görüş alışverişi daha başarılı sonuçlar çıkaracaktır (G:Ö(5))”* şeklinde görüş bildirmiştir.

4.1.3. Soru: Okulunuzun üniforma seçiminde işbirliği içerisinde olmanız gerek velileri gerekse öğrencileri olumlu yönde etkileyip etkilememesi konusundaki görüşleriniz nelerdir?

Velilerin yönetsel okul kararlarına çeşitli alanlarda katılımı konusunda öğretmen ve yönetici görüşleri tablo 1, 2, 3, 4, 5’de temalar ve yüzdelikler şeklinde verilmiştir.

Tablo 3. Okulda üniformasının seçiminde velilerle işbirliği yapılması konusunda Öğretmen ve yönetici Görüşleri

TEMALAR	ÖZEL OKUL YÖNETİCİSİ					ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİ				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %		Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %	
				Belirten	Belirtmeyen				Belirten	Belirtmeyen
Üniforma seçiminde öğrencilerle işbirliği olmalı	4	-	4	%100	-	2	8	10	%20	%80
Üniformalara okul yönetimi ve öğretmenler karar vermeli	-	-	-	-	-	4	6	10	%40	%60
Velilerin ve öğrencilerin görüşleri alınarak yapılmalıdır.	-	-	-	-	-	4	6	10	%40	%60

Araştırmanın üçüncü sorusu okul üniformalarının seçiminde velilerin görüşlerinin alınması konusunda yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesi kapsamından oluşmaktadır. Bu bağlamda özel okuldan 4 yöneticiye ve 10 özel okul öğretmenine velilerin okulun üniforma seçimine katılımlarının olup olmadığı sorularak görüşleri araştırılmıştır. Katılımcıların görüşleri Tablo 3’de belirtilen temalarla belirlenmiş ve verilen görüşler doğrultusunda oranlamalar yapılarak sunulmuştur.

4.1.3.1. Üniforma seçiminde öğrencilerle işbirliği yapılmalı.

Üniforma seçiminde velilerle işbirliği yapılması konusunda yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinin ne olduğu sorulmuştur. Yöneticiler üniforma seçiminde velilerin değil öğrencilerin görüşleri alınmalı diyerek %100 oranında görüş bildirmişlerdir. Yöneticilerden biri *“Üniforma konusunda velilerle telefonla konuşuluyor ve velilerin bize bir bilgi aktarımı oluyor. Ancak bize göre öğrencilerle işbirliği yapılması çok önemli. Biz okulumuzda bunu her yıl böyle yapıyoruz. Önümüzdeki yıl yapılması planlanan kıyafetleri öğrencilere sunarak anket yapıyoruz. En fazla tercih edilen model hazırlanıyor (G:Y(2))”* diyerek görüşünü bildirmiştir. Diğer bir yönetici ise *“veli değil çocuklara soruyoruz. Onur kurulumuz var. Çocuklardan fikir alıyor, biz de seçenekler sunuyoruz ve salona asıyoruz. Görüyorlar ve imzalıyorlar en çok beğenilen seçenek seçiliyor (G:Y(1))”* görüşünü ifade etmiştir. Başka bir yönetici de *“şu anda öğrencilerin kendilerinin belirlediği üniforma giyiliyor. Biz sadece renk konusunda kesin kararlar bildiriyoruz ama ne giymek istediklerini öğrenciler belirliyor G:Y(4))”* düşüncesini ifade ederek bir başka yönetici de *“Mevcut uygulamada üniforma seçimine velilerden çok öğrencileri katıyoruz. Belli başlı opsiyonlar sunuyoruz ve beğendiklerini anket şeklinde araştırıyoruz. Çoğunluğa uyaraktan anket sonucuna göre biz de beğendiklerini yapıyoruz. Velinin de ötesine geçip, öğrenciyi katıyoruz (G:Y(3))”* şeklinde görüş bildirmiştir.

Öğretmenler ise öğrencilerin katılımı ile ilgili %20 oranında görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerden biri *“öğrenci seçimine daha çok önem ağırlık verilmelidir. Öğrencilere seçimlerinin sakıncaları anlatılmalı; ama severek*

giymeleri için öğrencilerin kararı alınmalıdır (G:Ö(9)) şeklinde görüşünü bildirmiştir. Bir başka öğretmen de *“üniforma seçiminde öğrencilerin fikri alınmaktadır. Giyecekleri kıyafetleri kendilerinin seçme özgürlüğü tanınmalıdır (G:Ö(5))”* görüş bildirmiştir.

4.1.3.2. ÜniŒormalara okul yönetimi ve öğretmenler karar vermelidir.

Okul yönetimi ve öğretmenlerin üniforma seçiminde bulunmaları konusunda öğretmen ve yöneticilerin görüşlerinin ne olduğunu anlamak için sorulmuştur. Yöneticiler bu konuda görüş bildirmemiştir. Öğretmenler ise %40 oranında görüş bildirmişlerdir. Bir öğretmen *“üniforma seçimine okul idaresi karar vermelidir (G:Ö(10))”* demiştir. Diğer bir öğretmen de *“ üniforma seçimine okul idaresi karar vermelidir. Veliler de çocuklarını kıyafet konusunda kontrol ederlerse hiçbir sorunla karşı karşıya kalınmaz (G:Ö(7))”* şeklinde ifade etmiştir. Başka bir öğretmen *“üniforma seçimine okul idaresi karar vermelidir. Veliler de çocuklarının üniformalarının eksiksiz olmasına dikkat etmelidirler (G:Ö(6))”* görüşünü ortaya koymuştur. Diğer bir öğretmen *“üniforma kuralları okul idaresi ve öğretmenler tarafından belirlenmelidir. Kurallar velilere de aktarılmalıdır (G:Ö(8))”* şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

4.1.3.3. Üniforma seçimi ile ilgili velilerin ve öğrencilerin görüşleri alınmalıdır.

Yönetici ve öğretmenlere okulda giyilen üniformaların seçiminde kimlerin görüşlerinin alınması konusundaki düşüncelerini öğrenmek amacıyla sorulmuştur. Yöneticiler bu konuya cevap vermemişlerdir. Öğretmenler ise bu konuda hem veli hem de öğrenci katılımının önemli olduğunu %40 oranında görüş bildirerek ifade etmişlerdir. Öğretmenlerden biri *”öğrenci ve velilerle işbirliği olmalı. Öğrencileri de velileri de etkiler (G:Ö2))”* şeklinde görüş bildirirken bir diğer öğretmen de *“üniforma seçiminde velilerin ve öğrencilerin görüşü öncelikle alınmalıdır (G:Ö3))”* diyerek görüş bildirmiştir. Başka bir öğretmen de *“velilerle işbirlik olabilir. Olumlu sonuç çıkabilir (G:Ö1))”* diyerek görüş ifade etmiştir.

4.1.4. Soru: Okulunuzda çıkan yemek ve kantinlerde satılan yiyeceklerle ilgili velilerin görüşleri alınıyor mu bu konudaki görüşlerinizi açıklayabilir misiniz?

Velilerin yönetsel okul kararlarına çeşitli alanlarda katılımı konusunda öğretmen ve yönetici görüşleri tablo 1, 2, 3, 4, 5’de temalar ve yüzdelikler şeklinde verilmiştir.

Tablo 4. Okulda çıkan yemekler ve kantinde satılan yiyecekler hakkında velilerle işbirliği yapılması konusunda Öğretmen ve Yönetici Görüşleri

TEMALAR	ÖZEL OKUL YÖNETİCİSİ					ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİ				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %		Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %	
				Belirten	Belirtmeyen				Belirten	Belirtmeyen
Okulda çıkan yemeklerle kantinde satılan yiyecekler hakkında velilerden görüş alınmalı.	-	4	4	-	%100	4	6	10	%40	%60
Okulda çıkan yemekler sağlıklıdır. Beslenme uzmanları ve diyetisyenler tarafından hazırlanmaktadır.	1	3	4	%25	%75	2	8	10	%20	%80
Veliler okulda çıkan yemeklerden şikayet etmektedirler.	3	1	4	%75	%25	1	9	10	%10	%90
Yemekle ilgili sağlık problemleri olan çocuklara özel yemek çıkartılıyor.	4	-	4	%100	-	1	9	10	%10	%90
Kantinlerdeki yiyecekler çok pahalı ve fast-food ağırlıklı	2	2	4	%50	%50	2	8	10	%20	%80

Araştırmanın dördüncü sorusu okulda çıkan yemek ve kantinlerde satılan yiyecekler hakkında okulda veli katılımının olup olmadığı, yönetici ve öğretmenlerin

görüşlerinin belirlenmesi kapsamından oluşmaktadır. Bu bağlamda özel okuldan 4 yöneticiye ve 10 özel okul öğretmenine velilerin yemek ve kantinlerdeki yiyeceklerle ilgili olarak okula katılımlarının olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla görüşleri araştırılmıştır. Katılımcıların görüşleri Tablo 4’de belirtilen temalarla belirlenmiş ve verilen görüşler doğrultusunda oranlamalar yapılarak sunulmuştur.

4.1.4.1. Okulda çıkan yemeklerle, kantinde satılan yiyecekler hakkında velilerden görüş alınmalıdır.

Okuldaki yemekler ve kantinlerde satılan yiyeceklerin seçimi ile ilgili kararlara velilerin katılımının ne olduğunu tespit etmek maksadıyla yönetici ve öğretmenlere düşüncelerinin ne olduğu sorulmuştur. Yöneticiler okuldaki yemeklere ve kantinlerdeki yiyeceklerin seçimi ile ilgili olarak velilerin katılımlarının olmadığı konusunda görüş bildirmişlerdir. Yöneticiler daha çok öğrenci ağırlıklı karar verme yönünde bilgi vermişlerdir. Öğretmenler ise yemek ve kantin konusunda velilerin görüşlerine başvurulmalı derken %40 oranında görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerden biri “*velilerin bu konudaki görüşleri dikkate alınmalıdır (G:Ö(8))*” diyerek görüşünü ortaya koymuştur. Bir diğer öğretmen de “*velilerin bu konuda görüşleri alınmalıdır (G:Ö(10))*” şeklinde düşüncesini bildirirken diğer bir öğretmen ise, “*kesinlikle velilerin görüşleri alınmalı. Öğrencileri de velileri de olumlu etkiler (G:Ö(2))*” şeklinde ifade etmiştir. Bir başka öğretmen de “*velilerin görüşleri alınmalı (G:Ö(1))*” şeklinde ifade etmiştir.

4.1.4.2. Okulda çıkan yemekler sağlıklıdır. Beslenme uzmanları ve diyetisyenler tarafından hazırlanmaktadır.

Okulda çıkan yemeklerin sağlıklı olduğu, diyetisyen ve beslenme uzmanları tarafından hazırlandığı konusunda görüşlerin ortaya çıkması için yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin ne olduğu araştırılmıştır. Yöneticiler %25 bu konuda görüş bildirirken, %75 oranında yönetici de görüş bildirmemiştir. Yöneticilerden biri “*yemeklerimiz diyetisyen kontrolünde hazırlanmaktadır. Rahatsızlığı olan öğrencilere de sağlıkları yönünde özel yemek çıkartılmaktadır (G:Y(2))*” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Öğretmenler de bu konuda %20 oranında görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerde biri “*okuldaki yemekhanede çıkan yemekler bir diyetisyen kontrolünde çıkmaktadır (G:Ö(4))*” diyerek görüş bildirirken diğer bir öğretmen de “*beslenme uzmanları ve diyetisyenlerle yapılan ortak çalışmalar sonucunda menüler belirleniyor. Velilerin bu kararlara saygı duyması gerekir (G:Ö(5))*” görüşünü ifade etmiştir.

4.1.4.3. Veliler okulda çıkan yemeklerden şikayet etmektedirler.

Velilerin okuldaki yemeklerden şikayet ettiklerinin doğruluğu yönünde görüşleri tespit etmek için yönetici ve öğretmenlerin görüşleri araştırılmıştır. Yöneticiler %75 oranında bu yönde görüş bildirmişlerdir. Yöneticilerden biri “*veliler menüyü beğenmediği zaman gelin görün beraber yiyelim diyoruz (G:Y(1))*” şeklinde görüş bildirirken bir diğer yönetici de “*öğrencilerle bütün idare ve öğretmenleri, herkesin yediği yiyecekler aynidir. Fakat öğrencilerimiz fast- food yiyeceklerle daha*

eğilimli oldukları için nohut, fasülye gibi yiyecekleri yemek istemiyor bu konuda şikayet ediyorlar. Ancak biz sağlıklı olduğunu düşünüyor ve haftada bir menüye koyuyoruz. Velilere şikayet ediyorlar onlar da bizi arıyorlar. Biz de gelin beraber yiyelim siz karar verin diyoruz (G:Y(2))” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka yönetici ise ”bu konuda öğrencilerle de anlaşıyoruz velilerle de. Çünkü velilerin görüşü okuldaki yemeklerin çocukların sağlıklarına uygun olabilecek şekilde olmasıdır. Sebze, et gibi yemekleri yemeleridir. Çocukların ise hamburger, pizza türü yiyeceklerdir. Okul ise arayış bulmaya çalışıyor, ödül olarak haftada bir-iki kez bu tarz yemekler çıkıyor (G:Y(4))” diyerek görüş bildirmiştir. Diğer yönetici ise bu konuda şöyle görüş bildirmiştir. ”Bazen veli telefon açıyor, hocam yemekler şöyle falan çocuğun ağızına göre konuşuyor. Bizim yaptığımız ise buyurun gelin siz bizim misafirimiz olun yemeği birlikte yiyelim. Veli geldiği zaman o gün menüde ne varsa yediğinde genelde memnun kalıyor, çocuklarına da o bilinçle davranıyor (G:Y(3))”.

Öğretmenler ise bu konuda %10 oranında görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerden biri “veliler yemeklerin niteliklerinin düşük olduğunu düşünüyor (G:Ö(9))” diyerek görüş bildirmiştir.

4.1.4.4. Yemekle ilgili olarak sağlık problemi olan çocuklara özel yemek çıkartılıyor.

Sağlık problemi olan çocuklara özel yemek çıkartılması konusunda görüşleri tespit etmek için yönetici ve öğretmen görüşleri araştırılmıştır. Yöneticiler bu konuda %100 oranında görüş bildirirken öğretmenler de %10 oranında görüşlerini bildirmişlerdir. Bir yönetici “*veliden rica ediliyor. Çocuklarınızla ilgili bilgi verin diye. Sağlık sorunu olan o çocuklara ayrı ayrı yemek çıkıyor (G:Y(1))*” şeklinde görüş bildirmiştir. Diğer yönetici ise “*bizim okulumuz belki de bu konuda tektir. Biz kayıt yaparken gıda alerjisi var mı, herhangi bir sorunu varsa soruyoruz. Veli ona göre yazıyor. Biz onlara ayrı menü çıkartıyoruz (G:Y(3))*” görüşünü ifade etmiştir. Bir başka yönetici de “*çocukların özel bir durumu varsa veli bildirdiği durumda onlara özel yemek çıkıyor (G:Y(4))*” şeklinde görüş bildirirken diğer bir yönetici de “*rahatsızlığı olan çocuklara veliler bildirdiği zaman diyetisyene bildiriyoruz ve özel yemek çıkartıyoruz (G:Y(2))*” diyerek görüşünü ortaya koymuştur. Bir öğretmen ise “*veliler tarafında öğrencilerin herhangi bir sağlık problemi olduğu bilgisi alınırsa iyi olur o yönde yemek çıkar (G:Ö(4))*” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

4.1.4.5. Kantinlerde satılan yiyecekler çok pahalı ve fast-food ağırlıklı.

Kantinlerde satılan yiyecekler hakkında velilerin görüşleri alınıyor mu sorusuna cevap aranırken yönetici ve öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinin tespit edilmesi amacıyla sorulmuştur. Yöneticilerin %50 oranında görüş bildirdiği görülmüştür. Yöneticilerden biri “*kantinlerin gerçekten gerek devlet okulları olsun*

gerek özel okullarda olsun fiyatları biraz yüksektir. Biz bu konuyla ilgili tedbirler alma çabası içerisindeyiz (G:Y(2))” diyerek görüşünü ifade ederken bir diğer yönetici de *“çocuklar okulda çıkan yemeği beğenmediği an kantinlerden yemek alıyor. Kantinler de daha fast-food ağırlıklı ve de pahalı (G:Y(4))”* görüş belirtmiştir.

Öğretmenler ise kantinlerde satılan yiyeceklerin nitelikleri ve pahalılıkları hakkında %20 oranında görüş ortaya koymuşlardır. Öğretmenlerden biri *“veliler pahalı olduğunu ve niteliklerinin düşük olduğunu düşünüyor (G:Ö(9))”* şeklinde görüş bildirirken bir diğer öğretmen ise bu konuda görüşünü şöyle ifade etmiştir, *“kantinde satılan yiyecekler pahalıdır. Çocuklar yemekhanede çıkan yemekleri kendileri belirlerlerse bu sorun ortadan kalkabilir (G:Ö(3))”*.

4.1.5. Soru: Okulunuzda var olan güvenlik sistemi ile ilgili velilerin görüşlerini alıyor musunuz? Daha etkili bir güvenlik sistemi oluşturulurken velilerin bu konuya ne gibi katkı koyabileceklerini düşünüyorsunuz?

Velilerin yönetsel okul kararlarına çeşitli alanlarda katılımı konusunda öğretmen ve yönetici görüşleri tablo 1, 2, 3, 4, 5’de temalar ve yüzdelikler şeklinde verilmiştir.

Tablo 5. Okuldaki güvenlik sistemi ile ilgili velilerin görüşlerinin alınması konusunda Öğretmen ve yönetici Görüşleri

TEMALAR	ÖZEL OKUL YÖNETİCİSİ					ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİ				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %		Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %	
				Belirten	Belirtmeyen				Belirten	Belirtmeyen
Okuldaki güvenlik sistemiyle ilgili konularda velilerin görüşleri de alınmalı.	-	-	-	-	-	2	8	10	%20	%80
Okuldaki güvenlik sistemiyle ilgili kararları okul idaresi almalıdır.	4	-	4	%100	-	4	6	10	%40	%60
Veliler güvenlikle ilgili konularda çocuklarını eğitmelidir.	-	-	-	-	-	4	6	10	%40	%60

5. soruda okuldaki güvenlik sistemi ile ilgili velilerin okula katılımının olup olmadığı konusunda yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin ne olduğunun belirlenmesi kapsamından oluşmaktadır. Bu bağlamda özel okuldan 4 yöneticiye ve 10 özel okul öğretmenine velilerin okulun güvenlik sistemi ile ilgili bilgilendirilip bilgilendirilmedikleri sorularak görüşleri araştırılmıştır.

Katılımcıların görüşleri Tablo 5’de belirtilen temalarla belirlenmiş ve verilen görüşler doğrultusunda oranlamalar yapılarak sunulmuştur.

4.1.5.1. Okuldaki güvenlik sistemiyle ilgili konularda velilerin görüşleri de alınmalı.

Okuldaki güvenlik sistemiyle ilgili konularda kararlar alınırken velilerin katılımını ne derece olduğunun tespit edilmesi için yönetici ve öğretmenlere araştırma soruları sorulmuştur. Yöneticiler bu konuda görüş bildirmezken öğretmenler de bu konuda % 20 oranında görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerden biri *“velilerle beyin fırtınası yapılmalı, yaratıcı görüşleri değerlendirilmelidir (G:Ö(3))”* şeklinde görüş bildirirken, bir diğer öğretmen de veli katılımı hakkında *“okuldaki güvenlik sisteminin ister kamera, ister güvenlik memurları olsun iyi bir şekilde yapılandırılması için velilerin görüşlerine de ihtiyaç olacaktır (G:Ö(4))”* şeklinde görüş ifade etmiştir.

4.1.5.2. Okuldaki güvenlik sistemiyle ilgili kararları okul idaresi almalıdır.

Okuldaki güvenlik sistemiyle ilgili kararlara okul idaresinin karar vermesi yönündeki görüşlerin tespit edilebilmesi için yönetici ve öğretmenlere araştırma soruları sorulmuştur. Bu konuda yöneticilerin hepsi aynı görüşü ifade etmişlerdir. Güvenlikle ilgili konularda okul idaresinin karar vermesi gerektiği görüşü bildirilmiştir. Öğretmenler ise bu konuda %40 oranında görüş bildirmişlerdir.

Yöneticilerden biri *“okulumuz güvenlik açısından üniversitemizin kenarında olan bir okul olduğu için herhangi bir güvenlik sorununuz yoktur. Zaten bize*

devamlı yardımcı olan güvenlik personelimiz de vardır (G:Y(3))” diyerek ifade ederken bir başka yönetici de “bu konuda okulun üniversite yönetiminde var olan güvenlik birimi sorumludur. Velilerden böyle bir katılım istenilmedi gerek duyulmadı. Bu okulun yapması gereken bir durum (G:Y(4))” şeklinde ifade etmiştir. Bir diğer yönetici ise “okulun güvenliğinde üniversitemizin güvenlik bölümü sorumludur. Bu konuda oluşan sıkıntılarımızı bildiriyoruz. Onlar da gereken önlemleri alıyorlar (G:Y(2))” görüşünü bildirmiştir. Diğer bir yönetici de “özel okul olduğu için güvenlik birimi var. Tecrübeli kişilerdir. Biz sıkıntılarımızı bildiriyoruz. Onlar tedbir alıyor. Veliler ise sadece şikayetleri varsa dile getiriyorlar (G:Y(1))” diyerek görüşünü bildirmiştir.

Öğretmenler de bu konuda görüşlerini şöyle ifade etmiştir. Öğretmenlerden biri “ *güvenlik sistemi ile ilgili tedbirleri idare almalıdır (G:Ö(10))*” görüşünü bildirirken, bir diğer öğretmen ise “*okul idaresi güvenlikle sistemi ile ilgili tedbirleri kendisi almalıdır. Veliler de alınan tedbirler konusunda bilgilendirilmelidir (G:Ö(7))*” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Bir öğretmen ise “*okul idaresi güvenlikle ilgili tüm önlemleri kendisi almalıdır. Bu bilgiler velilere de iletilmelidir. (G:Ö(8))*” derken, bir başka öğretmen de “*okul idaresi güvenlik sistemi ile ilgili tedbirleri kendisi almalıdır. Veliler de bu konuda bilgilendirilmelidir (G:Ö(6))*” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

4.1.5.3. Velileri güvenlikle ilgili konularda çocuklarını eğitmelidir.

Katılımcı özel okul yöneticileri velilerin çocuklarını güvenlikle ilgili konularda eğitmelerinin gerektiği yönünde görüş bildirmemişlerdir. Öğretmenler ise %40 oranında görüş bildirmişlerdir.

Öğretmenlerden biri bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmiştir: *“güvenlik önemli bir konu olduğundan bununla ilgili herkesin görüşü alınmalıdır. Çocuklarını bilgilendirip bilinçlendirmeleri istenebilir (G:Ö(9))”* demiştir. Bir diğer öğretmen de *“güvenlik konusunda kendi çocuklarını eğiterek katkı koyabilirler (G:Ö(2))”* şeklinde görüşünü bildirirken bir başka öğretmen ise *“ velilerin kendi çocuklarını güvenlik konusunda daha fazla bilgilendirebilir (G:Ö(1))”* demiştir. Bir öğretmen de *“veliler evde çocuklarına okulun verdiği güvenlik kurallarının gerekli olduğunu, bunlara uymaları gerektiğini anlatmalıdırlar (G:Ö(5))”* diyerek görüşünü ortaya koymaktadır. Bu konuda sadece öğretmenler görüş ortaya koymuştur. Velilerin güvenlik konusuna çocuklarını eğiterek, kurallara uymaları gerektiğini söyleyerek katkı koyabileceklerini ifade etmişlerdir.

Bölüm B: Öğretimsel kararlarla ilgili sorular.

4.2.1. Soru: Sınıf içerisinde kullanılan araç-gereçlerin seçimi yapılırken velilerin görüşlerine başvurulması konusundaki görüşleriniz nelerdir?

Velilerin öğretimsel okul kararlarına çeşitli alanlarda katılımı konusunda öğretmen ve yönetici görüşleri tablo 6, 7, 8, 9’da temalar ve yüzdeler şeklinde verilmiştir.

Tablo 6. Derslerde kullanılan araç-gereçlerin seçimi konusunda Öğretmen ve yönetici Görüşleri

TEMALAR	ÖZEL OKUL YÖNETİCİSİ					ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİ				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %		Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %	
				Belirten	Belirtmeyen				Belirten	Belirtmeyen
Araç-gereç seçimi yapılırken velilerin görüşlerine başvurulması gerekmez.	3	1	4	%75	%25	10	-	10	%100	-
Araç-gereç seçimi tecrübe ve uzmanlık gerektirdiği için yıllık plana göre bilirkişiler tarafından yapılmalıdır.	3	1	4	%75	%25	6	4	10	%60	%40
Öğretmen ve idarenin kararına bağlı olmalıdır.	-	-	-	-	-	2	8	10	%20	%80

Araştırmanın B bölümünde öğretimsel soruların birincisi sınıf içerisinde kullanılan araç-gereçlerin seçiminde velilerin görüşlerinin alınmasının olumlu katkı sağlayıp sağlayamayacağı konusunda yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesi kapsamında oluşmaktadır. Bu bağlamda özel okuldan 4 yöneticiye ve 10 özel okul öğretmenine velilerin bu konuda okula katılımlarının olumlu olup olmadığı sorularak görüşleri araştırılmıştır. Katılımcıların görüşleri Tablo 6’de

belirtilen temalarla belirlenmiş ve verilen görüşler doğrultusunda oranlamalar yapılarak sunulmuştur.

4.2.1.1. Araç-gereç seçimi yapılırken velilerin görüşlerine başvurulması gerekmez.

Bu konuda velilerin okula katılımının var olup olmadığının tespit edilmesi için yönetici ve öğretmenlere sorular sorularak görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Katılımcı yöneticiler derslerde kullanılan araç-gereçlerin seçimi yapılırken velilerin katılımlarının uygun olmayacağını %75 oranında görüş bildirerek ortaya koymuşlardır.

Yöneticilerden biri “*eğitim ve öğretim uzmanlık gerektiren bir şeydir. Velilerin katılımı uygun olmaz (G:Y(3))*” diyerek görüş bildirirken, bir diğer yönetici de “*tecrübeye çok önem veririm, sınıfta ne olması gerektiğini çok iyi biliyoruz. Veliye sadece şikayetiniz varsa gelin bildirin diyoruz. Bu konuda velilerin karar vermesi uygun değil (G:Y(1))*” demiştir. Derslerde kullanılacak araç-gereç seçimiyle ilgili öğretmenlerin görüşleri ise velilerin katılımının gereksiz olduğu yönündedir.

Öğretmenlerden biri “*pek gerekli değildir (G:Ö(1))*” diyerek görüş bildirirken bir diğer öğretmen de “*çok gerekli değildir (G:Ö(2))*” şeklinde görüş bildirmiştir. Başka bir öğretmen “*bu konuda bir velinin görüşüne ihtiyaç yoktur (G:Ö(4))*” derken, bir diğer öğretmen de “*sınıf içerisinde kullanılacak araç-gereçlerin seçimi yapılırken velilerin görüşlerine başvurulması gerekmez (G:Ö(10))*” diyerek görüş bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise “*sınıf içerisinde kullanılan araç-gereçlerde velilerin bilgisine başvurmaya gerek yoktur (G:Ö(8))*” demiştir.

Öğretmenler bu konuda velilerin katılımının gereksiz olduğunu ifade ederek görüş birliği yapmışlardır.

4.2.1.2. Araç-gereç seçimi tecrübe ve uzmanlık gerektirdiği için yıllık plana göre bilirkişiler tarafından yapılmalıdır.

Bu konuyla ilgili yöneticiler %75 oranında görüş bildirirken öğretmenler ise %60 oranında olumlu görüşlerinin olduğunu ortaya koymuşlardır. Yöneticilerden biri *“tecrübeye önem veririm uzman kişilerin bu konuda karar vermesi uygun olur (G:Y(1))”* şeklinde görüşünü bildirirken bir diğer yönetici de *“eğitimin uzmanlık gerektirdiğini düşünüyorum bilirkişiler tarafından yapılması daha uygundur (G:Y(3))”* demiştir.

Öğretmenler ise bu konuda görüşlerini şöyle ifadelerle ortaya koymuşlardır. *“sınıf içerisinde kullanılan araç-gereç seçimi yapılırken velilerin görüşlerine başvurulması gerekmez. Çünkü araç-gereç seçimi yıllık plana uygun yapılmaktadır ve bu alanda bilgili kişilerin karar vermesi uygundur (G:Ö(7))”* diyen bir öğretmen görüşünü ifade ederken, bir diğer öğretmen de *“sınıf içerisinde kullanılan araç-gereçlerin seçimi yapılırken velilerin görüşlerine başvurulmaz. Çünkü kullanılacak araç-gereçler yıllık plana göre ve bu alanda bilirkişilerce yapılır (G:Ö(6))”* şeklinde düşüncesini belirtmiştir. Bir öğretmen de *“sınıf içerisinde kullanılan araç-gereçler müfredat doğrultusunda seçildiğinden tecrübe ve uzmanlık gerektirir (G:Ö(3))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Yine bir öğretmen *“sınıf içerisinde kullanılan araç-gereçlerin seçimi yapılırken velilerin görüşlerine başvurulması gerekmez. Çünkü*

kullanılacak araç-gereçler yıllık plana göre belirlenir (G:Ö(10))” diyerek görüşünü ortaya koymuştur.

4.2.1.3. Öğretmen ve idarenin kararına bağlı olmalıdır.

Sınıf içerisinde kullanılan araç-gereç seçiminde öğretmen ve idarenin karar vermesi gerektiği konusunda yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin ne olduğunun tespit edilebilmesi için görüşler alınmıştır. Yöneticiler bu konuda görüş bildirmemiştir. Öğretmenler ise bu konuda %20 oranında görüş bildirmişlerdir. Bu konuda bir öğretmen *“araç gerecin niteliği müfredata uygun olarak öğretmen ve idare tarafından belirlenir (G:Ö(9))”* diyerek görüşünü belirtirken bir diğer öğretmen de *“Araç-gereçler öğretmen ve idarenin kararına bağlı olmalıdır (G:Ö(5))”* şeklinde görüşünü belirtmiştir.

4.2.2. Soru: Okulda öğrencilere sunulan sosyal faaliyetlerin planlanması ve seçimi ile ilgili velilerin görüşlerinin alınması konusundaki görüşlerinizi açıklayabilir misiniz?

Velilerin öğretimsel okul kararlarına çeşitli alanlarda katılımı konusunda öğretmen ve yönetici görüşleri tablo 1, 2, 3, 4’de temalar ve yüzdelikler şeklinde verilmiştir.

Tablo 7. Okuldaki sosyal faaliyetlerin seçimi yapılırken velilerin görüşlerinin alınması konusunda Öğretmen ve Yönetici Görüşleri

TEMALAR	ÖZEL OKUL YÖNETİCİSİ					ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİ				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %		Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %	
				Belirten	Belirtmeyen				Belirten	Belirtmeyen
Veliler çocuklarının ilgi alanlarını öğretmenlere bildirmelidirler.	-	-	-	-	-	10	-	10	%100	-
Velilerin düşündüğü yeni aktiviteleri değerlendiriyoruz.	3	1	4	%75	%25	-	10	10	-	%100
Okulda 30 tane aktivite var ve öğrenciler seçiyor.	4	-	4	%100	-	-	10	10	-	%100
Çocuklara faaliyetler tanıtılıyor.	2	2	4	%50	%50	-	10	10	-	%100

4.2.2.1. Veliler çocuklarının ilgi alanlarını öğretmenlere bildirilmelidir.

Okuldaki sosyal faaliyetlerin seçiminde velilerin görüşlerinin alınıp alınmaması konusunda yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin ne olduğunu tespit edebilmek için sorular sorulmuştur. Velilerin çocuklarının ilgi alanlarını öğretmenlere bildirmeleri konusunda olumlu görüş bildiren öğretmenler olmuştur.

Yöneticiler ise bu konuyla ilgili görüş bildirmemişlerdir. Öğretmenler sosyal faaliyetlerin seçimi ile ilgili velilerin kendilerine çocuklarının ilgi duydukları aktivitelerle ilgili bilgi vermeleri konusunda hem fikir olmuşlardır. Bu konuyla ilgili öğretmenlerden biri *“sosyal faaliyetlere velilerin de katkı koyması olumludur. Çocuklarının sevdiği sosyal aktiviteleri öğretmenlere önerebilirler (G:Ö(5))”* demiştir. Bir diğer öğretmen de *“sosyal faaliyetlerle ilgili çocuğunun ilgi ve yeteneklerine danışılmalıdır (G:Ö(9))”* şeklinde görüşünü ifade ederken bir diğer öğretmen de *“veliler çocuklarının ilgi ve yetenekleri doğrultusunda öğretmenlere bilgi vermelidir (G:Ö(10))”* diyerek görüşünü belirtmiştir. Başka bir öğretmen *“sosyal faaliyetler velilere de sorulmalıdır. Çocuğun geçmişte ve bugün ilgilendiği alanlara göre yönlendirilmelidir (G:Ö(3))”* derken, başka bir öğretmen ise *“veliler çocuklarının ilgi ve yetenekleri doğrultusunda öğretmene bilgi vermelidir. Ve çocuk ilgilendiği alanlara göre yönlendirilmelidir (G:Ö(6))”* şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Başka bir öğretmen *“veliler çocuklarının ilgi ve yetenekleri doğrultusunda öğretmene bilgi vermelidir. Öğretmen de öğrencinin yeteneğine göre yönlendirme yapılmalıdır (G:Ö(7))”* görüşünü ifade ederken bir diğer öğretmen de *“veliler çocuklarının ilgi ve yetenekleri doğrultusunda öğretmene bilgi vermelidir. Öğretmen de öğrenciyi buna göre yönlendirmelidir (G:Ö(8))”* şeklinde görüş bildirmiştir.

4.2.2.2. Velilerin düşündüğü yeni aktiviteleri değerlendiriyoruz.

Sosyal faaliyetlerin seçimine velilerin katılımını belirlemek amacıyla yönetici ve öğretmenlere görüşleri sorulmuştur. Velilerin düşündüğü ve okulda olmayan bir faaliyetin değerlendirilmeye alındığını ifade eden yöneticiler bu konuda %75 oranında olumlu görüş bildirmişlerdir. Öğretmenler ise bu konuda hiçbir görüş bildirmemiştir. Yöneticilerden biri “Veliler farklı bir faaliyet talepleri olduğu zaman bize söylüyorlar. Biz de bu konuda imkanlarımız doğrultusunda açmaya çalışıyoruz (G:Y(4))” diyerek görüş bildirirken bir başka yönetici de “velilerimiz yeni aktiviteler düşünürlerse bize telefonla bildiriyorlar ya da gelip idareyle görüşüyorlar biz de mümkünse aktivitelerin içine yerleştiriyoruz (G:Y(2))” diyerek görüşünü ifade etmiştir. Diğer bir yönetici de “veliler bazen bize bildiriyorlar. Çocuğumuz bu aktiviteyi istiyor diye bize bildiriyorlar ve biz de bunu yapabiliyorsak faaliyetlerimizin içerisine katıyoruz (G:Y(1))” demiştir.

4.2.2.3. Okulda 30 tane aktivite var ve öğrenciler seçiyor.

Okulda 30 tane aktivite olduğu ve bu aktivitelerin öğrenciler tarafından seçildiği konusunda görüş bildiren yöneticilerin hepsi aynı görüşü ifade ederken öğretmenler bu konuda görüş bildirmemiştir. Yöneticilerden biri “*En çok faaliyeti olan tek okuldur. Faaliyetlerin seçimi yapılırken veli değil öğrencilerin etkili olduğu görülüyor ve öğrenciler seçiyor (G:Y(1)).*” görüşünü ifade etmiştir. Başka bir yönetici de “*aktivite konusunda biz esnek bir yapıya sahibiz. Şu şekilde esnek bir yapıya sahibiz. 30 çeşit aktivitemiz vardır. Bunlar sosyal, spor ve kültürel*

aktivitelerdir. Çocuklar sene başında 2 aktivite seçiyor (G:Y(3)).” görüşünü ifade ederken, diğer bir yönetici de “yaklaşık 30 tane aktivitemiz vardır. Ve öğrencilerimiz yılın başında 2 tane seçim yapıyorlar (G:Y(2)).” demiştir. Diğer bir yönetici de bu konuda şöyle görüş bildirmiştir: “30’a yakın branş açılıyor ve öğrenciler birey olarak kendileri seçiyorlar (G:Y(4))”.

4.2.2.4. Çocuklara faaliyetler tanıtılıyor.

Sosyal aktivitelerin seçimine velilerin katılımının ne kadar olduğunun tespit edilmesi amacıyla yönetici ve öğretmenlere sorular sorularak görüşleri alınmıştır. Okulda var olan faaliyetlerin öğrencilere tanıtılması konusunda öğretmenler görüş bildirmezken, yöneticilerin de %50’si görüşünü ifade etmiştir. Yöneticilerden biri, “Yılın başında okuldaki aktiviteleri öğrencilere tanıtıyoruz (G:Y(2)).” şeklinde görüşünü ifade ederken, diğer yönetici de “biz senenin başında çocuklara bu aktiviteleri verirken, branş öğretmenleri aktivite ön tanıtımını yapıp tanıtıyorlar (G:Y(3)).” demiştir.

4.2.3. Soru: Derslerde kullanılacak olan öğretim metotları ile ilgili olarak velilerin görüşlerinin alınması konusundaki düşünceleriniz nelerdir? Bu konuda velilerin bilgilendirilmesi hakkında neler düşünüyorsunuz?

Velilerin öğretimsel okul kararlarına çeşitli alanlarda katılımı konusunda öğretmen ve yönetici görüşleri tablo 1, 2, 3, 4’de temalar ve yüzdelikler şeklinde verilmiştir.

Tablo 8. Derslerde kullanılan öğretim metotları hakkında velilerin görüşlerinin alınması konusunda Öğretmen ve yönetici Görüşleri

TEMALAR	ÖZEL OKUL YÖNETİCİSİ					ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİ				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %		Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %	
				Belirten	Belirtmeyen				Belirten	Belirtmeyen
Velilerimizi öğretim metotları hakkında bilgilendiriyoruz. Ancak katılımları az oluyor.	3	1	4	%75	%25	2	8	10		
Derse göre metot uygulanıyor.	2	2	4	%50	%50	--	--	--		
Öğretim metotları seçilip uygulanırken velilerin görüşlerinin alınmasına gerek yoktur.	--	--	--	--	--	3	7	10		
Öğretim metotları öğretmenin kararına bağlı olarak seçilmelidir.	--	--	--	--	--	1	9	10		
Velilerin çocuklarına ders çalıştırabilmeleri için öğretim metotları hakkında bilgilendirilip onlarla işbirliği yapılmalıdır.	--	--	--	--	--	4	6	10		

4.2.3.1. Velilerimizi öğretim metotları hakkında bilgilendiriyoruz. Ancak katılımları az oluyor.

Derslerde kullanılan öğretim metotlarının seçimi ile ilgili velilerin katılımının olup olmadığının tespit edilebilmesi amacıyla yönetici ve öğretmenlere sorular sorularak görüşlerinin ne olduğu öğrenilmeye çalışılmıştır. Velilerin öğretim metotları hakkında bilgilendirildikleri görüşünü yöneticilerin %75'i ifade ederken, öğretmenlerin ise %20'si görüşünü belirtmiştir. Bu konuda yöneticilerin biri *“Uygulayacağımız öğretim metotları hakkında bilgi veriyoruz. ÖSS’de ne gibi metot uygulayacağımızı anlatmak için toplantı yaptık katılım çok az oldu (G:Y(1)).”* diyerek görüş bildirmiştir. Başka bir yönetici de *“Bilgilendiriyoruz. Tablet eğitimine geçtik. Bu konuyla ilgili öncesinde bildirdik. Toplantı yaptık fakat katılan veli çok az oldu (G:Y(4))”* demiştir. Diğer bir yönetici *“Öğretim metotları konusunda velilerimize bilgi veriyoruz. Şu şekilde veriyoruz. Okulda uyguladığımız metotların ne olduğunu anlatıyoruz. Bilgilendiriyoruz (G:Y(3))”* şeklinde görüş bildirmiştir.

Öğretmenler de öğretim metotları hakkında velileri bilgilendirdiklerini ifade etmişlerdir. Bu yönde görüşünü bildiren öğretmenlerden biri *“velilerin bu konuda bilgilendirilmelerinde fayda vardır (G:Ö(10))”* diyerek görüş bildirirken diğer bir öğretmen de *“Öğretim metotları ile ilgili bilgilendirilmelerinde fayda vardır (G:Ö(3))”* demiştir.

4.2.3.2. Derse göre öğretim metodu uygulanıyor.

Öğretim metotları seçilip uygulanırken velilerin görüşlerinin alınıp alınmadığının tespit edilmesi amacıyla yönetici ve öğretmenlere sorular sorularak görüşlerinin ne olduğunun tespit edilmesi hedeflenmiştir. Bu konuda okuldaki derslere göre öğretim metotlarının uygulandığı konusunda öğretmenler görüş bildirmemiştir. Yöneticiler ise bu konuda %50 oranında görüş ortaya koymuştur. Görüş bildiren yöneticilerden biri *“okulda uyguladığımız metotların derslere göre farklılıklarını anlatıyoruz. Sınıflandırma yapıyoruz ve biz velilere kayıt esnasında bunu neden yaptığımızı anlatıyoruz, bilgilendiriyoruz (G:Y(3))”* diyerek görüş bildirirken, bir diğer yönetici de *“okulumuzda programa ve derse göre metot uyguluyoruz (G:Y(1))”* şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

4.2.3.3. Öğretim metotları seçilip uygulanırken velilerin görüşlerinin alınmasına gerek yoktur.

Öğretim metotları seçilirken ve uygulanırken velilerin görüşlerinin alınmasının uygun olup olmadığı araştırılırken yönetici ve öğretmenlerin görüşleri alınarak değerlendirilmiştir. Yöneticiler bu konuda görüş ifade etmezken, öğretmenlerden de %30 oranında görüş bildiren olmuştur. Katılımcı öğretmenlerden biri *“kullanılacak metot belirlenirken velilerin görüşlerine ihtiyaç yoktur (G:Ö(4))”* diyerek görüş bildirmiştir. Başka bir öğretmen ise *“gerekli değildir (G:Ö(1))”* şeklinde görüşünü ifade ederken diğer bir öğretmen de *“gerekli değildir (G:Ö(2))”* demiştir.

4.2.3.4. Öğretim metotları öğretmenin kararına bağlı olarak seçilmelidir.

Öğretim metotlarının öğretmenlerin kararlarına bağlı olarak seçilmesi konusunda yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerinin ne olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu konuda yöneticiler görüş bildirmemiştir. Öğretmenlerin ise sadece biri görüş bildirmiştir. Görüşünü bildiren öğretmen ise “öğretim metotları öğretmenin kararında olmalıdır (G:Ö(5))” şeklinde ifade kullanarak görüşünü dile getirmiştir.

4.2.3.5. Velilerin çocuklarına ders çalıştırabilmeleri için öğretim metotları hakkında bilgilendirilip onlarla işbirliği yapılmalıdır.

Velilerin çocuklarına ders çalıştırabilmeleri için öğretim metotları hakkında bilgilendirilip öğretmenlerle işbirliği içerisinde olmaları konusunda yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin ne olduğunun anlaşılabilmesi için görüşleri alınmıştır. Yöneticiler bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Öğretmenlerin ise %40’ı görüş bildirmiştir. Öğretmenlerden biri “*çocuğuna evde yardım eden, ders çalıştıran bir aileye bilgi verilmelidir (G:Ö(9))*” diyerek görüş bildirirken; diğer öğretmen de “*öğretim metotları ile ilgili bilgilendirilmesinde fayda vardır. Çocuğuna yardım etmesini kolaylaştırır (G:Ö(6))*” şeklinde görüş bildirmiştir. Katılımcı öğretmenlerden biri “*velilerin öğretim metotları hakkında bilgilendirilmesi gerekebilir. Veliler de çocuklarına okul dışında yardımcı olabilirler (G:Ö(7))*” şeklinde görüş bildirirken; bir diğer öğretmen de “*velilerin okul dışında öğrencilere yardımcı olabilmesi için öğretim metotları hakkında bilgilenmesi gerekir (G:Ö(8))*” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

4.2.4. Soru: Öğrencilerin okuldaki başarı/başarısızlıkları değerlendirilirken velilerin bilgilendirilmesi hakkında görüşleriniz nelerdir? Ve bu konuda alınabilecek önlemlere velilerin katılımı konusundaki görüşlerinizi açıklayabilir misiniz?

Velilerin öğretimsel okul kararlarına çeşitli alanlarda katılımı konusunda öğretmen ve yönetici görüşleri tablo 1, 2, 3, 4’de temalar ve yüzdelikler şeklinde verilmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin okuldaki başarı/başarısızlıkları ile ilgili olarak velilerin bilgilendirilmesi ve katılımları ile ilgili öğretmen ve yönetici görüşleri.

TEMALAR	ÖZEL OKUL YÖNETİCİSİ					ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİ				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %		Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %	
				Belirten	Belirtmeyen				Belirten	Belirtmeyen
Sınavlardan hemen sonra başlayarak velilere çocuklarının başarı /başarısızlık durumları yazılı olarak her ay bildiriliyor. Ayrıca okulun web sayfasından da bu konuda bilgi alınabiliyor.	4	–	4	%100	–	6	4	10	%60	%40
Sınavlardan hemen sonra veli okula gelmeli.	2	2	4	%50	%50	–	–	–	–	–

4.2.4.1. Sınavlardan hemen sonra velilere çocuklarının başarı/başarısızlık durumları yazılı olarak bildiriliyor. Ayrıca okulun web sayfasından da bu konuda bilgi alınabiliyor.

Sınavların hemen ardından velilere çocuklarının başarıları ve başarısızlıkları hakkında yazılı olarak bilgi verilmesi hakkında yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin ne olduğunun belirtilmesi için yönetici ve öğretmenlere görüşleri sorulmuştur. Öğretmenler bu konuda %60 oranında görüş bildirirken yöneticilerin ise hepsi bu konuda olumlu görüşlerini ortaya koymuşlardır. Katılımcı yöneticilerden biri “Öğrenci başarı/başarısızlıkları her sınavdan sonra her öğrencinin velisine öğretmenlerin de görüşünü içeren bir kağıt gönderiliyor. Öğrencinin o sınavda aldığı not nedir ve öğretmenin görüşü yer alıyor. Ayrıca web sayfasından da velilere mesaj yollayabiliyoruz (G:Y(4))” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Bir diğer yönetici “Her ara sınavlarından sonra velilerimize bilgilendirme raporu gönderiyoruz. Öğretmen çocukların notları ve sınıf içerisindeki durumları ile ilgili kısa bilgilendirmeler de yapıyor. Velilere gönderiyoruz (G:Y(3))” demiştir. Başka bir yönetici ise “Biz velilerimize ilk sınav sonrası yazılı olarak bildiriyoruz. Hatta web sayfamızdan bakabilirsiniz diyoruz. Yazılı gönderdiğimiz belgede öğretmenlerin notunu da yazıyoruz (G:Y(1))” şeklinde görüşünü ifade ederken bir başka yönetici de “Sınavlardan sonra öğrencilerin notlarını gözden geçiriyoruz ve velilerine yazılı olarak gönderiyoruz (G:Y(2))” diyerek görüş belirtmiştir. Öğretmenlerden biri “Öğrencinin başarısının artırılmasında okul, çocuk, aile ile birlikte hareket edilmeli. Veliler bu konuda bilgilendirilmelidir (G:Ö(9))” diyerek görüş bildirirken bir başka öğretmen de “Veliler tabii ki de öğrencilerin başarı durumundan sık sık haberdar

edilmelidir (G:Ö(5))” demiştir. Bir başka öğretmen de “Veliler başarı/başarısızlıkları hakkında bilgilendirilmeli ve işbirliği içinde olmalıdır (G:Ö(2))” derken, diğer bir öğretmen de “Veliler bu konuda bilgilendirilmeli ve işbirlik içerisinde olunmalı (G:Ö(1))” demiştir. Bir diğer öğretmen “Öğrencilerin okuldaki başarı/başarısızlıkları değerlendirilirken veliler tabi ki bilgilendirilmelidir. Başarısız bir öğrenci yönlendirilirken de yine velisine ihtiyaç duyulacaktır (G:Ö(4))” şeklinde görüşünü ifade ederken, başka bir öğretmen de bu konuda şöyle görüş bildirmiştir: “Çocuğun durumu bütün yönleriyle velilere anlatılmalıdır. Bunlar aylık raporlar halinde veliye aktarılmaktadır (G:Ö(3))”.

4.2.4.2. Sınavlardan hemen sonra veli okula gelmeli.

Sınavlar yapıp bittikten sonra velilerin okula gelmeleri hakkında yönetici ve öğretmenlerin görüşleri araştırılmıştır. Öğretmenler bu konuda görüş bildirmemiştir. Yöneticilerin ise %50 oranında sınavlardan sonra velilerin okula gelmeleri konusunda görüş ortaya koyduğu görülmüştür. Bu konuda görüş ortaya koyan yöneticilerden biri “Velilere kapımız her zaman açıktır, özellikle sınavlara bir hafta kala gelmeyin. Sınavların hemen arkasından gelin ki herhangi bir aksaklık da varsa giderilebilsin (G:Y(3))” diyerek görüşünü bildirirken diğer bir yönetici ise “Velilere sınavların hemen ardından bizimle görüşmeye gelin diyoruz ki sorunlara çözüm bulabilelim (G:Y(1))” şeklinde görüş ortaya koymuştur.

Bölüm: C

4.3.1. Soru: Okul-aile işbirliğinin etkin bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla okul ve ailelerin iletişim kurabilmesi için sizce aşağıda belirtilen yöntemlerden hangisi veya hangilerinin kullanılması gerektiğini düşünüyorsunuz? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz?

Tablo 10. Okul-aile işbirliğinin etkili bir biçimde yürütülebilmesi ve iletişiminin kurulabilmesi için en etkili yöntemin ne olduğu konusunda yönetici ve öğretmen görüşleri.

TEMALAR	ÖZEL OKUL YÖNETİCİSİ					ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİ				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %		Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Yüzde %	
Okul-aile birliği toplantıları mı?	3	1	4	%75	%25	5	5	10	%50	%50
Okul-aile yazışmaları mı?	2	2	4	%50	%50	4	6	10	%40	%60
Okul-aile arası telefon görüşmeleri mi?	3	1	4	%75	%25	6	4	10	%60	%40
Öğrenci aracılığı ile iletişim mi?	1	3	4	%25	%75	1	9	10	%10	%90

Okula velilerin katılımını sağlamak için kullanılan en etkili yöntem veya yöntemlerin ne olduğunun araştırılması için yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin ne olduğunu anlamak için sorular sorulmuştur.

4.3.1.1. Okul-aile birliği toplantıları mı?

Okulda velilerle sağlanan iletişimde kullanılan yöntemlerin hangilerinin etkili olduğunun tespit edilebilmesi için yönetici ve öğretmenlere görüşleri sorulmuştur. Yöneticilerin %75'i okul-aile birliği toplantılarını daha etkili bulmaktadır. Öğretmenlerin ise %60 oranında bu konuda olumlu görüş bildirdikleri görölmektedir. Yöneticilerden biri *“okul-aile birliği toplantıları da gerekir. Bizim okulda göremediğimiz noktaları veli sayesinde görebiliriz (G:Y(3))”* şeklinde ifade etmiştir. Bir diğer yönetici de *“okul-aile birliği toplantıları önemli bir konudur. Bu toplantıları zaman zaman yapıyoruz ama daha sık yapılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü okul-aile işbirliğinde aile, okul yönetiminin düşüncelerini öğrenecektir. İdare de velilerin düşüncelerini öğreneceği için daha başarılı adımlar atılabilir diye düşünüyorum (G:Y(2))”* diyerek görüşünü bildirirken, diğer bir yönetici de *“ben genelde toplantıları tercih ediyorum. Yüz yüze görüşmenin daha etkili olduğunu düşünüyorum (G:Y(1))”* şeklinde görüş belirtmiştir. Öğretmenlerden biri ise *“velilerle birebir görüşmek daha etkilidir (G:Ö(8))”* diyerek görüş bildirirken, diğer bir öğretmen de *“okul-aile birliği toplantıları. Çünkü velilerle birebir, yüz yüze görüşmelerin yapılması daha etkili olacaktır (G:Ö(6))”* şeklinde görüşünü belirtmiştir. Başka bir öğretmen *“okulumuzda zaman ve duruma göre etkin şekilde kullanılan bir yöntemdir (G:Ö(5))”* diyerek görüş bildirmiştir. Diğer bir öğretmen de *“velilerle birebir görüşmek daha etkilidir (G:Ö(10))”* diyerek görüşünü ortaya koyarken bir başka öğretmen de *“okul ve aile iletişiminin en sağlıklı yöntemlerinin bunlar olduğuna inanıyorum (G:Ö(4))”* şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

4.3.1.2. Okul –aile yazışmaları mı?

Okul-aile arası yazışmaların velilerle iletişimde etkili bir yöntem olup olmadığının tespit edilebilmesi için yönetici ve öğretmenlerin görüşleri sorulmuştur. Yöneticiler %50 oranında olumlu görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin ise %40'ı bu konuda görüşlerini bildirmişlerdir. Yöneticilerden biri okul-aile arası yazışmaların etkili olduğu konusunda görüşünü şöyle ifade etmiştir: *“okul-aile yazışmaları şu an en fazla yaptığımız konudur. Bu yazışmaları biz idare olarak velilerimize duyuruyoruz. Velilerimiz de zaman zaman bize öğrencilerle mektupları gönderiyorlar. Bunu çok faydalı olduğuna inanıyorum. Çünkü bu konu belki de bireysel problemlerin çözümünde çok yararlı olmaktadır (G:Y(2))”*. Diğer yönetici de *“okul-aile yazışmaları da önemli yapıyoruz zaten (G:Y(3))”* şeklinde görüş belirtmiştir. Öğretmenlerden biri *“yazışmalar daha etkili olacaktır (G:Ö(9))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise *“zaman ve duruma göre kullanılan etkili bir yöntemdir (G:Ö(5))”* şeklinde görüşünü ifade ederken başka bir öğretmen de *“okul-aile arası yazışmalar etkilidir (G:Ö(1))”* görüş belirtmiştir. Diğer katılımcı öğretmen de *“yazışmalar da etkilidir (G:Ö(2))”* şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

4.3.1.3. Okul- aile arası telefon görüşmeleri mi?

Okul-aile arasında yapılan telefon görüşmelerinin etkili bir yöntem olarak kabul edilip edilmediğinin tespit edilmesi için yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin ne olduğu sorulmuştur. Yöneticilerin %75'i bu konuda olumlu görüş belirtmiştir.

Öğretmenlerin ise %60'ı olumlu görüş ortaya koymuştur. Yöneticilerin biri “okulumuzda okul-aile arası telefon görüşmelerini de yapıyoruz (G:Y(3))” şeklinde görüş belirtirken, diğer bir yönetici de “bu da çok fazla uyguladığımız bir konudur. Bu telefon görüşmeleri daha pratik olarak sorunların okul tarafından aileye, aile tarafından da okula aktarılması mümkün olabilmektedir (G:Y(2))” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Başka bir yönetici “telefon en verimli iletişim kaynağı. Veli okula çağırıldığı zaman gelmiyor ama telefon en garanti yöntem veliye ulaşabilmek için (G:Y(4))” şeklinde görüşünü belirtmiştir. Bir yönetici ise “telefonla da olmuyor. Zaman kaybı oluyor. Sanal ortamdan uzak daha etkili oluyor (G:Y(1))” şeklinde olumsuz görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerden biri ise “okul-aile arası telefon görüşmeleri daha etkili olacaktır (G:Ö(9))” diyerek görüş belirtmiştir. Bir diğer öğretmen “telefon görüşmeleri okulumuzda kullandığımız etkili bir yöntemdir (G:Ö(5))” diyerek görüşünü belirtirken, bir başka öğretmen de “problemler karşısında velilerle telefon görüşmeleri olumlu ve hızlı yönde çözüme ulaştırır (G:Ö(2))” görüşünü ortaya koymuştur. Diğer bir öğretmen de bu konuda “okul-aile arası telefon görüşmeleri veya sms en etkili yöntem olarak olabilir (G:Ö(3))” görüş belirtmiştir. Öğretmenlerde bir diğeri “okul-aile iletişiminin en sağlıklı yöntemlerinden biri olduğunu düşünüyorum acil ve olası bir durumda telefon en etkili yöntemdir (G:Ö(4))” diyerek görüşünü belirtirken başka bir öğretmen de “okul-aile arası iletişimde telefon görüşmeleri etkilidir (G:Ö(1))” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

4.3.1.4. Öğrenci aracılığı ile iletişim mi?

Öğrenci aracılığı ile velilerle sağlanacak iletişimin etkili bir yöntem olup olmadığının tespit edilebilmesi için yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin ne olduğu araştırılmıştır. Yöneticiler %10 oranında olumlu görüş bildirirken, öğretmenler de %10 oranında görüş belirtmişlerdir. Katılımcı yönetici “öğrenciyle velilere yazı gönderiyoruz bu kullandığımız bir yöntem ancak bunu telefonla veliyi arayarak destekliyoruz. Veliyi arayıp çocuğunuzla size bir yazı gönderdik lütfen alıp okuyunuz diyoruz (G:Y(4))” şeklinde görüş belirtmiştir. Bir diğer yönetici ise “öğrenci aracılığı ile iletişimin çok fazla yararlı olan pratik değildir diye düşünüyorum. Çünkü öğrenci de kendi ifade tarzıyla olayları aktaracağı için başarılı olacağını düşünmüyorum. Ancak zaman zaman uygulanmaktadır (G:Y(2))” diyerek olumsuz görüş ortaya koymuştur. Diğer bir yönetici de “çocuklarla hiç olmuyor velilere gönderdiğimiz notları vermiyorlar (G:Y(1))” diyerek bu konuda olumsuz görüş belirtmiştir.

Öğretmenlerden biri “okulumuzda öğrencilerle de aileler arasında iletişim sağlanmaktadır (G:Ö(5))” şeklinde görüş belirtmiştir.

BÖLÜM 5

YORUM VE TARTIŞMA

5.1. YORUM

5.1.1. Birinci alt probleme ait bulguların yorumlanması.

Bölüm A’da yönetsel kararlarla ilgili velilerin okul yönetimine katılımlarının ne derece olduğunun tespit edilmesi amaçlanarak yönetici ve öğretmenlere görüşleri sorulmuştur.

5.1.1.a. Öğrencilerin okula devam durumu

Velilerin okula katılımının arttığı durumlarda öğrencilerin okula devamlılığını nasıl etkilediği özel okul yöneticileri ve özel okul öğretmenlerin vermiş olduğu yanıtlarla ortaya çıkmış olan temalar ve oranlarının analizleri yapılarak tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan tüm yöneticiler ve öğretmenler öğrencilerin okula devamlılığını artırmak açısından velilerle işbirliği yapılması görüşünde olumlu görüşler ortaya koymuşlardır. Tüm yöneticiler velilerin bu konuda çocuklarına karşı yaptırım güçlerinin fazla olduğunu düşünmektedir. Yöneticiler öğrencinin en çok çekindiği şeyin anne ve babasının onların yaptıklarından haberdar olması olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenler de yöneticiler gibi teknolojiyi de kullanarak ailelerle iletişim sağlanması gerektiğini, çocuğun okula gelmediğini ailelerine bildirip sebeplerinin araştırılmasının öğrenci tarafından denetleyici olarak algılanıp davranışlarını olumlu yönde etkileyeceğini belirtmiştir.

5.1.1.b. Disiplin ile ilgili konular

Okulda uygulanan disiplin kurallarına velilerin katılımını olup olmadığı ve de okuldaki disiplin kurulunda velilerin olup olmadığı konusunda özel okul yöneticileri ve özel okul öğretmenlerin vermiş olduğu yanıtlarla ortaya çıkmış olan temalar ve oranlarının analizleri yapılarak tespit edilmiştir.

Yöneticiler velilerin disiplinle ilgili konulara ve toplanan disiplin kuruluna katılımları ile ilgili bir yönetici dışında olumsuz görüş bildirmişlerdir. Yöneticilerin %75'i disiplin kurulunda uygulanan cezaların Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmış Disiplin Tüzüğü'ne uygun olarak verildiğini ifade etmişlerdir. Olumlu bir görüş bildiren yönetici ise bu yaklaşımın demokratik olabileceğini düşünmüş ve okulda gerçekleşen küçük disiplin konularında öğrencileri de kattıklarını ifade ederek, velilerin de katılımının olumlu olabileceğini ifade etmiştir. Diğer yandan olumsuz görüş bildirmiş olan üç yönetici disiplin kuruluna olası veli katılımının tarafsız olamayacağını düşünmektedirler. Ayrıca mevcut disiplin tüzüğü gereğince bu konuda sınırlı olduklarını ifade ederken, velilerin katılımlarının değil de, kurulda alınmış olan kararların velilere bildirilmesi konusunda görüş birliği ifade etmektedirler.

Öğretmenlerin çoğu okullarda uygulanan disiplin kuralları hakkında velilerin görüşlerine başvurulmalı mı sorusuna olumsuz yanıt vermekle birlikte, velilerin de oluşturulan disiplin kurulunda olmaları konusunda olumsuz görüş bildirmişlerdir. Bazı öğretmenler disiplin kurulunda olan velilerin tarafsız olamayacağını düşünmektedir. Diğer yandan öğretmenlerin %70'i ise velinin disiplin kurulunda olmasının gizlilik ilkesine aykırı olduğunu düşünerek olumsuz cevap vermişlerdir.

Öğretmenler ve yöneticiler, velilerin okulun oluşturduğu disiplin kurulunda yer almalarının gerek okulla ilgili, gerekse öğretmen ve yöneticiler adına birtakım olumsuz sıkıntılar oluşturabileceği konusunda görüş birliği yapmışlardır. Diğer yandan öğretmenler velilerle disiplin konularında işbirliği içerisinde olmanın olumlu ve başarılı sonuçlar ortaya koyacağını ve disiplin kurallarının velilerle işbirliği içerisinde oluşturulmasının artı kazanımlar getireceğini düşünmektedirler. Olumsuz cevap veren öğretmenler ise velinin disiplinle ilgili konularda karar vermemesi gerektiğinin düşünülerek, velilerin sadece bu konuda yapılan çalışmalarla ilgili bilgilendirilmesi gerektiğini savunmaktadırlar.

5.1.1.c. Okul üniformalarının seçimi

Okulun üniforma seçimine velilerin katılımını olup olmadığı, velilerin bu konuda ne gibi katkı sağlayacakları konusunda özel okul yöneticileri ve özel okul öğretmenlerin vermiş olduğu yanıtlarla ortaya çıkmış olan temalar ve oranlarının analizleri yapılarak tespit edilmiştir.

Katılımcı Özel okul yöneticileri velilerin okuldaki kıyafet seçimine katılımları hakkında olumsuz görüş bildirmektedirler. Bunu sebebi olarak demokratik bir okul olduklarını belirtmişler ve üniformayı giyecek olan öğrenciler olduğu için onlara sorulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Okullarında her yıl kıyafet seçiminin örnek modeller oluşturularak öğrencilerin görüşüne sunulmakta olduğunu söylemişlerdir. Yönetim sadece okul üniformalarının seçiminde renk konusunda değişim olmayacağını ifade etmektedir. Öğretmenlerin %40'ı ise bu konuda farklı

düşünerek okul üniformalarını okul yönetiminin ve öğretmenlerin belirlemesi yönünde ifade ederken, %40 oranında öğretmen ise veli ve öğrencilerin görüşleri de alınarak karar verilmeli yönünde görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan özel okul öğretmenlerinden bazıları üniforma seçimine velilerin katılımlarının yaratıcı olacağını düşündüklerini belirterek, öğrencilerin hem ailelerle hem de okul yönetimiyle olan iletişimlerini olumlu yönde etkileyeceğini düşünmüşler ve bu konuda olumlu yönde cevap vermişlerdir. Diğer yandan bazı öğretmenler ise bu soruya olumsuz cevap vererek üniforma seçiminin okul idaresi ve öğretmenler tarafından yapılması görüşünde hem fikir olmuşlardır. Ailelerin ise bu noktada sadece çocuklarını denetleyici mekanizma olmaları gerektiğini söylemişlerdir.

5.1.1.d. Kantin ve yemek uygulamaları

Okulun kantinlerinde ve okulda çıkan yemekler hakkında velilerin görüşlerinin alınıp alınmadığı konusunda okul yöneticileri ve özel okul öğretmenlerin vermiş olduğu yanıtlarla ortaya çıkmış olan temalar ve oranlarının analizleri yapılarak tespit edilmiştir.

4. sırada yer alan, kantinlerde satılan yiyecekler ve okulda çıkartılan yemeklerle ilgili velilerin görüşleri de alınmalı mı sorusuna öğretmenlerden bazıları olumsuz cevap verirken, %40 öğretmen de olumlu cevap vermiştir. Olumlu cevap vermiş olan öğretmenler, velilerin bu konuda katılımlarının olumlu olması gerektiğini ve velilerin bu konuda değişik öneriler sunduğunu söylerken, çocukların sağlık sorunları varsa bunlar dikkate alınarak hazırlandığını belirtmişlerdir. Olumsuz

cevap vermiş olan diğer öğretmenler ise okulda kantinlerde satılan yiyeceklerin veliler tarafından pahalı ve sağlıksız olarak görüldüğünü belirterek, velilerin ayrıca okulda çıkan yemekleri nitelikli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Ancak okulda çıkan yemeklerin diyetisyen ve beslenme uzmanları tarafından çıkartıldığını savunarak, velilerin bu konuda katılımlarının gerekli olmadığını düşünmüşlerdir. Diğer bir deyişle, her işin uzmanları tarafından gerçekleşmesi gerektiği görüşündedirler.

Kantinlerde satılan yiyecekler ve okulda çıkan yemekler hakkında velilerin görüşlerine başvurulmalı mı sorusuna yöneticiler olumsuz cevap vermişlerdir. Bu konuda okulda öğrenciler ve veliler arasında görüş farklılığı olduğunu ifade eden yöneticiler, çocukların hazır yiyecekleri tercih ettiklerini söylerken velilerin de onların aksine daha sağlıklı yemeklerle beslenmelerini istemektedirler. Okul yönetimi bu konuda uzman kişilerle, diyetisyenlerle çalışmakta olduğunu söylemektedir. Yöneticiler velilerden okulda çıkan yemeklerin iyi olmadığı konusunda şikayetler aldıklarını söylerken bunun sebebinin öğrenciler olduğunu ifade etmektedirler. Okulda çıkan yemeği yemek istemeyen çocukların sürekli bu konudaki şikayetleri doğrultusunda velilerin yönetimle konuştuğunu, onların ise bu konuda çocuklarının yanıldığını gösterebilmeleri açısından velileri yemek saatinde okula davet ederek gösterdiklerini söylemişlerdir. Yöneticilerin hepsi okullarda bulunan kantinleri ticari amaçlı olduğunu ifade ederek, satılan yiyeceklerin de pahalı olduğunu söylemişlerdir. Okul yönetiminin bu durumu iyileştirici çalışmalarını olduğunu belirtmişlerdir.

5.1.1.e. Güvenlik

Okulun güvenlik sistemi ile ilgili velilerin görüşlerinin alınmasının ne derece olumlu olabileceğinin tespit edilmesi konusunda özel okul yöneticileri ve özel okul öğretmenlerinin vermiş olduğu yanıtlarla ortaya çıkmış olan temalar ve oranlarının analizleri yapılarak tespit edilmiştir.

Okulun güvenlik sistemiyle ilgili velilerin görüşlerinin alınması konusunda araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğu olumsuz cevap vermiştir. Olumsuz cevap veren öğretmenler bu konuyla tamamen okul idaresinin sorumlu olduğunu düşünmektedir. Velilerin ise bu konuya sadece çocuklarını eğiterek katkı koyabileceklerini belirtmektedirler. Bu konuda velilerin sadece okul idaresi tarafından ne gibi çalışmaların olduğu yönünde bilgilendirilmeleri görüşünü paylaşmaktadırlar. Olumlu cevap vermiş olan öğretmenlerden biri bu konunun önemli olduğunu ve herkesin görüşünün alınması gerektiğini, diğer bir öğretmen ise bu konuda beyin fırtınası yapılarak yaratıcı görüşlerin değerlendirilmesi gerektiğini söylemiştir. Ayrıca bir öğretmen de okulun kamera, güvenlik sistemi veya memurlarının yapılandırılması konusunda velilerden fikir alınması gerektiğini ifade etmiştir.

Katılımcı yöneticilerin hepsi okulun güvenlik sistemiyle ilgili velilerin görüşlerine başvurulması konusunda olumsuz cevaplar vermişlerdir. Tüm yöneticiler okulda güvenlikle ilgili herhangi bir sıkıntının okul idaresi tarafından giderilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Okul idaresi dışında velilerin bu konuda katılımlarının gereksiz olduğu görüşündedirler. Ayrıca okulun genel olarak güvenlik işlerinden

üniversitenin güvenlik biriminin sorumlu olduğunu ve her yerde kameraların bulunduğunu dile getirmişlerdir.

5.1.2. İkinci alt probleme ait bulguların yorumlanması

Bölüm B’ de öğretimsel kararlarla ilgili velilerin okul yönetimine katılımlarının ne derece olduğunu tespit edilmesi amaçlanarak özel okul yönetici ve öğretmenlerine görüşleri sorulmuştur.

5.1.2.a. Araç-gereç seçimi

Sınıf içerisinde kullanılacak olan araç-gereç seçiminde velilerin görüşlerinin alınmasının olumlu olup olmayacağı konusunda özel okul yöneticileri ve özel okul öğretmenlerinin vermiş olduğu yanıtlarla ortaya çıkmış olan temalar ve oranlarının analizleri yapılarak tespit edilmiştir.

Sınıf içerisinde kullanılan araç-gereçlerin seçimiyle ilgili velilerin görüşlerine başvurulmalı mı sorusuna araştırmaya katılan tüm öğretmenler olumsuz cevap vermiştir. Öğretmenler bu konuda velilerin katılımlarının gereksiz olduğunu ifade ederek, araç-gereç seçiminin bilirkişi tarafından yapılmasının uygun olduğunu ve bu işlemin tecrübe ve uzmanlık gerektirdiğini ifade etmişlerdir. Bu konuda yıllık planların hazırlandığını ve ders içerikleri ve ders planlarına göre uygun seçimin yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenler genel olarak seçilecek araç-gereçlerin nitelik ve niceliğinin müfredata uygun olarak öğretmenler tarafından

seçilmesi gerektiğini ifade etmektedirler. Bu konuda okul idaresinin ve öğretmen olarak bilirkişiler tarafından araç-gereç seçiminin yapılması gerektiği görüşü ortaya çıkmaktadır.

Katılımcı yöneticilerin %75'i derslerde kullanılacak araç-gereç seçiminde velilerin katılımını gereksiz olduğu görüşünü ifade etmektedir. Olumsuz cevap veren yöneticiler bu konunun uzmanlık gerektirdiğini ifade ederken, velinin katılımının anlamsız olacağını düşünmektedir.

5.1.2.b. Sosyal faaliyetler

Okuldaki sosyal faaliyetlerin seçiminde velilerin görüşlerinin alınmasının etkili ve olumlu olup olmayacağı konusunda özel okul yöneticileri ve özel okul öğretmenlerinin vermiş olduğu yanıtlarla ortaya çıkmış olan temalar ve oranlarının analizleri yapılarak tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan tüm özel okul öğretmenleri okulda uygulanan sosyal faaliyetlerin seçiminde velilerin görüşleri alınmalı mıdır sorusuna olumlu cevap vermiştir. Öğretmenlerin hepsi bu konuda velilerin görüşlerinin alınması gerektiğini düşünmektedir. Çocukları en iyi ailelerin tanıdığını, çocuklarının ne gibi yeteneklerinin olduğunu, neyi ne kadar sevdiğini bildiklerini ve tüm bunları velilerin dile getirmesi gerektiğini düşünmektedirler.

Katılımcı yöneticiler okuldaki sosyal faaliyetlerin planlanması ve faaliyetlerin seçimi konusunda velilerin katılımları ile ilgili iki farklı görüş ortaya koymuşlardır. Katılımcı yöneticilerin bazıları bu konuda velilerin katılımları yönünde olumsuz

düşünürken, diğer yöneticiler olumlu görüş bildirmişlerdir. Olumsuz cevap vermiş olan yöneticiler bu konuda velilerle değil, öğrencilerle görüş alışverişi yapılması gerektiğini düşünmektedirler. Faaliyeti gerçekleştirecek olan öğrenciler olduğu için bu konuda neye meraklı oldukları hangi faaliyeti yapmak istedikleri konusunda öğrencilerle iletişim içerisinde olunması gerektiğini ifade ederken okullarında da bu yönde uygulama olduğunu dile getirmişlerdir. Olumlu cevap vermiş olan yöneticiler ise okulda bu konuyla ilgilenen onur kurulunun var olduğunu söylemişlerdir. Okullarında 30 tane sosyal faaliyet etkinliğini olduğunu belirtirken, bu konuda özel okullar içerisinde tek olduklarını ifade etmişlerdir. Bu faaliyetler de seçilirken velilerin de görüşünün alınmasının uygun olabileceği görüşü üzerinde hem fikir olmuşlardır. Çocuklarını iyi tanıyan velilerin bu konuda verimli fikirler vererek çocuklarına ileriki yaşamlarında da yararlı olacak hobi kazandırabileceklerini ifade etmişlerdir. Okullarında sosyal faaliyetlerin seçiminin yapılmadan önce her faaliyetin tanıtımının yapıldığını söylerlerken öğrencilerin kendilerine en uygun olan ve sevebilecekleri tercihlerde bulunmalarını sağlamaktadırlar.

5.1.2.c. Öğretim metotları

Derslerde kullanılacak olan öğretim metotları ile velilerin bilgilendirilmesi konusunda velilerin görüşlerinin alınmasının uygun olup olmadığı konusunda özel okul yöneticileri ve özel okul öğretmenlerinin vermiş olduğu yanıtlarla ortaya çıkmış olan temalar ve oranlarının analizleri yapılarak tespit edilmiştir.

Derslerde kullanılacak olan öğretim metotlarıyla ilgili velilerin bilgilendirilmesi ve görüşlerinin alınması konusunda öğretmenlerin %20'si velilerin öğretim metotları hakkında bilgilendirildiğini ancak okula katılımlarının yetersiz olduğu görüşündedirler. Öğretmenlerin %40 'ı ise, ilgili olan velilerin okulun dışında çocuklarına yardımcı olabilmeleri için bu konuda velilerle işbirliği içerisinde olunması gerektiğini ve velinin bu konuyla ilgili bilgilendirilmesi gerektiğini söylemektedirler. Velilerin katılımını olumlu yönde olabileceğini düşünen öğretmenlerden biri derslerde kullanılan yöntemle istenilen dönüt alınmazsa, velilerin görüşlerinin alınması gerektiğini ifade etmektedir.

Araştırmaya katılan yöneticiler olumlu görüşe sahip olurken, bu konuda bir yönetici ise hiç cevap vermemiştir. Olumlu cevap veren yöneticiler aynı zamanda velilerin bu konuyla ilgili olsun olmasın, velilerin okula katılımlarının az olduğunu, okula gelmediklerinden şikayet etmektedir. Tüm bunların yanında olumlu görüş bildirmiş olan yöneticiler derslerde kullanılan öğretim metotlarının neden uygulandığı konusunda velilere bilgi verilmesi konusunda ortak görüştedirler. Okuldaki derslerde kullanılan öğretim metotlarının okuldaki tüzüğe göre yapıldığını, her derse göre ayrı yöntem uygulandığını söylemişlerdir.

5.1.2.d. Öğrenci başarı / başarısızlığı

Öğrencilerin okuldaki başarı/başarısızlıklarını değerlendirilirken velilerin bilgilendirilmesi konusunda özel okul yöneticileri ve özel okul öğretmenlerinin

vermiş olduğu yanıtlarla ortaya çıkmış olan temalar ve oranlarının analizleri yapılarak tespit edilmiştir.

Öğrencilerin okuldaki başarı/başarısızlıkları hakkında velilerin bilgilendirilmeleri ve bu konuda alınacak önlemlere katılımlarının olumlu olup olmayacağı konusunda, %60 öğretmen olumlu cevap verirken, %40 öğretmen bu soruya cevap vermemiştir. Okullarında zaten böyle bir uygulamanın var olduğunu ifade eden öğretmenler, çocukların durumlarının aylık raporlar düzenlenerek her ay veliye bildirildiğini ifade etmişlerdir. Bu konuda velilerin görüşlerinin alınmasının öğrencilerin okul başarılarını artıracaklarını dile getirirken, öğrencilerin de iki farklı kaynaktan takip edildiklerini bildikleri için daha dikkatli olabileceğini ifade etmişlerdir.

Katılımcı yöneticiler öğrencilerin okuldaki başarılı/başarısız olmaları konusunda velilerin bilgilendirilmesi konusunda tüm yöneticiler ortak görüşlerini ifade etmişlerdir. Yöneticiler bu konuda velileri ara sınavlardan veya herhangi olası bir durumdan haberdar etmekte onları bilgilendirmektedirler. Ancak yöneticiler sınavların hemen ardından velilerin öğretmenlerle görüşmelerinin öğrencilerin başarılarını olumlu yönde etkileyeceğini düşünmekte ve bu yönde görüş bildirmektedirler.

5.1.3. Üçüncü alt probleme ait bulguların yorumlanması

Bölüm C' de okul-aile işbirliğinin etkin bir şekilde yürütülebilmesi için, velilerle okulun iletişiminin sağlanabilmesi amacıyla kullanılacak olan yöntemlerin hangisinin veya hangilerinin etkili olup olmadığı konusunda özel okul yöneticilerine ve öğretmenlerine görüşleri sorulmuştur.

Okul-aile arası iletişimin etkili bir şekilde yürütülebilmesi için okulda kullanılan yöntemlerin hangilerinin daha etkili olduğu yönünde öğretmenler %50'si okul-aile birliği toplantıları demiştir. Diğer öğretmenler ise çalışan insanların toplantılara katılımları açısından bir takım sıkıntıları olduğunu ifade ederken, olumsuz görüş bildiren bazı öğretmenler ise yapılan veli toplantılarının okulun genelini yansıtmadığını düşünmektedir. Bunun sebebi olarak da toplantılara katılan velilerin çocuklarının sorunsuz öğrenciler olduğunu ifade etmektedirler. Okulla veya dersleriyle ilgili sıkıntıları olan öğrencilerin velilerinin katılımlarının az olduğunu bildirmişlerdir.

Okul ile veli arasında yapılan yazışmaların etkili bir yöntem olduğunu düşünen %40 öğretmen bu konuda ortak bir görüş paylaşmaktadırlar. Öğretmenler her şeyi velilere telefon veya karşılıklı görüşme yoluyla bildirmenin imkansız olduğunu düşünerek, bu yöntemin de veli ile etkili bir iletişim sağlayacağını düşünmektedirler.

Katılımcı öğretmenlerin çoğunluğu teknolojiden de yararlanılması gerektiğini düşünerek telefon görüşmelerinin ve SMS göndermenin etkili olduğunu ifade etmektedirler. Öğretmenler acil durumlarda en etkili yöntemin telefon görüşmesi

olduğunu belirtirken, ciddi ve özel olduğunu düşündükleri konularda ise yüz yüze yapılan görüşmelerin etkili olduğunu savunmaktadırlar.

Tablo 10’da da görüldüğü gibi öğretmenlerin biri hariç diğer öğretmenlerin hepsi öğrenci aracılığı ile velilere ulaşmanın olumsuz olduğunu görüşünü yansıtmışlardır. Öğrenciler öğretmenlerin ailelerine iletmek istedikleri bilgileri ulaştırmayı unutabilmektedirler. Hatta okulda bazı sıkıntıları bulunan öğrencilerin ailelerine bu bilgileri bilerek iletmeyecekleri görüşünü dile getirmişlerdir.

Tablo 10’da da görüldüğü gibi okul-aile arasında en etkili yöntem olarak velilerle yapılan toplantılar olduğunu belirten tüm yöneticiler bulundukları okulda tüm uygulamaların yapıldığını ifade etmişlerdir. Bir yönetici okul-aile ile yapılan toplantıların, yazışmaların ve telefon görüşmelerinin daha etkili bir iletişim sağladığını belirtmişlerdir. Velilerle iletişimi sağlama yolunda öğrencilerin kullanılmasının pek başarılı olmadığını düşünmektedirler. Bir diğer yönetici ise, tüm seçeneklerin kullanıldığını ve her birinden de faydalı sonuçlar elde ettiklerini ifade etmiştir.

Sadece telefonla direkt olarak velilerle görüşmenin en etkili yol olduğunu düşünen bir yöneticinin yanında, sadece okul-aile ile yapılan toplantıların yani karşılıklı görüşmenin daha etkili olduğunu düşünen bir yönetici de katılımcılar arasındadır. Yöneticiler velilerin yapılan toplantılara katılımlarının çok az olduğunu söyleyerek bu konuda çok şikayetçi olduklarını dile getirmişlerdir. Velilere uyması için katılımların sağlanabilmesi için yönetimin bu konuda çeşitli uygulamalar ortaya koyduğunu söylerken çocukların da bu durumdan dolayı daha rahat davrandıklarını gözlemlemişlerdir. Okul yöneticileri velilerin okulla ilgili ve de çocuklarını

ilgilendiren gerek eğitim konularında gerekse okulun yönetimiyle ilgili yapılan toplantılara katılmadıklarını dile getirirken bu konudan son derece rahatsız oldukları gözlemlenmektedir. Bundan dolayı okul içerisinde yapılan toplantıların sadece velilerin çocuklarıyla ilgili not öğrenme ile sınırlı kaldığını ifade etmektedirler. Bu konuda katılımların az olma sebepleri üzerinde birçok görüş ortaya koymaya çalışmış olsalar dahi, kesin olarak bunun sebeplerini anlamlandıramamışlardır. Okul yönetimi tarafından veliye ulaştırılması istenen notun öğrenciye verildiğini ifade ederken, okul idaresinin de aynı zamanda velileri telefonla arayıp sizlere bir not gönderiyoruz denildiğini söylemektedirler. Bu yaptırımla hem öğrenciyi, hem de velileri zorladıklarını dile getiriyorlar. Ancak bu uygulamanın her zaman yapılabilmesinin çok zor ve zahmetli olduğunu da ifade etmişlerdir. Yöneticiler aileler arası yapılan yazılımların pek etkili olmadığını söylerken velilerin yapılan adres değişikliklerini okula bildirmediğini ifade etmektedirler. Sanal ortamdan uzak olarak yüz yüze yapılan görüşmelerin en etkili yöntem olduğunu dile getirirken velilerin okula gelmelerinin etkili olacağı görüşünü savunmuşlardır. Yöneticilerin hepsi Okul idaresi tarafından gerçekleştirilen okul-aile toplantılarına katılımların az olduğunu dile getirirken sorunsuz olan öğrencilerin, başarılı olan öğrencilerin ailelerinin katıldıklarını ifade etmektedirler.

5.2. TARTIŞMA

Yapılmış olan bu araştırmada öğretmen ve yöneticiler, okul yönetiminde alınan kararlara velilerin katılımlarının okuldaki birçok konu üzerinde etkili olabileceği konusunda olumlu görüş bildirmişlerdir. Bu konu daha önce yapılmış olan Erdoğan ve Demirkasımoğlu'nun (2010) araştırmasında çıkan sonuçlara göre, velilerin okul yönetimine ve eğitim sürecine katılımlarının öğretmenler ve yöneticiler tarafından gerekli olduğu görüşüyle örtüşmektedir. Araştırmada öğretimsel kararlarla ilgili bölümde yer alan öğrencilerin okula devamlılığını artırmak için velilerle yapılan işbirliğinin etkili olabileceği hem öğretmenler hem de yöneticiler tarafından olumlu bulunduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuç Epstein ve Sheldon'un (2002b) çalışmasının sonuçlarıyla da benzeşmektedir. Onlar da okul yönetimine velilerin katılımlarının öğrencinin okula devamlılığını olumlu yönde etkilediğini ve artırdığını ifade ederek bu araştırmaya anlamlı bir uyum kazandırmışlardır.

Okulda uygulanan disiplin konularında velilerin görüşlerinin alınıp alınmayacağı, velilerin disiplin kuruluna katılıp katılmayacağı konusunda öğretmen ve yöneticiler benzer olumsuz görüş bildirmektedirler. Bu konuda hem öğretmenler hem de yöneticiler, velilerin sadece alınan kararlardan haberdar olmaları açısından bilgilendirilmeleri gerektiği konusunda hem fikir olmuşlardır. Bu açıdan araştırmanın yapıldığı okulda demokratik okul yapısının henüz oluşmadığı görülmüştür. Yöneticilerin okulda disiplin kurallarını uygularken Milli Eğitim Bakanlığı'na hazırlanmış olan disiplin yönetmeliğine uymak zorunda oldukları görülmektedir. Bu bağlamda yukarıdan aşağıya doğru bir sistem politikasının var olduğu görülmektedir. Okul yönetiminin bu konuda sınırlandırılmış oldukları görülmektedir.

Okul yönetimine ve okul içinde alınan kararlara velilerin katılımı ile öğrencilerin okuldaki başarı ve başarısızlıklarının velilere bildirilmesi ve bu konuda onların çocuklarını kontrol eden bir mekanizma durumunda olması öğrencilerin okul başarılarını olumlu etkileyeceği konusunda yönetici ve öğretmenler ortak bir görüş paylaşmışlardır. Yapılan bu çalışma bu konuyla ilgili Akbaşlı ve Kavak'ın (2008) yapmış olduğu araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Okul yönetiminde başarı elde etmek isteyen bir yöneticinin okuldaki eğitim-öğretim programlarına velileri de katmalıdır. Bu başarıyı sadece öğretmenlerle işbirliği yaparak elde edemeyeceği velilerin okul yönetimine katılımları ile elde edebileceği yönünde sonuçlanmıştır. Fan ve Williams (2009) ve Fantuzzo ve diğerlerinin (2004) yapmış oldukları araştırmalarda, okul ve veli iletişiminin iyi olması öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkiledikleri, bu konuda yapılmış birçok araştırmada da öğrencilerin okul başarılarının arkasında ailelerin olduğu ortaya konmuştur. Jeynes (2007), Show (2008) ve Sheldon'un (2003) araştırmalarında da yine aile katılımının çocukların başarılarını olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Çelenk'in (2003) de araştırmasının sonuçları yine aile katılımını araştırıldığı ve çocuklarını destekleyen, onlarla ilgilenen ailelerin çocuklarının başarılarının gözle görülür düzeyde olduğu yönündedir.

Tüm bu araştırmaların sonuçlarıyla, yapılmış olan bu araştırmanın okul yönetimine velilerin katılımları ile öğrenci başarılarının doğru orantılı olduğu konusunda olumlu görüş belirten öğretmen ve yöneticilerin görüşleriyle ortak sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Erdoğan ve Demirkasımoğlu'nun (2010), araştırmasında olduğu gibi ailelerin eğitim sürecine katılmalarının gerektiği, bu konuda öğretmen ve yöneticilerin aynı görüşte olduğu görülürken, bu konuda öğretmen ve yöneticilerin gereken özeni göstermedikleri için velilerin katılımlarının az olduğu görüşü ortaya çıkmaktadır. Velilerin ise sadece okula çağırıldıkları zaman, toplantılara geldiklerini veya herhangi bir konuda bilgi almak istedikleri zaman katılımlarının olduğu ortaya çıkmaktadır. Yapılan bu araştırmayla velilerin okul yönetimine katılımlarını öğretmenler ve yöneticilerin desteklediği konusunda benzerlikler görülse de, özensiz davrandıkları ve veliyi okul yönetiminden uzaklaştırdıkları konusunda farklılıklar gözlemlenmektedir. Aynı zamanda, bu araştırmayla velilerin sadece herhangi bir konuda bilgi almak, şikayette bulunmak için veya okula çağırıldıkları zaman, toplantılara geldikleri konusunda benzerlikler görüldüğü için bu araştırma sonuçlarıyla desteklenmektedir.

Velilerin okula katılımının öğrencilerin akademik başarıları ve okula devamlılığını artırdığı yönünde öğretmen ve yöneticilerin olumlu cevap vermesi Çayırılı'nın (1998) yapmış olduğu araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Aile katılımıyla öğrencilerin akademik başarılarının olumlu yönde etkilendiği gözlemlenmektedir.

Bu araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticiler de öğrencilerin başarılarının ve okula devamlılığının artmasındaki etkenin aileler olduğunu savunmaktadırlar. Coleman ve McNeese (2009) yapmış oldukları araştırma sonucuyla da farklılaşmaktadır. Okula katılan ailelerin çocuklarının başarı düzeylerinde düşme olduğu gözlemlenmiştir.

Öğretmenler velilere ulaşabilmek için en etkili yöntem olarak SMS'i önermişlerdir. Bu açıdan okul yönetiminin teknolojiyi kullandıkları ve bu konuda verim aldıkları görüşü ortaya çıkmaktadır.

BÖLÜM 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. SONUÇ

Özel okullarda alınan yönetsel ve öğretimsel kararlara velilerin ne kadar katılımının sağlandığı ile ilgili yapılan bu araştırmada öğretmenler ve yöneticiler olumlu cevaplar vererek bu araştırmaya destek olduklarını belirtmektedirler.

Öğretmen ve yöneticiler yönetsel kararlara ilgili veli katılımının okuldaki öğrenciye devamlılık konusunda olumlu etkilerinin olacağı görüşü üzerinde sonuç bildirmişlerdir. Bu konuyla ilgili demokratik görüşlerinin olduğu ortaya çıkabilir. Daha önce yapılmış olan Epstein ve Sheldon'un (2002b) çalışmasının sonuçlarıyla örtüşmektedir. Her iki araştırma sonucu anlamlı bir şekilde benzeşmektedir.

Fan ve Williams (2009) ve Fantuzzo ve diğerlerinin (2004) yapmış oldukları araştırmalarda da, okul ve veli iletişiminin iyi olması öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkiledikleri, bu konuda yapılmış birçok araştırmada da öğrencilerin okul başarılarının arkasında ailelerin olduğunu ortaya koymuştur.

Yine okuldaki disiplin kararlarına ve de disiplin kuruluna velilerin katılımını uygun bulmayan öğretmen ve yöneticiler bu konuda olumsuz sonuçlar ortaya koymaktadırlar. Okulun demokratik tavrını bu konuda sergileyebilmesi için yönetimin daha destekleyici nitelikte tavırlar sergilemesi beklenebilir. Eğitim sistemindeki kısıtlamaların, hatalı tutumların engel teşkil ettiği söylenebilir. Disiplin konusunda MEB tarafında tüzükle sınırlı olmaları yukarıdan aşağıya doğru yani dikey yönetim şeklinin var olduğunu göstermektedir. Bu konuda velileri sadece

bilgilendirme yönünde hareket eden okul yönetimi velilerle aralarında uzman model yaklaşımının var olduğunu sergilemektedirler.

Okuldaki kıyafet seçiminde ise hem öğretmenler hem de yöneticiler demokratik tavır sergileyerek, paylaşımcı okul yönetimi rolünde bulunarak öğrencilerin görüşlerine başvurumaktadırlar. Bu bağlamda demokratik okul anlayışını kabul etmiş oldukları görülebilmektedir.

Okulda çıkan yiyecekler ve de kantinde satılan yiyeceklerle ilgili olarak hem yöneticiler hem de öğretmenler olumlu sonuçlar ortaya koymuşlar ve velilerin katılımlarını desteklemiş oldukları görülebilmektedir.

Okulun güvenlik sistemiyle ilgili ise öğretmen ve yöneticiler yine ortak görüş beyan etmişlerdir. Güvenlikle ilgili velilerin katılımlarının gereksiz olduğu görüşü ortaya çıkabilir.

Öğretimsel kararlarla ilgili öğretmen ve yönetici görüşleri benzerlikler göstermektedir. Bu görüşler doğrultusunda demokratik ve katılımcı okul yönetimi profiline olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Araç-gereç kullanımı ile ilgili araştırma yapılan okulda demokratik davranış sergilendiği düşünülmemektedir. Hem öğretmenler hem de yöneticiler okul araç-gereçlerinin uzman kişiler tarafından müfredattaki derse uygun olarak seçilmesi görüşünü savunmaktadırlar. Bu bağlamda uzman model yaklaşımının belirgin olarak izlendiği görülmektedir. Öğretmenler gereken kararları alıp velileri ise bilgilendirmektedirler.

Sosyal faaliyetler konusunda da katılımcı rollerin olduğu görülmektedir. Okulda faaliyeti gerçekleştirecek olan öğrencilerle iletişim kurulması bu görüşün var

olduğunu kanıtlamaktadır. Bunun sonucunda çocukları en iyi ailelerin tanıdığı görüşünü destekleyerek velilerin de görüşlerine başvurdukları görülebilir.

Derslerde kullanılan metotlarının kullanımı ile ilgili velilerin katılımlarının olumlu sonuçlar ortaya koyabileceği öğretmen ve yöneticiler tarafından kabul ettikleri söylenebilmektedir.

Diğer yandan öğrencilerin başarılı veya başarısızlık durumlarının velilerle paylaşılması yine öğretimsel kararlardan dolayı bu okulda demokratik okul anlayışının var olduğu sonucunu ortaya çıkarabilir. Bu konuda Akbaşı ve Kavak'ın (2008) yapmış olduğu araştırmanın sonuçlarıyla anlamlı bir benzerlik görülmektedir.

Velilerin okul ile iletişimlerini daha sağlıklı ve etkili olabilmesi için okulda demokratik bir tavır sergilenerek teknolojik imkanlarla desteklenerek velilere ulaşılabilmesi olumlu sonuçlar ortaya koymaktadır. Okul yönetiminin veliye ulaşabilmek, sağlıklı ve de olumlu iletişim kurabilmek, veliyi de okul yönetimine katmak için var olan tüm yöntemleri okullarında sistemli olarak kullandıkları sonucu izlenmektedir.

Arslan ve Nural'a (2004) göre, okul ile ailelerin arasındaki iletişimi, işbirliğini daha verimli bir hale getirmek için onlarla beraber gezi, konferans, gösteri gibi etkinlikler yapılmalı, rehber öğretmenler çocuklarının meslek seçimlerinde velilerden de yararlanmalı, anne, babaların okulla ve çocuklarının eğitimleri ile ilgili fikirlerini, düşüncelerini anlamak için anket yapmalı ve onlara çocuklarının eğitimleri ile ilgili sürekli bilgi vermelidir. Okulda uygulanan çeşitli iletişim yöntemleri ile benzerlik görülmektedir. Okul yönetimi velileri okula katabilmek için

birçok bilgilendirme yaptıklarını ifade ederken velilerin katılımlarının az olduğundan da şikayet etmektedirler.

Genel olarak bakıldığı zaman araştırma yapılan bu okulda birtakım sıkıntılar ve de baskılar olmasına rağmen öğretmen ve yöneticilerin demokratik okul kültürünü benimsedikleri sonucuna ulaşılabilir. Okul yönetimi özel okul olmanın vermiş olduğu birtakım sıkıntıları da göz ardı etmeden velilerle imkanları ve sınırlılıkları doğrultusunda iletişimlerini güçlü tutmaya çalışmış, bunun için gerekli olan demokratik tavırları sergilemiştir.

Okul kültüründe var olan paylaşımcı takım ruhuna sahip bir okul olmayı hedef alan okullarda başarılı olma oranının yüksek olduğu bugüne kadar yapılmış olan tüm araştırmalarda kanıtlanmıştır. Araştırma yapılan bu okulda da bu tavırların öğretmen ve yöneticilerin katkılarıyla olduğu görüşü ortaya çıkabilir. Öğretmen ve yöneticiler okuldaki birçok kararlara velileri de dahil etme konusunda olumlu tavırlar sergiledikleri gözlemlenebilir. Sistemin getirdiği yanlış tutumlar demokrasinin oluşumuna, yapılanmasına engel olduğu açıkça görülmektedir. Tüm bu sorunlar ortadan kalkmadıkça öğretmen ve yöneticiler gerçek ve istekli oldukları demokratik tutumlarını sergileyemeyeceklerdir.

6.2. ÖNERİLER

6.2.1. Araştırmanın sonuçlarına ilişkin öneriler

Araştırmaya katılan özel okul yönetici ve öğretmenleri okula veli katılımını daha etkin bir şekilde sağlanabilmesi için olumlu tavırlar sergilediklerini ifade etmişlerdir. Okulda disiplinle ilgili konularda velilerin katılımının daha fazla olabilmesi için çaba sarf edebilirler. Bu çabanın sonucunda okulda işlenebilecek suç oranlarında düşme sağlanabilir.

Katılımcı öğretmen ve yöneticiler okulun güvenlik sistemiyle ilgili velilerin görüşlerinin alınmadığını ifade etmişlerdir. Bu konuda velilerin katılımlarının olması öğrencileri de olumlu etkileyeceği düşünülmektedir. Okulun bu konuda velilerin görüşlerine başvurarak ortak bir çalışma grubuyla beyin fırtınası yapması önerilebilir.

Katılımcı yönetici ve öğretmenlerin sınıf içerisinde kullanılan araç gereçlerin seçimiyle ilgili velilerin katılımlarının sağlanabilmesi öğretmen veli işbirliğini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Velilerle öğretmenler arasındaki iletişim güçlenebilir.

Okul-Aile arasındaki iletişimin sağlanabilmesi için okulda çeşitli yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir. Buna rağmen yönetici ve öğretmenler istenilen ölçüde velilerin katılımını sağlayamadıklarını ifade ederken, bu konuda velileri okulla ilgili daha fazla bilgilendirilmelerine yönelik çalışma yapılabilir.

Okulda çıkan yemek ve kantinlerde satılan yiyecekler hakkında ğrenci ve velilerin katılımları doğrultusunda kararlar verilirse hem öğrencilerin hem de velilerin bu konudaki olumsuz görüşlerinin değişmesi sağlanabilir.

Demokratik okul kültürü kazanmış her okulda, uygulanan her konuda velilerin doğru ve sistemli bir şekilde haberdar edilmesi onların okula katılımlarını daha fazla etkileyecek ve öğrencilerin de olumlu davranışlar sergilemelerine sebep olacaktır. Öğrencilerin olumlu davranışlar kazanıp bu davranışları kullanabilmelerine velilerin okula katılımı büyük oranda katkı koyacaktır.

6.2.2. Bu alanda araştırma yapacak olan araştırmacılara neriler.

Yapılan bu çalışmadan sonra bu konuyu kendisine hedef alan akademisyen kişilerin bir sonraki çalışmalarda okuldaki kararlara katılımı desteklemek amacıyla bu konuları çalışarak katkı koyabilirler:

- Yapılacak olan çalışmada okul yönetiminde kararlara velilerin katılımı ile ilgili araştırmaya, ğrenci ve velileri de ekleyerek katkı konulabilir.
- Araştırma okullardaki kararlara velilerin katılımlarını araştırırken Avrupa lkelerindeki okul yönetimleriyle de karşılaştırılabilir.
- Özel okul ve devlet okullarında yönetimin tutumunun ne olduğunu, okula veli katılımının ne düzeyde olduğunu saptamak için karşılaştırmalı bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Abbak, S:B. (2008). *Okul Öncesi Eğitim Programındaki Aile Katılımı Etkinliklerinin Anasınıf Öğretmenleri ve Veli Görüşleri Açısından İncelenmesi*. Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Ada, Ş. ve Akan, D. (2007). Değişim sürecinde etkili okullar. *Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 1-31.
- Adams, C. M. , Forsyth, P. B. , & Mitchell, R. M. (2009). The formation of parent-school trust: A multilevel analysis. *Educational Administration Quarterly*, 45(1), 4-33.
- Akaytay, A. (2004). *Karar Verme Sürecinde Maliyet Verilerinin Rolü: ABC Makine ve Ticaret Sanyii A.Ş. Uygulaması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Akbaba Altun, S. (2009). An investigation of teachers', parents', and students' opinions on elementary students' academic failure. *Elementary Education Online*, 8(2), 567-586.
- Akbaşı, S. Ve Kavak, Y. (2008). Ortaöğretim okullarındaki okul aile birliklerinin görevlerini gerçekleştirme düzeyleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 1-22.
- Akgül, M. (2006). *Ankara Merkez İlçeleri Resmi– Özel Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İlköğretim Okullarında Alınan Kararlara Katılımı*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Aksoy, B., Turla, A. (1999), "Okul-Aile İşbirliği", *Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı*, İstanbul :Ya-Pa Yayınları.

Alıç, M. (1996). İnsan ilişkileri yaklaşımının eğitim yönetimine etkisi. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 2(2), 173-182.

Arslan B. (2006). *Ailenin sosyo-demografik özelliklerinin çocuğun okuldaki sosyal etkinliklere katılımına etkisi (Türkiye ve Hollanda'daki ilköğretim 5. sınıf öğrencileri üzerinde karşılaştırmalı bir çalışma)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Arşlan, Hüsamettin. " P o z i t i v i z m : Bir Bılıum ideolojisinin Anatomisi " , T ü r k Aydını ve Kimlik Sorunu (Der. Sabahattin Şen), içinde, Bağlam Yayınları, İstanbul, 1995, s.541-578.

Arslan, Ü. ve Nural, E. (2004). Okul öncesi eğitiminde okul-aile işbirliğinin önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 162, 99-108.

Aslanargun, E. (2007). Okul-aile işbirliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışması, *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 119-135.

Aydın, M. (1994). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Hatiboğlu Yayınevi.

Bagdan Robert C. 1.nd Sari Knopp Biklen. Qualitative Research for Education – An Inıaıduction l o Theory a n d Methods-.Allyn and Bacon Inc.. Boston, 1992.

Balcı, A. (2001). *Etkili Okul ve Okul Geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Balkar, B. (2009). Okul-aile işbirliği sürecine ilişkin veli ve öğretmen görüşleri üzerine nitel bir çalışma. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 105-123.
- Barge, J. K., & Loges, W. E. (2003). Parent, student, and teacher perceptions of parental involvement. *Journal of Applied Communication Research*, 31(2), 140-163.
- Başaran, İ. E. (1996). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Yargılı Matbaası.
- Beach, R. L., Mitchell, R. T. (1978). "A Contingency model for the selection of decision strategies", *Academy of Management Review*, 3(3), 439 – 449.
- Burden, P. R. (1999); *Classroom Management and Discipline*, John Wilwy & Sons, Inc., New York.
- Bursalıoğlu, Z. (2000). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*.Ankara: Pegem Özel Eğitim ve Hizmetleri.
- Brandan,R. (2006), "An Exploration Of The Alienation Experience By African-American Parents From Their Child's Educational Envoriment " *University Of Nevada Las Vegas*, August.
- Bredcson. Paul W. "An Analysis of Metaphorical Perspectives of School Principa l V .Educational Administration Quarterly , 21/1, 1989, p. 29-50.
- Can, H., Tuncer, D. ve Ayhan, D. Y. (2003). *Genel İşlemecilik Bilgileri*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Capper, Colleen A. and Michael T. Jameson. "Outcomes-Based Education Reexamined. From Structural Functionalism to Poststructuralism". Educational Policy, Yol . 7, Nu.-1, December 1993. p. 127-136.

Christenson, L.S. (2002), "Collaborative Family-School Relationships for Children's Learning Beliefs and Practices", *Virginia Department of Education*, University of Minnesota.

Coleman, B. ve McNeese, M. N. (2009). From home to school: the relationship among parental involvement, student motivation, and academic achievement. *The International Journal of Learning*, 16(7), 459-470.

Cosgrave, J. (1996). Decision making in emergencies. *Disaster Prevention and Management*, 5(4), 28 – 35.

Crozier, G. (2011). Parental involvement: who wants it? *International Studies in Sociology of Education*, 9(3), 219-238.

Çalık, C. (2007). Okul-çevre ilişkisinin okul geliştirmedeki rolü: Kavramsal bir çözümleme, *GÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(3), 123-139.

Çayırılı, E. (1998). *İlköğretim I. kademedeki okul-aile ilişkisi ile ilgili öğretmen ve veli görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Çelenk, S. (2003). Okul başarısının ön koşulu: Okul aile dayanışması. *İlköğretim-Online*, 2(2), 28-34.
- Çelikkaleli, Ö., Balcı, F. A., Çapri, B. ve Büte, M. (2009). Teacher views on the sources of students' misbehaviours at primary schools. *Elementary Education Online*, 8(3), 625-636.
- Daft, R. L. (1991). *Management* (2nd Ed.). Chicago: Dryden Press.
- Dağlı, G. (2013). Kuzey Kıbrıs'ta Eğitim Bakanlığı, öğretmen, veli ve sendika yöneticilerinin eğitim reformlarına yönelik görüşleri ile ilgili olarak karşılaştırmalı durum çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 119-135.
- Dawson, R. (1995). *Güvenli Karar Alma Rehberi*. (Eshar-Ziya Kütevin, Çev.) Ankara: İnkilap Kitapevi.
- Demir, M.H. ve Gümüšoğlu, S. (1988). *Yönetmel Karar Verme*. Ankara: Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası.
- Demir, M. (2007). *Resmi ve Özel Ortaöğretim Kurumu Yöneticilerinin Karar Verme Süreçlerinin Etik Değerler ve İlkeler Açısından İncelenmesi (İstanbul ili örneği)*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Demirtaş, H. (2010). Okul örgütü ve yönetimi. *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*, (ed. R. Sarpkaya), 2. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Drucker, P. F. (1994). *Etkin Yöneticilik*. (A. Özden ve N.Tunalı, Çev.). İstanbul: Eti Yayınları.

- Drucker, P. F. (1996). *Yönetim Uygulaması*. (E.S. Yarmalı, Çev.) İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- English, F.W. ve Hill, J. C. (1990). *Restructuring: The Principal and Curriculum Change: A Report of the NASSP Curriculum Council*. Michigan: National Assiciasion of Secondary Schools.
- Ensari, H. ,Zembat, R. (1999), “Yönetim Stillerinin Ailenin Okulöncesi Eğitim Programlarına Katılımı Üzerindeki Etkileri”, *Marmara Üniverisitesi Anaokulu\Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı*, İstanbul: YA-PA Yayınları. 81
- Epstein, J. L. (1995). *School, family, and community partnerships: Your handbook for action* (3th Ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Epstein, J. L., & Sheldon, S. B. (2002a). Improving student behavior and school discipline with family and community involvement. *Education And Urban Society*, 35(4).
- Epstein, J. L., & Sheldon, S. B. (2002b). Present and accounted for: Improving student attendance through family and community involvement. *Journal of Educational Research*, 95(5).
- Erdoğan, M. (2000). *Genel İşletme*. San Özalp (Ed.). Eskişehir: Anadolu Üniv. Yayınları.
- Erdoğan, Ç. ve Demirkasımoğlu, N. (2010): Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(3), 399-431.
- Fahey, L. (1981). On strategic management decision processes, *Strategic Management Journal*, 2(1), 43 – 60.

- Fan, W. ve Williams, M. C. (2009). The effects of Parental involvement on students' academic self-efficacy, engagement and intrinsic motivation. *Educational Psychology*, 30(1), 53-74.
- Fantuzzo, J., McWayne, C., Perry, M. A., Child, S. (2004). Multiple dimensions of family involvement and their relations to behavioral and learning competencies for urban, low-income children. *School Psychological Science*, 33(4), 467-480.
- Faust-Horn, K. L. (2003),” Parent And Teacher Perceptions Of The Relationship Between Home-School Collaboration And Student Success In The Classroom”, *The Graduate School University of Wisconsin-Stout*, January 2003.
- Finders, M., & Cyntia, L. (1994). Why some parents don't come to school. *Educational Leadership*, 51(8).
- Folino, D. (1999). *Etkili Karar Verme Rehberi*. (S. Yarmanlı, Çev.). İstanbul: Hayat Yayıncılık
- Galotti, M. K., Ciner, E., Altenbaumer, E. H., Geerts, J.H., Rupp, A., Woulfe, J. (2006). “Decision– making styles in a real – life decision: Choosing a college major” *Personality and Individual Differences*, 41, 629 – 639.
- Genç, S. Z. (2005). İlköğretim 1. kademedeki okul-aile işbirliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 227-243 (www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2005_cilt3/sayi_2/227-243.pdf).

Gioia, D. A. and E. Pitre. "Multiparadigm Perspectives on Theory Building",
Academy of Management Review, 15, 1995, 548-602.

Gournay, B. , Kesler, & J.F. ve Pouydesseau, J.S. (1967). *Administration Publique*.
Paris: Presses Universitaires de France.

Greenfield Thomas B. "The Decline and Fail of Science in Educational
Administration", In A.Vestoby (ed.) *Culture and Povver in Educational
organizations*. M i l t o n K;ynes, Open university Press. 1988, p.115-141.

Harrison, E. F. (1996). A Process perspective on srategic decision making.
Management Decision, 34(1), 46 – 53.

Harrison E. F. & Pelletier, A. M. (2000). The essence of management decision.
Management Decision, 38(7), 462 – 469.

Hill, E. N. ve Taylor, C. L. (2004). Parental school involvement and children's
academic achievement. *Psychological Science*, 13(4), 161-164.

Hoy W.K. and C.G.mikel (1996). *Educational Administration*. NY: McGraw-Hill.

Hulderman, A. M. (2003). "*Decision-Making Styles and Learning Strategies of
Police Officers: Implications for Community Policing*". Doctorate Thesis,
Oklahoma State University, Oklahoma.

İmrek, M. K. (2003). *Karar Verme Teknikleri*. İstanbul: Beta.

İpek, Cemalettin (2011). Velilerin Okul Tutumu ve Eğitime Katılım Düzeyleri ile Aileye Bağlı Bazı Faktörlerin İlköğretim Öğrencilerinin Seviye Belirleme Sınavları (SBS) Üzerindeki Etkisi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(1).

Jackson N. And P. Carter. " I n Defense of Paradigm Incommensurability". *Organisation Studies* 12, 1991, p.109-128.

Jeynes, W. H. (2007). The relationship between parental involvement and urban secondary school student academic achievement: A metaanalysis. *Urban Education*, 42(82).

Johnson, V. E. J., Powell, L.P. (1994). "Decision making, risk and gender: Are managers different?. *British Journal of Management*, 5, 123 – 138.

Karakütük, K. (2001). *Demokratik Laik Eğitim, Çağdaş Toplum Olmanın Yolu*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Karaman Karapenekçi, Y. (2003). Demokratik okul. *Eğitim Araştırmaları*, 3(11), 44-53.

Karasar, N. (1998). *Bilimsel araştırma yöntemi* (8.bs). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kartal, S. (2008). İlköğretim kurumlarında velinin okul yönetimine katılımı. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 9(1), 23-30.

Kaya, Y. K. (1993). *Eğitim Yönetimi Kuram ve Türkiye’deki Uygulama*. Ankara: Bilim Yayınları.

Kıvrak, E. (2001). *Karar Vermede Çok Kriterli Yaklaşım ve Analitik Hiyerarşi Yöntemi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi, Ankara.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Öğretmenler Yasası, 1985.

Laroche, H. (1995). From decision to action in organizations: Decision making as a social representation. *Organization Science*, 6(1), 62 – 75.

Lippitt, G. L.(1969). *Organizational Renewal*. New York: Prentice Hall.

Lopez, M, E., Weiss, H., Caspe, M. (2006), "Family Involvement in Early Childhood Education" *Harvard Family Research Project*. Number 1, Spring 2006.

Lunenburg, F.C. and A.C. Ornstein (1991). *Educational Administration*, Belmont, California: Wadsworth Publishing Company.

Mitchell, Douglass E. "Action Theories and Issues Clarification" in Burdin Joel (ed.), *School Leadership A Gontemporary Reader* , Sage Publications, Inc. Nevvburg Park, 1989, p. 227-258.

Newhman, W. H. (1979). *Karar Vermenin Temel Evreleri*. (K. Sürgit, Çev.). Ankara: stoda_e Yayınları.

Oktaay, A. (1999), *Yaşamın Sihirli Yılları*, İstanbul: Epsilon Yayınevi.

Peca, Kathy. "The Effects of Applying Alternative Research Methods to Educational Administration Theory and Practice", E R İ C 1991, pp. 44. ED 332337.

Poyraz, H. , Dere, H. (2003), *Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*, Ankara: Anı Yayıncılık

Rowe, C. (1989). Analysing management decision – Making fusrther thoughts after the bradford studies. *Journal of Management Studies*, 26(1), 29 – 46.

Sarpkaya, R. (2010). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Scott, G. S. Bruce, A. R. (1995). “Decision making style: The development and assessment of a new measure”. *Educational and Psychological Measurement*, 55(5), 818-31.

Seven, S. (2007). Ailesel faktörlerin altı yaş çocuklarının sosyal davranış problemlerine etkisi. *Educational Administration; Theory and Practice*, 51, 477-499.

Shaw, C. A. (2008). *A study of the relationship of parental involvement to student achievement in a Pennsylvania career and technology center*. Unpublished Doctoral Dissertation. The Pennsylvania State University. Pennsylvania, USA.

Sheldon, S. B. (2003). Linking school-family-community partnerships in urban elementary school to student achievement on state tests. *The Urban Review*, 35(2).

Souto-Manning, M. ve Swick, K. (2006). Teachers' beliefs about parent and family involvement: rethinking our family involvement paradigm. *Early Childhood Education Journal*, 34(2), 187-193.

Sucu, Y. (2000). *Yönetim: Kavramlar, Kuramlar ve Süreçler*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Matbaası.

Swap, S. M. (1993), *Developing Home-School Partnerships*, New York: Teachers College Pres.

Şahin, F. , Ünver, N. (2005), “Okulöncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımı,” *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Sayı, 1.

Şama, E. ve Tarım, K. (2007). Öğretmenlerin başarısız olarak algıladıkları öğrencilere yönelik tutum ve davranışları.*Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 135-154.

Şişman, M. "Postmodernizm Tartışmaları ve Orgut Kuramındaki Yansımaları", *Eğitim Yönetimi*, Yıl 2, S. 3, Yaz 1996, s.451-464.

Şişman, M. (1998). “Eğitim Yönetiminde Kuram ve Araştırmada Alternatif Paragigma ve Yaklaşımlar.

Şişman, M. (2013). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.

Şişman, M. ve C. Yücel (2007). MEB İlköğretim genel Müdürlüğü Okul Yönetimlerini geliştirme Projesi (OYGEP) Ders Notları: MEB (Çoğaltma).

Şişman, M. , Güleş, H. Ve Dönmez, A. (2010). Demokratik bir okul kültürü için yeterlilikler çerçevesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 3(1), 167-182.

Tekarslan, E. (1980). Kararın anlamı ve genel esasları. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(1).

Thunholm, P. (2004). Decision-making scale: habit, style or both?. *Personality and Individual Differences*. 36, 931 – 944.

Tortop, N. (1990). *Yönetim Biliminin Temel İlkeleri*, Ankara: Varol Matbaası.

Tunç, B., İnandı, Y., Öksüz, F. ve Çal, S. (2013). Eğitimde çok bileşenli değerlendirme: Velilerin okul yöneticilerinin performans değerlendirmesine katılımı. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 3(1), 90-99.

Türk Dil Kurumu [TDK].(2010). *Genel Türkçe Sözlük*. Aralık 1, 2013 tarihinde <http://tdk.org.tr> adresinden alınmıştır.

Türnüklü, A. and Galton, M. (2001). Students' misbehaviours in Turkish and English primary classrooms. *Educational Studies*, Vol. 27, No. 3, pp. 291-305.

Üstün, A. &Bozkurt, E. (2003). İlköğretim okulu müdürlerinin kendilerini algılayışlarına göre problem çözme becerilerini etkileyen bazı mesleki faktörler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 11(1), 13-20.

Vural, B. (2004). *Aile - okul birlikteliği*. İstanbul: Hayat Yayınları.

- Walberg, H. J. (2004). International perspectives on families, schools, and communities: Educational implications for family-school-community partnerships. *Educational Research*, 41, 3-9.
- Weick, K. (1976). Educational Organizations as Loosely Coupled Systems. *Administrative Science Quarterly*, 21, 1-19.
- Varoğlu, A. K. (2000). *Problem çözme ve karar Verme, Askeri Yönetim Kursu Ders Notları*. Ankara: KHO Basımevi.
- Vincent, C. (1996). *Parents and teachers: power and participation*. Falmer Press.
- Yavuz, Y. (2004). Okulda yönetime ve karara katılma. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 2(6).
- Yıldırım, M. C. ve Dönmez, B. (2008). Okul-aile işbirliğine ilişkin bir araştırma: İstiklal İlköğretim Okulu örneği, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* (www.esosder.org), 7(23), 98-115.
- Yıldırım, A. & Simsek, H. (2001). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 6. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Simsek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 6. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Simsek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 6. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılman, M. (2006). *Demokrasimizin Kültürel Temelleri*. Ankara: Nobel Yayınevi.

